T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

ORTAÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÇALGI EĞİTİMİNDE AİLE KATKISININ İNCELENMESİ

Utku YÜKSEL
(Yüksek Lisans Tezi)

İstanbul, 2018

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

ORTAÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÇALGI EĞİTİMİNDE AİLE KATKISININ İNCELENMESİ

Utku YÜKSEL
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi A. Aylin CAN

İstanbul, 2018

Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.
© 2018

ONAY

Utku YÜKSEL tarafından hazırlanan "Ortaöğretim Müzik Dersi Çalgı Eğitiminde Aile Katkısının İncelenmesi" konulu bu çalışma, 29/06/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı Soyadı	**İmza**
TEZ DANIŞMANI	**Dr. Öğr. Üyesi A. Aylin CAN**	.....
JÜRİ ÜYESİ	Prof. Dr. Mustafa USLU	.....
JÜRİ ÜYESİ	Dr. Öğretim. Üyesi U. Kubilay CAN	.....

ÖZGEÇMİŞ

2002	Tekirdağ Güzel Sanatlar Lisesi (Müzik Bölümü)
2006	Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
2010	Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği
2014	Bilfen Esenşehir İlkokulu ve Ortaokulu (Müzik Öğretmenliği)

İLETİŞİM BİLGİLERİ

E- Posta u.yuksel88@gmail.com

ÖNSÖZ

Sanat, insanın kendini ifade etmeye başladığı ilk andan itibaren yaşamın en önemli olgusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Duyguları paylaşma, ifade etme, toplumsallaşma, sosyalleşme gibi birçok alanda, sanat ve sanat dallarının insana ve toplumlara yol gösterici olduğu bilinmektedir. Sanatın bir alt dalı olan müzik, insanın toplumsal bir varlık olarak birey olma sürecindeki katkıları açısından önemli görülmektedir. Müziğin yaşam boyu süren bir olgu olarak kabul edilmesi düşüncesinden hareketle, insan yaşamına olan katkılarının incelenmesi önem kazanmakta, ortaya çıkan bu durum müzik eğitimine yönelik araştırmaların yapılmasına olanak sağlamaktadır.

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin gerçekleştiği en kapsamlı ve en zorlu süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu zorlu süreçlerin aşılmasında, özellikle çocuklara ve biz eğitimcilere yardımcı olabileceği düşünülen her etken, dikkatle ele alınmaktadır. Bu sebeple araştırmada, ailelerin çalgı eğitimi süreçlerindeki katkılarının belirlenmesi ve sürece yönelik öğretmen görüşlerinin tespiti önem kazanmaktadır. Bu araştırmanın amacını, öğrencilerin çalgı eğitimlerinde algıladıkları aile katkısı düzeylerinin ve öğretmenlerin aile katılımı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi oluşturmuştur. Ailelerin, öğrencilerin çalgı eğitiminde, eğitim sürecine ne düzeyde ve nasıl katkı sağladıklarının belirlenmesi ile öğretmen görüşlerinden elde edilecek bulgular doğrultusunda, alana katkı sağlayabileceği düşünülmüştür. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulguların, çalgı eğitimine yönelik süreçlerde karşılaşılan zorlukların aşılmasına ve çalgı eğitiminin daha sağlıklı uygulanabilmesine fayda sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada, kendime olan inancımı kaybettiğim zamanlarda, bana olan inancını her daim hissettiren en değerli varlığım annem A. Semra YÜKSEL'e, desteğini ve bilgisini yaşamımın her anında benimle paylaşan babam Erbil YÜKSEL'e, araştırmanın tüm aşamalarında desteğini her daim sunan danışmanım Dr. Öğr. Üyesi A. Aylin CAN'a ve öğretmenlik mesleğinin bu kadar kutsal olmasını bana öğretmen bütün öğrencilerime teşekkürlerimi sunarım.

İstanbul, 2018 Utku YÜKSEL

ÖZET

ORTAÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÇALGI EĞİTİMİNDE AİLE KATKISININ İNCELENMESİ

Bu araştırmanın amacını, müzik eğitiminin bir alt dalı olan çalgı eğitimi süreçlerinde, öğrencilerin eğitimlerinde aile desteklerini algıladıkları düzeylerin tespiti ve çalgı eğitimindeki süreçlere yönelik aile katılımının, öğretmen görüşleri tarafından değerlendirilmesi oluşturmuştur. Araştırmada, genel tarama modellerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Bu kapsamda, ortaöğretim 5. sınıf öğrencilerinin çalgı eğitiminde algıladıkları aile desteği incelenmiş ve elde edilen bulguların çeşitli değişkenlere göre (cinsiyet, branş, eğitim düzeyi) farklılaşma durumları sorgulanmıştır. Araştırmada ikincil olarak, nitel bir yaklaşımla 5. Sınıf müzik derslerine giren müzik öğretmenleriyle görüşmeler yapılarak, çalgı eğitimindeki aile katılımına yönelik mevcut durum, derinlemesine ele alınmaya ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın örneklemini, 2017-2018 eğitim-öğretim döneminde İstanbul ilinde Bilfen Eğitim Kurumları'nın Esenşehir, Sancaktepe ve Yenişehir kampüslerinde okuyan, ortaöğretim 5.sınıfa kayıtlı 200 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin çalgı eğitiminde algıladıkları aile desteği düzeyleri, Demet Girgin tarafından geliştirilmiş olan "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmanın nitel kısmında ise 12 öğretmen ile görüşme yapılmıştır. Öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla, araştırmacı tarafından hazırlanmış olan "Aile Katılımı Öğretmen Görüşme Formu" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, nicel bölümde SPSS 15.0 programı aracılığıyla betimsel ve karşılaştırma testleri yapılarak, nitel bölümde ise içerik analizi yapılarak yorumlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmadan elde edilen belli başlı sonuçlar şu şekildedir;

1. Öğrencilerin "Çalgı Eğitiminde Algıladıkları Aile Desteği Ölçeği"ne yönelik ailelerinden aldıkları destek puanlarının toplam ve tüm alt boyutlarda yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin "Çalgı Eğitiminde Algıladıkları Aile Desteği Ölçeği"nde duyarlılık ve sürece dahil olma alt boyutları arasında, olumlu yönde yüksek ilişki olduğu saptanmıştır.

2. Öğrencilerin "Çalgı Eğitiminde Algıladıkları Aile Desteği Ölçeği" toplam ve sürece dahil olma alt boyutu puanlarının, cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde kadınlar lehine farklılaştığı görülürken, aile desteği ölçeği duyarlılık alt boyutu puanlarının, cinsiyete göre anlamlı farklılaşmadığı görülmüştür.
3. Öğrencilerin "Çalgı Eğitiminde Algıladıkları Aile Desteği Ölçeği" toplam ve tüm alt boyut puanları ile branş değişkeni arasında anlamlı fark bulunmadığı görülmüştür.
4. Öğrencilerin "Çalgı Eğitiminde Algıladıkları Aile Desteği Ölçeği" toplam ve tüm alt boyut puanları ile eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı fark bulunmadığı görülmüştür.
5. Aileler, çalgı eğitiminde eğitim sürecine duyarlılıklarına yönelik öğretmen görüşlerinde birbirlerine yakın ifadelerde bulundukları görülmüştür. Ailelerin çalgı eğitimine katkısına yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, görüşlerin, genellikle gerekli çalgı ve araç-gereçlerin sağlanması ile maddi desteğin aile tarafından karşılanması yönünde ifade edildiği ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, ailelerin sürece dahil olma durumunun, çocuğun çalgı eğitimine olumlu yönde fayda sağlayacağını belirtmiştir. Ailelerin çalgı eğitiminde eğitim sürecine duyarlılıklarına yönelik öğretmen görüşlerinde de birbirlerine yakın ifadelerde bulunuldukları görülmüştür.
6. Ailelerin çalgı eğitimine katkısına yönelik öğretmen görüşlerinde, eğitim durumu yüksek olan ailelerin çalgı eğitimine olumlu katkı sağlayacağını ifade ettikleri görülmüştür.
7. Ailelerin çalgı eğitimine katkısına yönelik öğretmen görüşlerinde, geçmişinde müzik eğitimi ve çalgı eğitimi olan ailelerin, olmayan ailelere göre daha fazla katkı sağlayacağı ifade edilmiştir.
8. Ailelerin çalgı eğitimine katkısına yönelik öğretmen görüşlerinde, aile-öğretmen iş birliğinin çalgı eğitiminin çalışma düzenine katkı sağlayacağı ifade edilmiş, aile-okul tarafından planlanan ve düzenlenen etkinliklere katılımın sağlanmasıyla, öğrencilerin çalgı eğitimine yönelik motivasyonlarının yükseleceği belirtilmiştir.

Aile katılımı çalışmalarına yönelik çalgı eğitimi süreçlerinde, öğretmenlerin aileler ile sık sık görüştüklerini ve aile katılımı hakkında bilinçlendirme çalışmaları yaptıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Ayrıca öğretmenler bu görüşmeler sonucunda

gerçekleştirilen çalışmaların öğrencilerin evdeki çalışma düzenlerine katkı sağladığını belirtmiştir.

Bu araştırmanın, aile katılımının müzik eğitiminin çalgı eğitimindeki kazanımları açısından; öğrencilere, öğretmenlere, ailelere ve araştırmacılara yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

ABSTRACT

THE INVESTIGATION OF THE FAMILY CONTRIBUTION TO INSTRUMENTAL EDUCATION IN SECONDARY EDUCATION MUSIC COURSE

The aim of this research was to determine the students' perceived family support level in the instrument education process, which is a subdivision of music education, and to evaluate the family participation in the instrument education process by teacher opinions. Descriptive survey model from general survey models was used in the study. In this context, the perceived family support of the 5th-grade students in the secondary education in instrument education was examined, and the findings were examined according to various variables (gender, subject, education level). In the research, a qualitative approach was conducted with the music teachers who teach in the 5th class music courses and the current situation about family participation in instrument education was discussed and interpreted in depth.

The sample of the research was 200 students studying in the Bilfen Education Institutions' Esenşehir, Sancaktepe and Yenişehir campuses in Istanbul province in the 2017-2018 academic year and enrolled in the 5th grade of secondary education. The level of family support perceived by the students in instrumental education was determined by using the " Perceived Family Support Scale for Musical Instrument Education" developed by Demet Girgin. In the qualitative part of the research, 12 teachers were interviewed. To determine the opinions of teachers, " Family Participation Teacher Interview Form " prepared by the researcher was used. The data obtained from the study were analyzed by descriptive and comparison tests through the SPSS 15.0 program in the quantitative section and by content analysis in the qualitative section.

The main results obtained from the research are as follows;

1. Family support scores were found to be higher in the total and all subscales of the ‘‘Perceived Family Support Scale for Musical Instrument Education’’. In the ‘‘Perceived Family Support Scale for Musical Instrument Education’’, students

were found to have a high positive relationship between sensibility and inclusion in the process.

2. The ‘‘Perceived Family Support Scale for Musical Instrument Education’’ scores of the students were significantly different in favor of women according to the gender variable while the family support scale sensibility subscale scores were not significantly different according to gender.
3. There was no significant difference between the total and subscale scores of the ‘‘Perceived Family Support Scale for Musical Instrument Education’’ and subject variable.
4. There was no significant difference between total and subscale scores of the ‘‘Perceived Family Support Scale for Musical Instrument Education’’ and the education level variable.
5. In teachers' opinions on the sensibility of the families to the educational process in instrumental education, families also have statements close to each other. When the teachers' opinions about the families' contribution to the instrumental education were examined, opinions are often expressed in the provision of necessary instruments and equipment and the financial support of the family. Teachers have stated that the family's inclusion in the process will benefit the child positively in instrument education. In teachers' opinions on the sensibility of the families to the educational process in instrumental education, families also have statements close to each other.
6. In the opinion of the teachers regarding the families' contributions to the instrument education, it was seen that the families with high educational status were stated to have a positive contribution to the instrument education.
7. In the opinion of the teachers regarding the families' contributions to the instrument education, it is stated that the families with music and instrument education in their past will contribute more than the families with no musical education.
8. In the opinion of the teachers regarding the families' contributions to the instrument education, it has been stated that the family-teacher cooperation will contribute to the study habits in the instrumental education, and the students' motivation for the

instrumental education will be increased by participating in the planned and organized activities by the family-school.

During the process of instrumental education for family participation studies, teachers often expressed they had frequent contact with the parents and made awareness-raising activities about family participation. In addition, the teachers indicated that the studies conducted as a result of these interviews contributed to the study habits of the students at home.

It is thought that this research could be a guide for students, teachers, families, and researchers on the achievements of family participation in the instrumental education in music education.

İÇİNDEKİLER

ONAY ..... **i**
ÖZGEÇMİŞ ..... **ii**
ÖNSÖZ ..... **iii**
ÖZET ..... **iv**
ABSTRACT ..... **vii**
İÇİNDEKİLER ..... **x**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **xiv**
KISALTMALAR ..... **xvi**
BÖLÜM I: GİRİŞ **1**
1.1. Problem 1
1.2. Amaç 2
1.3. Önem 3
1.4. Sayıltılar 4
1.5. Sınırlılıklar 4
1.6. Tanımlar 4
BÖLÜM II: ALAN YAZIN/İLGİLİ ARAŞTIRMALAR **6**
2.1. Eğitim 6
2.2. Bilgi Çağında ve Toplumunda Eğitim 8
2.3. Aile ve Eğitim 11
2.4. Aile Katılımı 15
2.4.1. Aile Katılımı Modelleri 17
2.4.2. Epstein'ın Aile Katılım Modeli 18
2.4.2.1. Anne Babalık (Çocuk Yetiştirme) 18
2.4.2.2. İletişim 18
2.4.2.3. Gönüllülük 19
2.4.2.4. Evde Öğrenme 19
2.4.2.5. Karar Verme 20
2.4.2.6. Toplumla İş birliği 20

2.5. Aile Katılımını Engelleyen Etmenler 22
2.5.1. Aileden Kaynaklanan Engeller 22
2.5.2. Okuldan Kaynaklanan Engeller 23
2.5.3. Öğretmenlerden Kaynaklanan Engeller 24
2.6. Aile Katılımın Yararları 24
2.7. Müzik Eğitimi 27
2.8. Çalgı Eğitimi 30
2.9. İlgili Araştırmalar 32
BÖLÜM III: YÖNTEM 38
3.1. Araştırmanın Modeli 38
3.2. Evren ve Örneklem 38
3.2.1. Grubun Genel Yapısına (Öğrenci) İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri 39
3.2.2. Grubun Genel Yapısına (Öğretmen) İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri 40
3.3. Veri Toplama Araçları 41
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu 42
3.3.2. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği 42
3.3.4. Aile Katılımı Öğretmen Görüşme Formu 42
3.4. Verilerin Toplanması 43
3.5. Verilerin Çözümlenmesi 43
BÖLÜM IV BULGULAR 45
4.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına Ait Ortalama ve Standart Sapma Değerleri 45
4.2. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Toplam Puan ve Alt Boyutlara Ait Puanların Cinsiyet Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları 46
4.3. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Toplam Puan ve Alt Boyutlara Ait Puanların Branş Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA testi Sonuçları 48

4.4. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Toplam Puan ve Alt Boyutlara Ait Puanların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA testi Sonuçlar 50
4.5. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılım Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri 51
4.6. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılımlarının Eğitim Durumu Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri 54
4.7. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılımlarının Çalgı Eğitimi Alma Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri 55
4.8. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılımlarının Aile-Okul İş birliği Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri 56
BÖLÜM V: SONUÇ 60
5.1. Yargı 60
5.1.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Sonuçları 60
5.1.1.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ne Düzeydedir? 60
5.1.1.2. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Cinsiyete Göre Anlamlı Olarak Farklılaşmakta Mıdır? 60
5.1.1.3. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Branş Değişkenine Göre Anlamlı Olarak Farklılaşmakta Mıdır? 61
5.1.1.4. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Eğitim Düzeyine Göre Anlamlı Olarak Farklılaşmakta Mıdır? 61
5.1.2. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılım Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri 61
5.1.2.1. Çalgı Eğitiminde Aile Desteği Ne Düzeydedir? 61
5.1.2.2. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısı Ailelerin Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmakta Mıdır? 62
5.1.2.3. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısı Ailelerin Çalgı Eğitimi Alma Durumlarına Göre Farklılaşmakta Mıdır? 62
5.1.2.4. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısı Aile-Okul İş birliği Ne Düzeydedir? 63
5.2. Tartışma 64
5.2.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği ile İlgili Tartışma 64

5.2.1.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Düzeyi ile İlgili Tartışma 64
5.2.1.2. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteğinin Cinsiyete Değişkeni ile İlgili Tartışma 65
5.2.1.3. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteğinin Branş Değişkeni ile İlgili Tartışma 66
5.2.1.4. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteğinin Eğitim Düzeyi Değişkeni ile İlgili Tartışma 67
5.2.2. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılım Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri ile İlgili Tartışma 68
5.2.2.1. Çalgı Eğitiminde Aile Desteği Düzeyi Öğretmen Görüşleri ile İlgili Tartışma 68
5.2.2.2. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısının Ailelerin Eğitim Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşleri ile İlgili Tartışma 69
5.2.2.3. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısının Ailelerin Çalgı Eğitimi Alma Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşleri ile İlgili Tartışma 70
5.2.2.4. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısının Aile-Okul İş birliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri ile İlgili Tartışma 71
5.3. Öneriler 74
5.3.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler 74
5.3.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler 75
KAYNAKLAR 77
EKLER 84
Ek 1: Kişisel Bilgi Formu 84
Ek 2: Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği 85
Ek 3: Kişisel Bilgi Formu 86
Ek 4: Aile Katılımı Öğretmen Görüşme Formu 87
Ek 5: Ölçeğin Uygulanmasına Yönelik Valilik İzin Yazısı 88
Ek 6: Ölçeğin Uygulanmasına Yönelik Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Yazısı 89

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Cinsiyet değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları. 39

Tablo 3.2. Müzik Aleti Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları. 39

Tablo 3.3. Eğitim Düzeyi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları. 39

Tablo 3.4. Cinsiyet ve Branş değişkenleri arasındaki etkileşimi belirlemek üzere yapılan Ki-Kare Analizi Sonuçları 40

Tablo 3.5. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları. 40

Tablo 3.6. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları. 41

Tablo 3.7. Öğretmenlerin Müzik Aleti Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları. 41

Tablo 4.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Toplam Puanları 45

Tablo 4.2. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği alt boyutlarına ait ortalama ve standart sapma değerleri 45

Tablo 4.3. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği alt boyut puanları arasındaki korelasyonu belirlemek üzere yapılan Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı Analizi 46

Tablo 4.4. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği toplam puanının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan t testi sonuçları 46

Tablo 4.5. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Duyarlılık alt boyutunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan t testi sonuçları 47

Tablo 4.6. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Sürece Dahil Olma alt boyutunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan t testi sonuçları 47

Tablo 4.7. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği toplam puanının branş değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları 48

Tablo 4.8. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Duyarlılık alt boyutunun branş değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları 49

Tablo 4.9. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Sürece Dahil Olma alt boyutunun branş değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları 49

Tablo 4.10. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği toplam puanının eğitim düzeyi değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları 50
Tablo 4.11. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Duyarlılık alt boyutunun eğitim düzeyi değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları 50
Tablo 4.12. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Sürece Dahil Olma alt boyutunun eğitim düzeyi değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları 51
Tablo 4.13. Öğretmenlerin ailenin çalgı eğitimi katkısına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı 51
Tablo 4.14. Öğretmenlerin ailenin çalgı eğitimi sürecine dahil olmalarına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı 52
Tablo 4.15. Öğretmenlerin ailenin çalgı eğitimi sürecine duyarlılıklarına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı 53
Tablo 4.16. Öğretmenlerin ailenin çalgı eğitimi katkısına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı 54
Tablo 4.17. Öğretmenlerin geçmişinde çalgı eğitimi almış aile bireylerinin çalgı eğitimine katkısına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı 55
Tablo 4.18. Öğretmenlerin çalgı eğitimi süreçlerinde aile-öğretmen iş birliğine yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı 56
Tablo 4.19. Öğretmenlerin çalgı eğitimi süreçlerinde aile-okul iş birliğine yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı 57
Tablo 4.20. Öğretmenlerin çalgı eğitimi süreçlerinde aile ile görüşme sıklıklarına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı 58
Tablo 4.21. Öğretmenlerin aileler ile yaptıkları görüşmelerin çalgı eğitiminde etkisine yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı 58
Tablo 4.22. Çalgı eğitiminde aile katılımının önemine yönelik çalışmalar açısından öğretmen görüşlerine ilişkin frekans dağılımı 59

KISALTMALAR

akt. : Aktaran

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

vb. : ve benzeri

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1. Problem

Müzik ve çalgı eğitimi çocukların gelişimlerine katkı sağlarken, sosyal ilişkilerinde kendilerini ifade edebilmelerine de olanak sağlamaktadır. "Çalgı eğitiminin amacı, teknik ve müzikalite bakımından gelişmiş öğrenciler yetiştirmenin yanı sıra aynı zamanda çalgılarını müziğin ve müzik eğitiminin her alanında işlevsel olarak kullanabilen bireyler yetiştirmektir"(Coşkuner, 2007, s.2). Ancak bu amaç doğrultusunda bireyde geliştirilebilecek davranışların sağlanması, oldukça zorlu bir süreci de beraberinde getirmektedir. Çalgı eğitimine yönelik yaklaşımların zorlukların aşılmasına destek sağladığı bu süreçte, çocuğun ilk öğretmeni olarak ifade edebileceğimiz ailenin katkısı da önem kazanmaktadır.

Aile katkısına ait araştırmalarda, eğitimde karşılaşılan zorlukların aşılmasında aile ve eğitim iş birliğinin önemli olduğu vurgulanmıştır. "Aile katılımı çalışmaları çocukların eğitimine sağladığı yararlarla, sosyal ilişkiler ve mesleki gelişim anlamında ebeveynler ve öğretmenlere önemli katkılar sağlayabileceği söylenebilir. Bunun yanı sıra aile katılımı programda öğrencilere kazandırılması amaçlanan hedef ya da kazanımların gerçekleşmesi anlamında da büyük öneme sahiptir" (Çakmak, 2010, s.3).

Çalgı eğitiminin her aşamasında birey özen ve desteğe ihtiyaç duymaktadır. Aile katkısı gerekli özeni ve desteği sağlamada önemli adımlar atmaya imkan tanıyabilmektedir. Çalgı eğitiminde çocuğun yaşantısında mühim bir yere sahip olan aile katkısının çocuğun duyuşsal özellikleri üzerindeki etkisi de önemlidir. Bu doğrultuda çalgı eğitiminde ailenin yer alması gereken roller ve sorumluluklar önem kazanmaktadır.

Günümüzde çalgı eğitimi, genel müzik eğitimi programlarında destekleyici bir işlevsellikte yer almakla beraber birçok özel okul programlarında, çalgı eğitimi dersi olarak uygulanmaya başlanmıştır. Uygulanan çalgı eğitimi dersleri, mevcut durumun değerlendirilmesinin gereğini ortaya çıkarmıştır. Bu doğrultuda araştırmada, sanat eğitimi kapsamında özel okullardaki müzik derslerinde gerçekleştirilmekte olan çalgı eğitimi derslerine yönelik aile katılımının, öğrenci algıları açısından incelenmesi ve

ortaya çıkan sonuçların öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi önem kazanmıştır.

Aile katılımına yönelik literatürde, eğitim alanında birçok araştırmaya yer verilmesine karşın müzik ve çalgı eğitiminde aile katılımına yönelik çalışmaların, oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu açıdan da çalgı eğitimine yönelik aile katılımının incelenmesi önemli görülmektedir.

Aile, müzik eğitimi ve çalgı eğitiminde sürece dahil olabilme ve duyarlılık açısından çocuğun eğitimine katkı sağlayabilmekte midir? Ailelerin, çalgı eğitiminde eğitim sürecine katılımları ne düzeydedir? Bütün bu sorular, araştırmanın genel çerçevesinin oluşturulmasında belirleyici rol oynamıştır.

Ailelerin çalgı eğitimi sürecine dahil olma düzeyleri ve duyarlılıklarının belirlenmesi, eğitimin verimliliğinin saptanması açısından da anlamlı görülmektedir. Ailenin dahil olmadığı ve duyarlılık göstermediği sanat ve çalgı eğitimi süreci ne kadar sağlıklı ilerlemektedir? düşüncesinden yola çıkılarak, konuyla ilgili veriler elde edilebilir. Yapılan birçok çalışmada, eğitim süreçlerine dahil olma açısından aile kavramının katkı sağladığı görülmüştür. Bu sebeple araştırmadan elde edilecek bulguların hem öğretmenler hem aileler açısından çalgı eğitimindeki süreçlere yol gösterici olabileceği, eğitim sürecine yönelik sıkıntıların aşılmasına yarar sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.2. Amaç

Bu araştırmada, ortaöğretim müzik dersi çalgı eğitiminde aile katkısı incelenerek genel durumu ortaya koymak amacından hareketle aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

I. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteğinde Öğrenci Görüşlerine Yönelik Amaçlar;

1.1. Çalgı eğitiminde algılanan aile desteği ne düzeydedir?
1.2. Çalgı eğitiminde algılanan aile desteği cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
1.3. Çalgı eğitiminde algılanan aile desteği branş değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

1.4. Çalgı eğitiminde algılanan aile desteği eğitim düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

II. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılımındaki Öğretmen Görüşlerine Yönelik Amaçlar;

2.1. Çalgı eğitiminde aile desteği ne düzeydedir?

2.2 . Çalgı eğitiminde aile katkısı ailelerin eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

2.3. Çalgı eğitiminde aile katkısı ailelerin çalgı eğitimi alma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

2.4. Çalgı eğitiminde aile katkısı aile-okul iş birliğinde ne düzeydedir?

1.3. Önem

Zorlu bir süreç olan müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunda, çocukların yaşadıkları olumlu ya da olumsuz faktörlerin aşılabilmesinde öğretmenler kadar ailelerin de sürece katkı sağlaması gerektiği düşünülmektedir. Aile katkısıyla ilgili çalışmalara bakıldığında, elde edilen sonuçların olumlu katkılar sağlama ve gelişme gösterme yönünde ağırlık kazandığı tespit edilmiştir. Çalgı eğitiminde aile katkısının incelendiği ve sürece yönelik önerilerin getirildiği araştırmaların ise oldukça sınırlı sayıda olduğu görülmüştür.

Araştırma çocukların ilk öğretmeni olan ailelerin, çalgı eğitiminde sürece dahil olma ve duyarlılık açısından hangi düzeyde olduklarını ve çocukların, çalgı eğitiminde ailelerinin desteklerini ne düzeyde hissettiklerini belirlemek açısından önemlidir. Ayrıca araştırmanın, öğretmenlerin sürece yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması açısından, aile katılımının çalgı eğitimindeki düzeyinin tespiti doğrultusunda, belirleyici olarak önem kazanacağı düşünülmektedir. Bu nedenle araştırma sonuçları doğrultusunda elde edilen veriler, genel sanat ve çalgı eğitimine yönelik sorunların belirlenmesi, bireysel çalgı eğitimine yönelik gelişimin çocuk bazında ilerletilmesi ile problemlerin belirlenip öneriler oluşturulması bağlamında önemli görülmektedir. Bireysel boyutta çocukların çalgı eğitimindeki zorlu süreçleri aşmalarında, aile desteğinin belirlenerek olumlu ve olumsuz yanlarının görülmesi noktasından hareketle, araştırmanın çalgı eğitimi

boyutundaki sorunlara çözüm getirebileceği, çalışmadan elde edilecek verilerin öğretmenlere, araştırmacılara ve ailelere yol gösterici bir kaynak olabileceği, bu konuyla ilgili diğer çalışmalara ise zemin oluşturabileceği düşünülmektedir.

1.4. Sayıltılar

Bu araştırmada;

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin ve öğretmenlerin ölçme araçlarındaki soruları içtenlikle yanıtladıkları,
2. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının verileri ölçmede yeterli olduğu,
3. Araştırmadaki örneklem grubunun, evreni temsil etmede yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma;

1. 2017 – 2018 Eğitim-Öğretim ders yılı ile,
2. 2017-2018 Eğitim-Öğretim Ders Yılı'nda, İstanbul ilindeki Bilfen Eğitim Kurumlarından; Bilfen Esenşehir, Bilfen Sancaktepe, Bilfen Yenişehir kurumlarındaki örnekleme dahil olan 5. öğrencileri ve müzik öğretmenleriyle,
3. "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" ve ölçekle uygulanan "Kişisel Bilgi Formu"nun ölçtüğü niteliklerle,
4. "Aile Katılımı Öğretmen Görüşme Formu" ve ankette uygulanan "Kişisel Bilgi Formu"nun ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Müzik Eğitimi: Uçan (1993) **"**Bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırmak ya da bireyin (müziksel) davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma sürecidir".

Çalgı Eğitimi: Çalgı öğretim yoluyla bireyin devinişsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturma ve kendi yaşantısı yoluyla yeni davranışlar (müziksel) kazandırma sürecidir.

BÖLÜM II: ALAN YAZIN/İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde kuramsal olarak sırasıyla "Eğitim", "Bilgi Çağında ve Toplumunda Eğitim", "Aile ve Eğitim" , "Aile Katılımı", "Aile Katılımının Yararları", "Müzik Eğitimi", "Çalgı Eğitimi" başlıkları altında ilgili literatür incelenmiştir.

2.1. Eğitim

Eğitim, kavramsal olarak geçmişten günümüze kadar toplumların ve bireylerin gelişimlerine yönelik birçok farklı açıdan değerlendirilerek, farklı bakış açılarıyla tanımlanmaya çalışılmıştır.

"Eğitim bireysel ve toplumsal hayatı biçimlendirmek, düzenlemek ve denetlemek amacıyla, bilinçli olarak, toplumsal norm ve deneyimlerin genç kuşaklara aktarılması faaliyetidir" (Gökçe, 2005, s.105).

"Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda uygulama değeri olan yetenek, yöneliş ve diğer davranış örüntülerini kazandığı süreçler toplamıdır" (Demirel ve Kaya, 2002, s.5).

"Eğitim, bireyin kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak davranış değişikliği meydana getirme sürecidir" (Tylor, 1950, akt: Ertürk, 1973).

Eğitim tanımlarında yer alan "kasıt" sözcüğüyle, eğitimin planlı değişmeleri içerdiği ve rastlantılara bırakılmadığı; "istendik" sözcüğüyle ise, toplumun istek ve idealleriyle, beklentilerine uygun düşen, davranış değişikliği kastedilmektedir. Bu nedenle eğitim, insanı yaşamı boyunca ayakta tutan, fikirlerinin oluşmasına olanak sağlayan, ilişkilerini düzenleyen, birey olmasını sağlayan davranışlar geliştirme süreci olarak ifade edilebilir.

Eğitimin, yaşamın her alanında var olduğu gerçeğinden yola çıkılarak ortaya koyulan bütün tanımlamalarda, bireyin öncelik kazandığı görülmektedir. Birey, varoluş sürecinden bu yana yaşamının her alanında olduğu gibi eğitim olgusunun da içinde de yer almıştır. Eğitimin, bireyin fikirlerinin, ideallerinin, hedeflerinin, bireysel ve toplumsal düşünme becerisinin oluşmasına katkı sağladığı gözlemlenmiştir.

Eğitim, hem toplumsal hem de bireysel anlamda gelişime yönelik farkındalık kazanmamıza yol açmıştır. Bireyin kendi yaşantıları, toplumun ihtiyaçları ve günümüz

bilgi toplumunun gerektirdikleri doğrultusunda, gelişime her zaman açık olmak durumunda görülmektedir. Bu nedenle, bilgiye ulaşma ve bilginin yayılmasını sağlanmada, değişimlerin ve gelişimlerin temel aracı olarak ifade edilebilir.

Günümüz eğitiminde, bilginin ön planda olması ve bilgiye yönelik gelişmeler doğrultusunda eğitimin kendini tekrardan yapılandırması önem kazanmıştır. Eğitimin, çağın gereksinimlerine uygun, yenilenebilir, geliştirilebilir, aktarılabilir bir olgu olması sebebiyle eğitim ve eğitim programlarının ele alınması, gereksinimler dahilinde tekrardan revize edilmesi gerekmektedir. Bilginin günümüz dünyasındaki gelişimi ve değişim hızı göz önüne alındığında, bu doğrultuda yapılacak yenilikler, hem çocuk eğitiminde hem de toplum bilincinin gelişiminde önem kazanmaktadır.

"Bu dönemin özelliği, sosyal hayattaki genel değişmelere temel olan eğitim alanında da birçok değişmeleri zorunlu hale getirmesidir" (Parlar, 2012, s.194). Sosyal hayatın içerisinde bilgi ve eğitim kavramlarıyla birlikte insan ve toplum da değişime uğramaktadır. Bilginin ulaşılabilirliği ve eğitimin interaktif ortamlarda gelişmesi, insan ve toplumun ihtiyaçlarına uygun eğitim yaklaşımlarının ortaya çıkmasına da olanak sağlamaktadır.

Eğitim, sürekli kendini yenileyen, geliştiren ve dönüşebilen bir kavramdır. "Günümüzde yetiştirilen bireylerin bilgiye ulaşma, bilgiyi düzenleme, bilgiyi değerlendirme, bilgiyi sunma ve iletişim kurma becerileri ile donanık hale getirilmesi gerekir" (Aydın, 2003, s.184).

İnsanın kendini tanımasına ve bir birey olarak toplumda yer alabilmesine olanak sağlayan en önemli olgu olarak karşımıza çıkan eğitim, bilgi ve eğitim ekseninde birey kendini tanıma, geliştirme, hayata hazırlayabilme süreçlerini tekrardan ele almaktadır.

Eğitimin temel amacı, çocuğun bir birey olarak kendini tanımlayabilmesine yardımcı olma sürecidir. Nietzsche'ye göre; Eğitim, insanın "kendisi olması" yönünde bir çağrıdır (Nietzsche, 2003, (SE) s. 9-10). Bu sebeple eğitim, çocuğun gelişim sürecine yönelik yaşam boyu süren bir olgu olarak da ele alınmalıdır. Bu doğrultuda ele alınacak eğitimin, günümüz bilgi toplumu ve bilgi çağına yönelik gelişmeleri yakından takip etmesi gerekmektedir.

2.2. Bilgi Çağında ve Toplumunda Eğitim

"Bu çağın en önemli özelliklerinden biri, bilginin üretim faktörlerinin içinde sayılmasıdır. Bilgi ilkel çağda da üretilmesine rağmen, bu zaman diliminde ayrı bir önem kazanmıştır. Nedeni ise; bilginin üretim ve tüketim hızının artmış olmasıdır" (Garda&Temizel, 2016, s.24). Bilgi çağında sosyal, kültürel ve teknolojik gelişmelerin eğitime yönelik etkileri daha çok bilginin ulaşılabilirliği ve kullanılabilirliği ekseninde gerçekleşmiştir. Bu dönüşüm eğitimin, yaşamın tamamına yayılmasına ve bilginin kullanılabilirliğinin sınırlarının ortadan kalkmasına sebep olmuştur. "Yeni bilgilere hızla ulaşmak, onları depolamak ve en kısa zamanda uygulama alanına aktarabilmek günümüzde insan yaşamını çok çeşitli yönlerden etkilemeye başlamıştır" (Barutçu ve Akatay, 2000, s.190).

Günümüzde bilginin yayılması ve kullanılması sınırlarının ortadan kalkmasıyla beraber, eğitim ve eğitim programları tekrardan yapılandırılmış ve değişime uyum sağlamıştır. Gelişen sanayi toplumu ve teknoloji eğitimi, temelde bilgiyi etkilemiştir. Bilgi, toplumlar ve devletler için en önemli güç kabul edilirken, bilginin aktarımı ve paylaşımı yaklaşımları eğitimdeki geleneksel anlayışların değişmesine yol açmıştır. Günümüzde çağın gereklilikleri doğrultusunda, eğitim programlarının amaçları ve işlevselliği yeniden sorgulanmakta, toplumların ve bireylerin ihtiyaçları, yeniden revize edilmektedir.

"Bilgi toplumu eğitim programlarının amaçları, bilgiyi kullanan ve üreten, yaşam boyu öğrenmeyi ilke edinen; araştıran, kendisini ve çevresini geliştirmeye çalışan, işbirliği yapabilen, yeniliklere açık, yaratıcı, çok yönlü ve eleştirel düşünen, etkili iletişim kurabilen, sorunların çözümüne katkıda bulunan bireyler yetiştirmeye hizmet etmelidir"(Özkan, 2009, s.130).

Bilginin ve eğitimin günümüzdeki gelişimi göz önüne alındığında, birey ve çocuk eğitiminde çağın gerekliliklerine uyum sağlayacak eğitim yaklaşımlarının işlevselliğinin tartışılması, kaçınılmaz olmaktadır. Bu sebeple, günümüzde bilginin kullanılabilirliği ekseninde eğitimin yeniden yapılandırılması süreci dikkat çekmektedir. Yaşam boyu öğrenmeyi kapsayan eğitim yaklaşımları, bu doğrultuda birey ve çocuk eğitimine yönelik daha yaratıcı ve etkili süreçleri kapsayacak öneriler getirmektedir.

“Bilgi toplumunda nesnenin üretimi yerine bilginin üretimi ön plana çıkmaktadır. Nesnenin değerinden çok bilgi ve becerinin değeri yüksektir. Dolayısıyla bu yeni kabul ve yaklaşımlar yeni bir yaşam tarzını öne çıkarmaktadır” (Doğan, 1994, s.100). Ortaya çıkan yaşam tarzı, her alanda olduğu gibi bilgi toplumunda da eğitime yönelik gelişmelerin ve yeni yaklaşımların oluşmasına ortam hazırlamıştır.

Günümüz bilgi çağında, bilgi kaynaktan bireye daha kolay ve hızlı ulaşabilmektedir. Bu durum, bireylerin bilgiye ulaşma süreçlerinin kısalmasını sağlamakla beraber, eğitimin işlevselliğine yönelik yeni ve daha hızlı bir interaktif sürecin oluşmasını da gerekli kılmaktadır.

Eğitim anlayışının değişmesiyle birlikte, bilginin ulaşılabilirliği ile yaşam boyu kullanılabilirliği esas alınarak, toplumsal ve bireysel gelişimlerin sağlanmasına ortam hazırlamaktadır. Bu noktada eğitim, bireyin bilgiye ulaşmasını kolaylaştırırken, bilgiye ulaşmanın öğrenilmesini de önemli kılmaktadır.

“Bilgi çağının eğitimi, yaratıcı ve yenilikçi insanlar yetiştirmeyi temel amaç edinmektedir. Bugün, artık bilginin doğrudan bireye aktırılması değil, bireyin gerek duyduğu bilgilere nasıl ve hangi yollara ulaşacağının öğretilmesi gerektiği vurgulanmaktadır” (Çalık ve Sezgin, 2005, s.63).

“Bilgi toplumunda eğitim anlayışı, eğitim kurumlarında öğrencilerde gözlenen ilgi ve yetenek farklılıklarına cevap veren ve kendi içinde çeşitliliğe gidebilen esnek programlar uygulanmasını gerektirmektedir” (Balay, 2004, s.70). Bu nedenle, eğitimin her anlamda incelenmesi ve sürece yönelik etkenlerin dikkate alınması önem kazanmaktadır. Bilgi toplumunda bireye yönelik süreçlerde, eğitimin her aşaması değişkenler dikkate alınarak programlanmaktadır. Literatürde aile, öğretmen, öğrenci, okul vb. birçok değişkenin eğitim sürecine yönelik etkilerini tespit eden, birçok araştırma bulunmaktadır. Ancak eğitimin insan ve birey üzerindeki etkilerini anlayabilmek için temel amacı üzerinde durulması önemlidir.

Eğitimin temel amacı, çocuğun bir birey olarak kendini tanımlayabilmesine yardımcı olma sürecidir. Günümüz dünyasında bilginin ulaşılabilirliği göz önüne alındığında, eğitim ve eğitim programlarının reform edilmesi ve sürece yönelik iyileştirmeler yapılması kaçınılmaz olmaktadır. Bilgi gelişir ve yayılır, asıl amaçlanması gereken bilginin kullanılabilirliği ve eğitim programlarının bu doğrultuda yapılandırılmasıdır.

“İçinde bulunduğumuz çağı düşündüğümüzde, var olan bilgi bütünlerini tanımak, ezberlemek, depolamak ve bu bilgileri kullanmak, çağımız toplumu için uygun bir öğrenme biçimi değildir. Çağımızın bilgi yoğunluklu toplumunda, bu bilgiyi nasıl öğrendiğimizin üzerinde yoğunlaşmak önemli olmalıdır”(Özkan, 2009, s.118). Bilginin yaşamdaki yeri, yaşama katkısı ve sürdürülebilirliği açısından, bilgi çağının eğitime yeni ufuklar açtığı söylenebilir. Günümüz eğitim yaklaşımları ve eğitim felsefesi, klasik eğitim anlayışlarından çok daha farklı yönelimleri içermektedir. “Bilgiye nasıl ulaşılır? Bilginin yaşam boyu kullanılabilirliği nasıl sağlanabilir? “ sorularından yola çıkılarak bireyin ve toplumun eğitim felsefesi şekillenmektedir. Bu nedenle, eğitim sisteminin bilgi toplumunun gerektirdiklerine yönelik kazanımları edinmesi, günümüzde bir ihtiyaç haline gelmiştir. “Eğitim sisteminin bilgi toplumunun özelliklerine uygun olarak öğretimin; eleştirel, yaratıcı, bilimsel düşünme gibi yeterlikler yanında, öğrencilere olgu, kavram ve olaylara karşı analiz, sentez ve değerlendirme yapabilme gibi özellikleri de kazandırmalıdır” (Arslan ve Eraslan, 2003, s.6). Bilginin tartışılabilirliği, kavramsal düzlemde kullanılabilirliği, analiz edilmesi ve yaşama aktarılması sürecinde günümüz eğitim yaklaşım ve felsefelerinin şekillenmesi bilgi çağının sonuçlarından sayılabilir.

Bilgi toplumunda eğitim bireyi günümüz dünyasına hazırlarken, öğrenilen bilginin yaşam boyu bireyin hayatında yer almasına olanak sağlamaktadır. Bu sebeple, klasik eğitim yaklaşımlarına karşın bilgi toplumunda eğitim sürekli kendini yeniler, geliştirir ve yaşam boyu sürer. Okul öncesi dönemden başlayıp yaşam boyu süren eğitimde, bireye yönelik kazanımların dikkate alınması gerekmektedir.

“Bilgi toplumunun temel karakteristiğine paralel olarak ailenin toplumsallaştırıcı işlevi nitelik değiştirmektedir. Bu çerçevede bilginin ekonomik bir değer olarak ortaya çıktığı bir dönemde aile içinde bilime ve bilgiye yönelik bir motivasyonun, yöneltme ve özendirmenin başlatılması ve yoğunlaşması gerekmektedir” (Doğan, 1994, s.106). Bilgi toplumu eğitim yaklaşımlarında, ailenin eğitim sürecindeki rolü önemli görülmektedir. Bu nedenle ailenin eğitim sürecinde geçmişten günümüze değin süregelen gelişimi, ele alınması gereken bir alan olarak düşünülmektedir.

2.3. Aile ve Eğitim

“Çocuğun eğitimi doğumuyla birlikte ailede başlamaktadır. Çocuğun inançları, tutumları ve davranışlarının temeli ailede atılır. Çocuğun eğitimi, okul ve aile arasında paylaşılan bir sorumluluktur” (Bayraktar, Güven ve Temel, 2016, s.756).

“Çocuğun ilk toplumsal çevresi olan aile çocuğun kişiliğinin şekillenmesinde, sosyal etkileşiminin oluşmasında olumlu veya olumsuz etkileri olan önemli ortamlardır. Çocukların gelişimlerinin ve eğitimlerinin şekillendiği bu ortamlar aynı zaman da ilk öğrenme yaşantılarının gerçekleştiği çevredir” (Çakmak, 2010, s.1). Aile çocuğun okula başlayana kadarki eğitim sürecinde en önemli etken olarak birinci dereceden sorumluluk sahibidir. Doğumundan itibaren çocuğun birey olma sürecine yönelik adımlarını atmasında, gelişimini gerçekleştirdiği ilk ortam olarak kabul edilmektedir. Bu noktada ailenin çocukların temel kişiliklerinin oluşma sürecine doğrudan katkı sağladığı görülmektedir.

Eğitim yaşam boyu süren ve öğrenme içgüdüsünden ortaya çıkan bir süreçtir. Öğrenme içgüdüsü çok erken yaşlarda başlar ve aile ortamında gelişir. Bu bağlamda eğitim bir sonraki aşamada, öğretmen ve öğrenci ekseninde devam eder.

Birey gelişimindeki süreç dikkate alındığında, eğitim ile ilgili birçok kazanımın öğretmen-öğrenci eksenindeki temel yapının sağlam olmasıyla elde edildiği görülmektedir. Öğretmen ve öğrenci ilişkisinin nitelikli olması, eğitsel sürecin sağlıklı yürümesini ve sonuç olarak akademik başarının artmasını sağlayabilmektedir. “Öğrencilerin akademik başarılarını doğrudan ya da dolaylı etkileyebilecek birçok çevresel değişkenin olabileceği genel bir kabuldür. Öğrenci başarısını etkilemesi açısından önemli ve akla ilk gelen öğretmenlerdir”(Erdoğdu, 2007, s.34).

Günümüz bilgi toplumunda sürekli gelişen ve sürekli kendini yenileyen sistemlerin içinde olunmasına rağmen, öğretmen öğrenci ilişkisi eğitimin vazgeçilmez ögeleri olarak kalmaya devam etmekte, bu ögelerin eğitimindeki en önemli etkenlerden biri ise aile olmaktadır. “Öğrencinin gelişiminin hızlı olduğu ve kişilik özelliklerini yerleştirdiği ilk çocukluk döneminde aile ortamı, eğitim açısından çok önemlidir. Ailenin eğitsel ortamı ve anne-babanın çocuğa yönelik tutumları öğrencinin okulda öğrendiklerini pekiştirebilir ya da köreltebilir” (Bruner, 1960, akt. Erdoğdu, 2007, s.35). Bilgi toplumunda hem dünya da hem de ülkemizde ailenin eğitim sürecine yönelik katkısı

anlamında birçok araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırmaların eğitime ve çocuk gelişimine yönelik kazanımlar doğrultusunda ağırlık kazandığı görülmektedir.

"Aile, öğrencinin okul başarısı üzerindeki en önemli belirleyenlerden birisidir. Aileler çok yönlü olarak çocuklarının başarı durumlarına etki edebilir. Hem çocuklarıyla kuracakları iletişiminin niteliğiyle, hem de okul ile gerçekleştirecekleri işbirliğinin düzeyi ile aileler, çocuklarının akademik başarısına önemli katkı sağlayabilir" (Aslanargun, 2007, s.120). Bu sebeple, ailelerin çocuklarıyla kuracakları iletişim kalitesinin bir sonraki süreçte eğitim kalitesinin arttırılmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Bu süreçte, çocukların aile ortamında kendilerini birer birey olarak hissedebilmeleri açısından aile eğitimdeki kazanımları önemli görülmektedir.

> "Öğrenmenin doğumla birlikte başladığı bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla temel eğitimin de aslında doğumla birlikte başladığının farkında olmak önemlidir. Çocuk okula başladığında bilişsel ve duyuşsal gelişiminin büyük bir kısmı tamamlanmış olduğu için, 7 yaş onun öğrenme ihtiyaçlarına eğilmek için oldukça geç sayılmaktadır. Erken yaşlarda verilecek eğitim çocuğun ileri yaşlarındaki öğrenmelerine bir temel oluşturmaktadır" (Kılıç, 2010, s.100).

"Aile okul öncesi dönemde çocuğun yaşamında etkili bir sosyalleşme kurumu olarak dikkat çeker. Çocuk kendisine sunulan sosyal deneyimlerin yanı sıra model alacağı kişiler olarak da aile bireylerinden yararlanır" (Kandır ve Alpan, 2008, s.35).

Aile ortamındaki süreçler göz önüne alındığında, erken dönem çocuk eğitimi ile birlikte çocuğun kişiliğinin şekillenmesi, değer yargılarının belirmesi, topluma ve dünyaya yönelik inanç ve değerlerinin oluşması sağlanmaktadır. Bu sebeple aileler, erken çocuk eğitiminden itibaren çocuklarının gelişimlerinde birinci dereceden sorumludurlar. Her aile, çocuğunun bu sürece yönelik kazanması gereken noktalarını fark etmeli, birey olabilme sürecine katkı sağlamalıdır.

"Ebeveynler çocuklarını büyütürken değerleri ve inançlarıyla ilgili konuşarak, davranışlarıyla göstererek sürekli çocuklarına modellik yaparlar"(Gordon, 2016, s.331). Ebeveynler, çocuklarının eğitimlerinden sorumludur ve eğitim sürecini yönetirken onlara en yakın kişiler durumundadır. Çocuklarına doğrudan veya dolaylı olarak rol model oldukları için yaşamları boyunca kendilerini geliştirmeli ve eğitmelidirler.

Ailelerin bu işlevlerini yerine getirebilmeleri, kendilerini ne kadar geliştirebildikleriyle doğru orantılıdır.

Etkin bir okul ve aile iş birliği, eğitime bu doğrultuda katkı sağlayacaktır. "Okul başarısında aile etkisini, anne-baba tutumlarını, okul-aile dayanışmasını konu alan araştırmalar, öğrenci başarısında ailenin güçlü bir etkiye sahip olduğuna işaret etmektedir"(Şimşek ve Şimşek, 2015, s.368). Eğitim süreçlerine yönelik çözümler ve katkılar ekseninde, ailelerin eğitimdeki rollerinin sorgulanması önemlidir. Bu doğrultuda çocuk eğitimine yönelik çalışılmaların ve süreçlerin, hem okul hem de aile tarafından programlanması gerektiği ifade edilebilir. Aile ve eğitim birlikteliğinin kazanımları ile ilgili araştırmalar incelendiğinde, çocuk gelişimine yönelik birçok destekleyici sonuca ulaşıldığı görülmektedir.

Yavuzer (1999)'e göre aileler çocuklarının gelişim ve eğitiminde destekleyici etkiye sahiptir. Çocuklarının birer birey olabilme sürecinde çoğu zaman rol model olarak onların sosyalleşebilmelerine imkan sağlar, toplumsal yaşamlarında karşılayabilecekleri birçok zorluğun aşılmasında güven verir ve destekleyici rol oynarlar.

Ailelerin çocuğa yönelik tutumlarındaki farklılıklar, eğitimin şekillenmesinde belirleyici olmaktadır. Anne- baba tutumlarının çocuğun kendi kendini yönetebilme sürecine ve yüksek bir benlik duygusuna sahip olabilmesine doğrudan etki edebileceği ifade edilmektedir. Bu bağlamda aşağıda yer alan temel yaklaşımların, çocukların birey olma sürecine yönelik gelişimlerinde, belirleyici olduğu söylenebilir.

Yavuzer (2011)'e göre; Anne ve babaların çocuk eğitiminde izledikleri yaklaşımlardan biri, baskıcı ve otoriter tutumdur. Bu yaklaşımda, çocuğa yönelik güven ortamı ve kişilik yok sayılmaktadır. Aile, çocuğa yönelik katı bir disiplin uygularken ceza yöntemini kullanmaktadır. Yetiştirilen çocuklar sessiz, sakin, nazik, dürüst olmalarına rağmen birey olarak daha silik, küskün, çekingen olabilmektedir. Bu nedenle, gerçekleştirilen eğitimin sonucunda çocuklar kendi bildikleri doğruları tercih etmek yerine, daha çok olmasının gerekli olduğu empoze edilen, davranışları sergilemektedir,

Ailelerin çocuk eğitiminde izledikleri yaklaşımlarından biri de gevşek tutumdur. Aileler, bu yaklaşımda çocuklarının isteklerine boyun eğerek, onların egemenliğini kabul etmiş olur. Çocuklar sağlıksız ve dengesiz bir ortamda, abartılmış bir sevgi içinde

büyür. Bu yaklaşım sonucunda, çocukların okul ve toplum kurallarına uyum sağlamada güçlükler yaşadıkları ifade edilmektedir.

Ailelerin çocuklarına karşı kullandıkları bir diğer yaklaşım ise dengesiz ve kararsız tutumdur. Bu yaklaşımda, anne ve babanın davranışlarında değişkenlikler gözlemlenir. Çocuğa yönelik davranışlarda dengesizlikler ve kararsızlıklar ortaya çıkar. Anne ve baba, çocuğa yönelik ortak bir davranış geliştirme yaklaşımı göstermez. Bu yaklaşımın sonucunda, çocukların pasif ya da kendini ispatlamaya çalışan tepkisel bir kişiliğe büründükleri ifade edilmektedir.

Ailelerin çocuklarına karşı kullandıkları koruyucu tutum yaklaşımında, çocuk üzerindeki baskı gereğinden fazla kontrol ve özen ekseninde yoğunlaştırılmıştır. Bu yaklaşımda, çocuğun kişilik gelişimine uygun ortam hazırlanamamakta, aile çocuğa aşırı bağımlı hale gelirken, çocuk koruyucu tutum karşısında gelişimini tam anlamıyla tamamlayamamaktadır.

Ailelerin çocuklarına karşı kullandıkları ilgisiz ve kayıtsız tutum yaklaşımında ise, çocuk yalnız bırakılmakta ve görmezden gelinmektedir. Bunun sonucunda duygusal boşluğa düşebilen çocuk, ilgi odağı olabilmek amacıyla etrafına zarar verebilmektedir.

Ailelerin çocuklarına karşı kullandıkları bir diğer yaklaşım olan güven verici, destekleyici ve hoşgörülü tutumda, aile çocuğa karşı hoşgörü ve destek ekseninde yaklaşımlar sergilemektedir. Bu doğrultuda, çocuklar kabul edilmek ve onaylanmak istemektedir. Aileler çocuklarına derin sevgi beslerken, rol model olarak onlara birçok konuda da yardımcı olmaktadır. Bu yaklaşımda çocuklar söz hakkına sahiptir. Özgüveni yüksek, kendi kendine kararlar alabilen ve sorumluluklarını yerine getirmeyi amaç edinmiş bireyler yetiştirmek doğrultusunda, aile çocuğa koşulsuz destek sağlamaktadır.

Ailelerin, çocuğun eğitiminde birçok farklı yaklaşımlar sergileyerek, birey olma sürecini en yakınında yönettiği görülmektedir. Eğitimin amaçları doğrultusunda aile ve eğitim birlikteliği, geçmişten günümüze birçok farklı yaklaşımla ifade edilmeye, araştırılmaya çalışılmıştır. İçinde yaşadığımız bilgi çağının getirdiği değişim ve gelişim bu çalışmaların devam etmesini gerekli kılmaktadır.

2.4. Aile Katılımı

Eğitimin üç temel yapısını, anne-baba, öğrenci ve okul oluşturmaktadır. Günümüz eğitim yaklaşımlarıyla gelişen toplumlarda, ailelerin eğitimdeki rolleri değişmektedir. Bu nedenle, gelişmekte olan eğitimde ailelerin sürece yönelik katkılarının belirlenmesi, eğitimin işlevselliği açısından önem taşımaktadır.

Ailelerin yaşam biçimlerindeki farklılıkları ve eğitime yönelik yaklaşımları yeni ihtiyaçları doğurmaktadır. Toplumun değişen değer yargıları ve yaklaşımları doğrultusunda, ailelerin eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi önem kazanmaktadır. Ailelerin, çocuklarıyla iletişim kurabilmeleri ve çocukların davranışlarını olumlu yönde değiştirebilmelerine yardımcı olabilmeleri, çok önemli bir destektir.

Eğitim alanında aile katılımı ile ilgili, geçmişten günümüze birçok tanım ve araştırma yapılmıştır. Eğitimin hem aile ile gelişen sürecine yönelik, hem de okul ile ilerleyen dönemlerini kapsayan çeşitli tanımlar ortaya koyulmuştur.

"Okul öncesi eğitim programında aile katılımı, ailelerin çocukların eğitim ve gelişiminin içerisinde yer alması olarak tanımlanmıştır" (Ersoy, 2003, s.116-229).

Aile katılımında, öğretmen ve ailenin iletişime geçerek birbirini tanıması çocuk, aile, öğretmen için güvenli bir bağ oluşturmakta ve çocuğun aileye, öğretmene ve okula olumlu bakmasına olanak tanımaktadır.

"Aile katılımı; ailelerin desteklenmesi, eğitilmesi ve eğitime katılımlarının sağlanmasına, çocukların deneyimlerinin, evleri ile eğitim kurumları arasındaki iletişim artışı ve sürekliliği ile arttırılmasına ve programların velilerin katılım ve katkıları ile zenginleştirilmesine yönelik sistematik bir yaklaşımdır"(Cömert ve Güleç, 2004, s.133).

Ayık ve Ada (2009)'ya göre okullarda etkili bir biçimde uygulanan okul-aile ilişkileri sürecinin yapılandırıldığı, etkinliklerle desteklendiği, okul-aile arasındaki iletişimin sürekliliğinin sağlandığı, çocukların akademik yaşamlarına destek konusunda ailelerin bilgilendirildiği ifade edilmiştir.

Morrison (2003)'a göre; "Aile katılımı, anne ve babaların diğer aile üyelerinin, çocukların eğitimi ve gelişimlerine katkıda bulunmaları için erken çocukluk eğitimi programına katıldıkları süreçtir" (Akt. Çakmak, 2010, s.2). Epstein ve Sheldon (2002)

ise aile katılımını "okul ile aile arasında çok boyutluluğa dayalı her türlü etkileşim ve iletişim örüntüsü" olarak ifade etmektedir.

Gürşimşek (2010) aile katılımını; ailelerin ve eğitimcilerin çocukların eğitimini ve gelişimlerini destekleme esnasındaki iş birliği süreci olarak tanımlamıştır.

Aile katılımı ile ilgili yapılan tanımlamalar incelendiğinde, çoğunlukla ailenin eğitime katılımı ve aile-okul-öğretmen iletişiminin temel alındığı görülmektedir. Bununla birlikte, aile katılımının çocuğun eğitim sürecine ve kişilik gelişimine katkı sağlayabileceği veya çocukların ilgileri doğrultusunda okul ve çocuk arasında çok yönlü etkileşime de destek verebileceği sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

Eğitimin en önemli amaçlarından biri olan bireyin yaşama ve topluma hazırlığının okul-aile iş birliği ile sağlanabileceği bu doğrultuda okul ortamında edinilen bilgilerin aile ortamında pekiştirilmesiyle beraber kalıcı hale gelebileceği ifade edilmektedir. Aile öğretmen iletişimi, ailelerin çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilinçlenmesine, çocukların duygusal sağlıklarının korunmasına ve çocuklar için daha fazla destek içeren programların yapılandırılmasına olanak sağlar. Bu doğrultuda, "Ailelerin okul öncesi yıllardan başlayarak, çocukları ile ilgili eğitim programlarına etkin olarak katılmaları, çocukların çeşitli öğrenmeleri üzerinde çok olumlu ve kalıcı etkiler yaratabilmektedir" (Kuşin, 1991, s.74).

"Ailelerin, çocuklarının eğitim programına katılımının önemi, özellikle özel gereksinimli çocuklar için ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde 1975 yılında yürürlüğe giren P.L. 94-142 "Herkes için Eğitim" yasası ile vurgulanmıştır" (Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2006).

Ülkemizde, okul öncesi eğitime yönelik süreçler doğrultusunda okul ve aile birlikteliğinin sağlanması üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Bu doğrultuda 15. Milli Eğitim Şurası'nda alınan "Aile Katılım Programları" ve "Ana-Baba Okulları" yaygınlaştırılmalı" kararı ile aileyi, hedef almanın gerekliliği belirtilmiştir. Ayrıca, MEB 2002 Okulöncesi Eğitim Programında, programın uygulanması ile ilgili ilkelerde, ailenin çocuğun eğitimine katılımının sağlanması zorunlu hale getirilmiştir. Ülkemizde yasalar, yetersizliği olan çocuğa sahip anne-babaların, çocuklarının eğitimlerinin her aşamasına katılmaları gerektiğini açıkça ifade etmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı Özel

Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2006, s.3). Böylelikle ailelerin planlama ve uygulama sürecine etkin katılımları ile okulla sürekli iletişim halinde olmaları amaçlanmıştır.

Aile kavramının incelenmesi ve eğitim sürecinin içine dahil edilmesi yönündeki çalışmalarda, akademik başarı ile aile katkısının doğru orantılı olduğu gözlemlenmektedir. "Aile katılımına ilişkin birçok araştırma, evde ve okuldaki aile katılımı ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi ortaya koymuş, ayrıca aile katılımını öğrencilerin okul başarısının önemli bir yordayıcısı olarak belirlemiştir" (Gonzales-Pienda ve diğ., 2002; Griffifth, 1996; Marchant, Paulson ve Rothlisberg, 2001, akt. Kaysılı, 2008, s.72).

Yapılan bu araştırmalar, eğitimin etkinliğinin okul ve aile tarafından desteklendiği sürece artabileceğini göstermektedir. Bu sebeple, hem eğitimcilerin hem de ailelerin, eğitim süreçlerini planlarken ve yönetirken bu etkenleri göz önünde tutmaları gerekmektedir.

Kaysılı (2008) tarafından yapılan çalışmada, aile katılımı konusunun aileler, öğretmenler ve yöneticiler tarafından benimsenmekle olduğu, bu alana yönelik bilincin oluşturulması sürecinde yapılacak yeni çalışmaların, eğitim sistemine yönelik eksikliklerin düzeltilmesine yönelik faydalar sağlayacağı ifade edilmiştir. Bu doğrultuda ailelerin eğitime katılımlarının tarihsel süreçleri ve gelişimleri incelenmeli, konu ile alakalı eğitime yönelik aile katılım modelleri üzerinde durulmalıdır.

2.4.1. Aile Katılımı Modelleri

Aile katılımı, özellikle 1960 ve 1970'li yıllardan süregelen ve üzerinde araştırmalar yapılan bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle 1960'lı yıllardan itibaren ailenin eğitimdeki önemine yönelik yapılan araştırmalarda, ailenin eğitime yönelik kazanımları üzerinde durulduğu görülmüştür.

Öğrencilerin akademik başarılarının arttırılmasına yönelik arayışların artmasıyla birlikte, eğitimdeki aile katılımı araştırmalarının yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Gelişen sanayi ve bilgi dünyasından etkilenen eğitim akımları ile değişen eğitim felsefeleri sonucunda, ailenin sürecin içinde yer almasına yönelik çalışmalar yapılmış, geliştirilen teorilerle bu yaklaşımlar açıklanmaya, desteklenmeye çalışılmıştır. Bu sürece yönelik kavramsal boyutları kapsayan ve okullardaki işlevselliğe yönelik kazanımları açıklayan

farklı modeller ortaya konmuştur. Bu doğrultuda, alana yönelik geliştirilen kullanımı en yaygın modellerden biri Epstein, Connors ve Salinas (1993) tarafından ortaya konmuştur. Epstein'ın "çakışan küreler" (overlapping spheres) kavramıyla açıklanan aile katılım modeli, en fazla kabul gören modellerden biridir.

2.4.2. Epstein'ın Aile Katılım Modeli

Epstein'in tanımladığı aile katılımı modeli; "Anne- Babalık", "İletişim", "Evde Öğrenme", "Gönüllülük", "Karar Verme" ve "Toplumla İş Birliği /Bağlantı Kurabilme" şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu katılım türleri aşağıda sırasıyla ele alınmıştır.

2.4.2.1. Anne Babalık (Çocuk Yetiştirme)

Bu katılım türü, anne-babalık ya da çocuk yetiştirme ekseninde ifade edilmiştir. "Genel olarak, ailelere bulunan kültür, çocukların yetenekleri ve ihtiyaçları hakkında okul aracılığıyla ve okulla işbirliği içinde bilgi verilmesi olarak ifade edilmektedir"(Epstein, 1995, akt. Demircan, 2012, s.24). Bu yaklaşımın temel amacını, ailelerin çocuklarının gelişimindeki farklılıkları anlayabilmesi, fark edebilmesi ve okul ile paylaşımlarını arttırabilmesi olarak ifade edilmiştir.

Süreç dahilinde aile eğitimine yönelik kurs ve seminerler düzenlenerek, ailelerin bilinçlendirilmesi amaçlanmıştır. Okul öncesi ve ilköğretimden ortaöğretime geçiş süreçlerinde, ev ziyaretlerinin düzenlenmesine yönelik uygulamalar geliştirilerek, aile-eğitim iş birliğinin sağlanmasına çalışılmıştır. Epstein ve Sheldon (2002)'a göre okullar, ev ziyareti yaparak aile ve eğitimcilere ulaştığında, süregelen devamsızlığın oranı düşmekte, ayrıca katılımı engelleyen aileden kaynaklı ciddi problemleri olan ailelerle dahi görüşülmesi mümkün olmaktadır (akt. Demircan, 2012, s.26).

Bu doğrultuda aile, okul ile sıkı sıkıya bir iletişim içinde bulunarak hem kendini geliştirmekte hem de çocuğun eğitimine yönelik daha etkin ve aktif rol oynayabilmektedir.

2.4.2.2. İletişim

Aile katılımının bir diğer boyutu olan iletişim, çocuğun gelişiminin ve okuldaki eğitim programlarının desteklenmesi boyutunda, okul-ev arasındaki sağlıklı bilgi alışverişinin

sağlanması amacıyla uygulanmaktadır. Epstein (1995) aile katılımında okul ve aile arasındaki iletişimin önemliliği üzerinde durarak, aileler ile okul ve öğretmenlerin iletişim halinde olmalarını bir zorunluluk kapsamında değerlendirmiştir. Çalışmada eğitimde okul ve aile iletişiminin sağlanmasıyla, öğrencilerin okul başarısının arttırıldığı, okullardaki disiplin sorunlarının aşılmasında büyük aşama kaydedildiği ifade edilmiştir.

2.4.2.3. Gönüllülük

Aile katılımı modeli olarak gönüllülük yaklaşımı, okul etkinlikleri, okul içi faaliyetlerin planlaması, faaliyetlerin desteklenmesi şeklinde ifade edilmiştir. Ailelerin okul etkinliklerinde aktif olarak yer almalarının, çocuklar üzerindeki olumlu etkileri olduğu tespit edilmiştir. "Öğrenci, ailesinin yakın desteğini gördüğünde, kendine olan güveni artmakta ve bu durum onun başarısını olumlu şekilde etkilemektedir" (Haynes, Emmons ve Ben-avie 1996, akt. Gül, 2009, s.39). Bu sonuçlar kapsamında, öğretmenlerin ve ailelerin öğrencilerin yeteneklerini ve ilgilerini fark edebildiği düşünülmektedir. Aile katılımı gönüllülük yaklaşımının, öğrencilerin yeteneklerinin ve ilgilerinin keşfedilmesine yönelik kazanımlar sağladığı ifade edilmektedir.

2.4.2.4. Evde Öğrenme

Aile katılımının bu türünde, ailelerin öğrencilerin evdeki çalışmalarına ve öğretim etkinliklerine, katılım sağlamaları gerektiği ifade edilmektedir. Eğitim ve öğretimin her aşamasında, evde öğrenme doğrultusunda ailelerin etkin olması savunulmaktadır. Ailelerin okul-öğretmen iletişimini sağlamaları ile birlikte, evde öğrenmenin tamamlanmasını ve kontrolünü sağlayabilecekleri ifade edilmektedir. Eğitimin tamamlanabilir olabilmesi ve tekrarlar ile geliştirilip kalıcılık sağlanabilmesi düzeyinde, aile önemli bir rol üstlenmektedir. Okul-ev arasındaki iletişimin sağlanmasında aileler, çocukların evdeki öğretmenleri konumundadır. Bu sebeple evde öğrenme etkinlikleri, hem tekrarı sağlama hem de eksiklikleri tespit etme açısından eğitimde önemli bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.4.2.5. Karar Verme

Bu katılım türü ile ailelerin okul kararlarına dahil olmalarının, eğitim sürecini daha yakından takip etmelerine olanak sağladığı ifade edilmektedir. Öğrenciler, eğitim süreçleri boyunca birçok olumlu ve olumsuz süreç yaşamaktadır. Bu katılım türünde okul ve öğretmenler tarafından alınabilecek kararların, aileler ile birlikte alınması gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle okul yönetimleri, öğretmenler ve ailelerin iş birliği içinde olmaları, ailelerin okul yönetiminde yer almaları önerilmektedir. Okullarda oluşturulacak aile temsilciliklerinin, eğitime ve öğrencilere katkı sağlayacağı ifade edilmektedir. Okul, demokratik bir yaklaşım doğrultusunda, eğitim ve öğretimin bütün faktörlerini sürece dahil etmelidir. Aileler her aşamada olduğu gibi karar verme aşamasında da aktif olarak süreç içinde olmalıdır.

2.4.2.6. Toplumla İş birliği

Bu katılım modelinde toplumun gerçeklerine uzak ve toplumdan kopuk bir eğitim anlayışı düşünülemez. Eğitim, toplumların oluşturulmasındaki en önemli etkenlerden biridir. Toplumların var olabilmesinde, ayakta kalabilmesinde, kültürel ve sanatsal olarak varlıklarını devam ettirebilmesinde büyük rol oynamaktadır.

Aile katılımı konusunda yapılmış diğer araştırmalara bakıldığında, farklı modeller üzerinde çalışıldığı ve konu ile ilgili değişik bakış açılarının geliştirildiği ortaya çıkmaktadır.

Swap'ın aile katılım modelini koruyucu, geçiş ve zenginleştirilmiş model olarak üçe ayırdığı görülmektedir.

Yine bir diğer çalışmada Cunningham ve Davis'in aile katılım modellerini uzman, müşteri ve eşli model olarak üçe ayırdığı ortaya çıkmaktadır.

> **Uzman model:** Öğretmen bir uzman olarak çocuğun tüm gelişimi ve eğitimi ile ilgili görevleri üstlenmekte, gerekli kararları almakta, veliler sadece alınan kararlar hakkında bilgilendirilmektedir.
>
> **Müşteri model:** Veli eğitim hizmetlerinin müşterisi olarak görülmekte ve bilgilendirilmektedir. Öğretmen çocuğun gelişimi ile ilgili olarak seçenekler sunmakta ve veli bu öneriler doğrultusunda karar almaktadır.

Eşli model: Öğretmenler eğitimle ilgili, veliler de çocuklarıyla ilgili uzman olarak görülmekte ve uzmanlık alanları paylaşılmaktadır (akt. Tezel-Şahin ve Ünver, 2005, s.23-30).

Coleman ve Churchill aile katılımı kavramının içermesi gereken unsurları şu şekilde belirtmiştir: (Akt. Ersoy, 2006, s.116-129).

- Çocuğun gelişimi hakkında anne-babaları bilgilendirme
- Anne-baba öğretmenliği
- Anne-babalara duygusal destek sağlama
- Anne-baba eğitimi
- Çocuk hakkında anne-baba ve öğretmen arasında karşılıklı bilgi alışverişi
- Öğretmen ve anne-baba aktivitelerini içeren ortak programlar planlama
- Anne-babalara toplumsal hizmetlerden yararlanma konusunda yardımcı olma.

Aile katılımına yönelik bütün yaklaşımlarda okul, öğretmen, öğrenci ve en önemlisi aile etkenlerinin birbirileriyle iletişim halinde olduğu görülmektedir. İletişimin ve katılımın etkenler arası uyumu ve birliktelikleri önem kazanmakta, eğitimin her alanına yönelik katkıları, incelenmeye açık hale gelmektedir.

Yapılan araştırmalar ailenin, eğitim kurumları ve öğretmenlerle birlikte uyumlu bir iletişim halinde çalışırken, sürece yönelik aktif katılım sağlaması gerekliliğini de ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda hem öğretmenler he de okul yönetimleri açık, tutarlı ve kararlı bir yaklaşımla öğrencilerin ve ailelerin gereksinim alanlarını belirleyerek bütün etkenleri eğitime entegre etmeli ve ailelerin eğitim süreçlerine yönelik iletişimlerini sağlamalıdır. Eğitim programları sadece okul, öğretmen ve öğrenci ekseninde değerlendirildiğinde, eğitimin sürekliliği ve etkinliği açısından eksik kalabilmektedir. "Bu sebeple ailelerin eğitim programlarına katılımları sonucu bilgi, davranış ve tutumlarında meydana gelecek istendik değişiklikler, toplum bilincini ve duyarlılığını geliştirerek toplumun eğitim politikalarına katkıda bulunacaktır" (Ömeroğlu ve Yaşar, 2005, s.2-8).

2.5. Aile Katılımını Engelleyen Etmenler

Aile katılımına yönelik eğitim süreçleri dikkate alındığında öğrenci, aile, okul eksenindeki kazanımları sağlarken sürece yönelik uygulamalarda da bir takım sorunların ortaya çıkabileceği görülmektedir.

Aile katılımındaki eğitime yönelik engellerin aşılmasındaki belirleyiciliği açısından aile, okul ve öğretmen engellerinin incelenmesi, sorunun kaynağına yönelik çözüm önerilerinin getirilebilmesi açısından aile katılımına yönelik engellerin belirlenmesi önemlidir. Genelde aile katılımını etkileyen etmenler okul ile aile arasındaki uyumsuzluklar ya da öğrenci kaynaklı olumsuzluklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.5.1. Aileden Kaynaklanan Engeller

Aile, her toplumda olduğu gibi kültürel ve sosyal alanlarda değişiklikler gösterebilmektedir. Farklı kültürlerden ve sosyal yapılardan gelen ailelerin eğitime yönelik algıları, farklı düzeylerde olabilmektedir. Ailelerin eğitim süreçlerine yönelik katkı sunabilmeleri ve sürece dahil olabilmeleri yönündeki algıları, değişiklikler gösterebilmektedir. Bu doğrultuda eğitimdeki aile katkısına yönelik aile temelli engeller; (Akt. Güven, 2011, s.37-38).

- Ailelerin, önceki yaşantılarıyla ilgili olumsuz deneyimleri,
- Ailelerin, öğretmen ve yöneticiler ile iletişim yetersizliği,
- Ailelerin, çeşitli nedenlerle yeterince zamanının olmaması,
- Ailelerin, eğitim düzeyinin düşük olması veya farklı sosyokültürel yapıya sahip olmaları nedeni ile kendilerine karşı güven eksikliği,
- Ailelerin aile katılımı ve önemi konusunda bilgisinin olmaması,
- Ekonomik koşulların elverişsizliği,
- Ailelerin yöneticilere ve öğretmenlere karşı olumsuz duygu ve düşüncelerinin olması,
- Ailelerin aile katılımının gerekliliğine inanmamaları,
- Evde başka çocukların olması ve bu çocuklara bakacak birisinin olmaması,

- Beklentiler arasındaki farklılıklar olarak sıralanabilir.

Sürece yönelik engelleri genellikle aileler ile öğretmen-okul arasındaki iletişim eksikliklerinin oluşturduğu ve her iki taraf arasındaki önyargıların, eğitim süreçlerine katılımı engellediği ifade edilmektedir.

2.5.2. Okuldan Kaynaklanan Engeller

Okul, eğitim süreçleri kapsamında değerlendirildiğinde sadece bir bina ya da bir derslik olarak kabul edilmemelidir. Okul, eğitimin gerçekleştiği, çocukluktan birey olabilme sürecine sosyalleşmenin sağlandığı, toplumsal kültürlenmenin ve kişisel gelişimin yeşerdiği yaşayan bir olgu olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda aile ile öğrenci arasındaki iletişimi sağlayan en önemli etken, okul ve okul yönetimleri olarak kabul edilebilir. Aile katılımına yönelik engeller kapsamında okul ve okul yönetimlerinin eğitim süreçleri doğrultusundaki engelleri, genellikle fiziksel eksiklikler, maddi yetersizlikler ve yöneticiler ile aileler arasındaki iletişim eksikliği kapsamında değerlendirilmektedir.

Aile katılımına yönelik engeller kapsamında okul ve yöneticiler eksenindeki engeller şu şekilde sıralanmıştır (Köksal, 2008, s.36, Ekici, 2006, s.49).

1. Ailelerin, aile-okul işbirliğine karşı ilgisizliği,
2. Ailelere ayıracak zamanının olmaması,
3. İşlerin yoğun olması ve çok fazla dikkat gerektirmesi,
4. Ekonomik koşulların buna imkan vermeyeceğini düşünmeleri,
5. Ailelerle iletişim kurmadan problemlerin ortaya çıkması,
6. Yöneticilerin ailelere karşı olumsuz tutumlarının olması ve onlara gerekli ilgiyi göstermemeleri,
7. Yöneticilerin yeterli zamanlarının olmadığını öne sürmeleri,
8. Yöneticilerin okulun ekonomik koşullarının uygun olmadığı gerekçesi ile aile eğitimi çalışmalarına önem vermemesi.

Eğitime yönelik aile katkısındaki yönetici ve okul kaynaklı engeller açısından, yöneticilerin aile katılımını iş yükümlülükleri arasında ilk sıralara yerleştirmeleri

önemlidir. Aile katılımının, genel okul işleyişi ve eğitimin devamlılığı kapsamında nasıl fayda sağlayabileceğinin ve eğitime yönelik kazanımlar açısından ne kadar değerli olabileceğinin, okul yöneticilerinin ve okul yönetimlerinin konu ile ilgili bilinçlenmeleriyle gerçekleşebileceği düşünülmektedir.

Arslanargun (2007)'a göre ise aile-okul iş birliğinin devamlılığı ve geliştirilmesi ve bu sürece yönelik engellerin aşılmasında asil görev okul yönetimlerinde ve öğretmenlerde olduğu görüşü savunulmuştur.

2.5.3. Öğretmenlerden Kaynaklanan Engeller

Eğitim sürecinin yönetimi ve planlanmasındaki en önemli etmenlerden biri öğretmenlerdir. Eğitimin gerçekleştirilmesi sürecinde hem öğrencilerin hem de ailelerin eğitime aktif olarak dahil edilmesinde, önemli rollerinin olduğu bilinmektedir.

Eğitimdeki okul-aile-öğrenci iletişiminin sağlanması açısından öğretmenlerin aile katkısını sağlamaya yönelik çalışmaları önemli kabul edilmektedir. Ensari ve Zembat (1999)'ın araştırmasında öğretmenler sürece yönelik planlamaların zorluğuna dikkat çekerken, ailelerin sürece yönelik katılımlarının nasıl sağlanacağına yönelik bilgilerinin olmadığı ifade etmişlerdir. Ayrıca aile ve öğrenci etkinliklerinin planlamasının ve uygulanabilirliğinin zorlukları olduğunu, kendilerinin de bu süreci idare etmekte zorlanacakları yönünde görüş taşıdıklarını bildirmişlerdir.

İlgili ifadeler öğretmenlerin sürece yönelik hazırlıklarında ve planlamalarında birtakım eksikliklerin olabileceği düşüncesini akla getirebilmektedir. Bu nedenle aile katılımının etkili ve başarılı gerçekleşmesi sürecine yönelik engellerin kaldırılmasında, öğretmenlerin ailelere ve okul yönetimlerine yönelik nitelikli ve sağlıklı bir ortam hazırlamalarının gerekliliği önem kazanmaktadır.

2.6. Aile Katılımın Yararları

Aile katılımının etkileri incelendiğinde, öğrencinin eğitim sürecinde hayati bir öneme sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

Aile katılımının eğitime yönelik katkıları değerlendirildiğinde, çocukların akademik başarıya ulaşmalarına yönelik güdülenmenin sağlanması, güven ortamı oluşturulması ve

olumlu davranışlar geliştirilmesi gibi birçok alt değişkenin belirleyici olduğu görülmüştür.

“Ana- babaların eğitim-öğretime katılmaları, öğrencilerin davranışsal ve sosyal uyumlarının gelişmesi, okuldaki disiplin sorunlarının azalması, öğrencilerin okula devamlarının ve akademik başarıların artması gibi eğitim öğretimin pek çok alanına olumlu etkiler sağlamaktadır” (Kotaman, 2008, s.136-137). Aile katılımının eğitime yönelik olumlu etkileri değerlendirildiğinde, okuldaki disiplin sorunlarının azalmasına, öğrencilerin akademik başarılarının artmasına, sosyal ve toplumsal iletişimin sağlanmasına yönelik hem bireysel hem de toplumsal alanlarda kazanımların sağlandığı ifade edilmektedir.

Aile katılımı doğrultusunda eğitim gelişim, süreklilik ve kalıcılık ekseninde ele alınmaktadır. Bu doğrultuda okul-aile iş birliğinde çocuk, öğretmen, aile ve kurum bir bütün olarak kabul edilmektedir. Bu süreçte amaç her bir öğenin birbiriyle iletişim halinde olmasını sağlamak ve çocukların sağlıklı bir şekilde gelişimlerini sürdürebilmelerine yardımcı olmak şeklinde ifade edilmektedir.

Eğitim programlarının aile etkeninden bağımsız olarak düşünülmesi olanaksızdır. Çocuklar yaşamlarının büyük bir bölümünde aileleri ile bir bütündürler. Bu nedenle, eğitimcilerin aileyi içine alan bir eğitim süreci hedeflemeleri önem taşır.

“Aile katılımı, bilgi paylaşma ve ilişki kurma işlemidir; görünmeyen programın temel bir kurumu olduğu kadar çocukların dünyaları arasında da bir tutarlılık köprüsü oluşturur”(Cömert ve Güleç, 2004, s.133).

Aile katılımında aile ve okul arasındaki ilişkinin güçlü olması, çocukların eğitim durumları, sosyal becerileri, yetenekleri hakkında doğru bilgi sahibi olabilmelerine olanak tanımaktadır. Hedeflenen akademik başarıya ulaşmada çocuk ve ailenin birlikte çalışma devamlılığının oluşması sağlanabilmektedir.

Öğrencilerin okul ders başarılarının artmasına yönelik etki eden faktörler incelendiğinde, birçok neden ortaya koyulduğu görülmektedir. Sosyal çevre, toplumsal iletişim, aile gibi birçok etkenin öğrencilerin eğitim süreçleri boyunca akademik başarılarında etkili olduğu ifade edilmektedir.

“Çocuğun eğitimine ailenin katılmasıyla, çocuğun uzun dönemde akademik başarı gelişiminin ve dikkat süresinin artması, okula yönelik tutumlarının ve benlik tasarımının olumlu yönde gelişmesi sağlanacaktır” (Cavkaytar, 2004, s.138). Bu doğrultuda yaşam boyu süren ve çocuğun ilk eğitimini aldığı yer olan aile, etki edici faktörler arasında dikkat çekici bir ağırlık taşımış olacaktır.

Çocuklar eğitim süreçleri boyunca aile bireyleri ve sosyal çevrelerinden etkilenirler. Ailenin eğitime katılması ve anne-baba olarak çocuklarının yanında yer alması, çocukların birey olarak yaşama adapte olmalarına, uzun süreçte akademik başarıları ile birlikte benlik kavramlarının yerleşmesine katkı sağlar. Bu doğrultuda ailelerin eğitime dahil edilmesi, eğitimin niteliğinin arttırılmasına yönelik en önemli stratejilerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Aile katılımının yararları incelendiğinde, süreç dahilinde ailelerin çocuklarını daha yakından tanıma fırsatı buldukları görülmüştür. Okul ve aile arasındaki iletişimin güçlenmesiyle birlikte aileler, çocuklarının eğitim süreçlerini daha yakından izleyebilmekte, eğitimleri ile ilgili önerileri daha hızlı alabilmekte, eğitim süreçlerini yöneterek destek verebilmektedir. Yapılan araştırmalarda, okul ve ailenin arasındaki iletişimsizliğin eğitim sürecinde öğrenci, öğretmen ve okul üzerinde olumsuz etkilere sebep olduğu görülmüştür.

Eğitim sürecine yönelik başarısızlıkların temel nedenlerinde, ailenin ilgisizliği merkeze alınmıştır. Eğitimde aile katılımının artmasıyla, öğrencilerde özel eğitim ihtiyaçlarının azaldığı, öz disiplinin geliştiği gözlemlenmiştir. Araştırmalar çocukların öğrenme süreçlerindeki zorlukları aşmasında aile katılımı ile eğitimdeki başarıları arasında olumlu bir ilişki olduğuna dikkat çekmektedir. Eğitim kurumları ile öğretmenlerin sürece yönelik yaklaşımlarının olumlu yönde olduğu, aile katılımının okul ve öğretmen eksenine katkı sağladığı ifade edilmektedir.

Çelenk (2003)’e göre okullar tek başlarına eğitimde etkili değillerdir, eğitim süreçlerinde kazandırılması gerekilen davranışlar aileler tarafından desteklenmediği sürece eğitim başarılı olamaz. Bu doğrultuda aile katılımının eğitimin her aşamasında desteklenmesi, eğitimin her dalında olduğu gibi sanat eğitimi ve müzik eğitiminde de etkinliğinin tespit edilmesi önem kazanmaktadır.

2.7. Müzik Eğitimi

"Bilindiği gibi, bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreçlerin başında eğitim gelir." (Uçan, 2005, s.14). Eğitimin en önemli basamaklarından biri de müzik eğitimidir. Müzik eğitimi bireyde ifade yeteneğinin gelişmesine katkı sağlarken, toplumların kaynaşmasına ve toplumlar arası kültürel paylaşımların artmasına olanak sağlamaktadır. "Müzik eğitimi yoluyla bireylerin yetişme sürecinde, müzikle ilgili davranışlar geliştirmek ve kazandırmak mümkündür. Müzik eğitimi ile onların devinişsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında istendik yönde müziksel davranış değişikliği oluşturulmaya çalışılır" (Akbulut, 2006, s.13-22). Müzik eğitiminin bireyin gelişimi ile ilgili tanımlamalarına bakıldığında bireyin ifade gücünün gelişmesine yönelik sosyal ve toplumsal bağlamda ifadelerin yoğunluk kazandığı görülmektedir.

Bu doğrultuda; "Bireyin duygu ve düşüncelerini ifade etmesinde, kişiliğini ve yeteneklerini daha derinlemesine tanıyıp geliştirmesinde, iyiye ve güzele yönelmesinde müziğin etkisi yadsınamaz bir gerçektir" (Uçal, 2003, s.1). Müziğin ve sanatın toplumsal boyuttaki kazanımları değerlendirildiğinde, tanımlamaların bireylerin ve toplumların kültürel gelişimleri üzerinde yoğunlaştığı ifade edilebilir.

"Müzik toplumsal açıdan değerlendirildiğinde; bireyi toplumsallaştırırken aynı zamanda onun yeteneklerinin geliştirilmesine kaynaklık eden, insan ilişkilerinde dayanışma ve paylaşma gibi değerli sayılan davranışlar kazanmasına ve sergilemesine yardımcı olan, ayrıca onu, toplumsal gelişmede sürekli olarak etkin rolü bulunan, sanat yoluyla bir aydın konumuna getiren kültürel bir etkinliktir" (Uslu, 2013, s.199).

Müzik eğitiminin, yüzyıllardır süregelen gelişimi doğrultusunda bireysel ve toplumsal gelişimin sağlanmasına yönelik katkıları bilinmektedir. Bu doğrultuda çocuk müzik eğitiminin, toplumların çağdaş uygarlık seviyesine ulaşma hedefleri doğrultusunda, hem bireye hem de toplumsal gelişmeye yön vermesi önemli kabul edilmektedir.

"Müzik, kültürel belleğin ve toplumsal bilinçaltında yerleşik bulunan kültürel değerlerin taşıyıcısı olarak kültürel kimliğin oluşumunda, korunmasında ve sonraki nesillere aktarılmasında önemli rol oynar "(Helvacı, 2006, s.200).

Birey olabilme sürecine yönelik eğitimin her aşamasındaki sanat ve müzik eğitiminin; sosyo kültürel zenginlik, eleştirel düşünebilme farkındalığı, kendini ifade edebilme yetkinliği gibi birçok kazanımları sağladığı görülmektedir.

> Müzik eğitimi "bireyin giderek toplumun, içinde yaşadığı kültürel gerçekliği algılama, kavrama, betimleme, açıklama, yorumlama, değerlendirme, denetleme, değiştirme ve geliştirmede duyarlı, uyarlı ve yararlı olmasına katkı sağlar. Ayrıca, bireyin içinde yaşadığı doğal, toplumsal ve kültürel çevrenin yapıcı, yaratıcı, üretici, paylaşıcı ve tüketici bir üyesi olarak bilinçlenmesinde ve bilinçle davranmasında rol oynar" (Uçan, 1993, s.116).

Bu doğrultuda sanat ve müzik eğitiminin birey ve çocuk gelişimindeki öneminden yola çıkılarak müzik eğitiminin, eğitimin her alanında yaşam boyu süren bir süreç olarak karşımıza çıktığı ifade edilebilir.

Müzik eğitimi bireylerin gelişimi açısından değerlendirildiğinde sosyalleşme, karşılıklı etkileşime geçme, iletişim, müziksel kültürlenme gibi birçok alana yönelik kazanımları sağlayabilmektedir. Özellikle okul öncesi başlayan ve yaşam boyu süren sanatsal ve müziksel kültür oluşturabilme süreci, bireylerin yaşamları boyunca müziği bir iletişim aracı olarak kullanabilmelerini sağlayarak sosyalleşmenin, sağlıklı iletişim kurabilmenin önünü açabilmektedir. Bu doğrultuda öğretmenler ile aileler sanat ve müzik eğitimine yönelik gelişimleri yakından takip edebilmelidir.

> "Müziksel yetenek seviyeleri ne olursa olsun bütün çocuklar müziğe ilgi duyar. Bazı çocuklar çalgı çalmayı, bazıları şarkı söylemeyi, bazıları da dans etmeyi ya da müzik dinlemeyi daha çok severler. Öğretmenin öncelikli görevlerinden biri de çocuğu tanıyarak ilgi ve yetenekleri doğrultusunda onun kendisini en iyi şekilde ifade edebileceği alanlara yönelmesini sağlamak, ona bu yolu açmaktır" (Tufan ve Sökezoğlu, 2009, s.3).

Eğitimde olduğu gibi, sanat ve müzik eğitiminde de temel öğe olarak kabul gören ailenin, sanatsal kültürün oluşmasında, müziksel bakış açısının gelişmesinde ve en önemlisi yaşam boyu müziğin bir ifade ediş biçimi olarak yerleşmesinde sürece yönelik rolü büyüktür.

Ailelerin, çocuklarının hem kültürel hem de sanatsal bakış açılarının oluşmasında rol model olmaları bakımından müzik eğitimini desteklemeleri gerektiği ifade edilmektedir.

Bu bağlamda ailelerin müzik eğitimindeki süreçlerde daha aktif ve destekleyici olmaları gerektiği düşünülebilir. Yapılan araştırmalarda, sanatsal ve müziksel gelişimin evdeki aile ortamı ile doğrudan ilgili olduğu ifade edilmektedir. Ailelerin sanat eğitimi ve müzik eğitimine yönelik süreçler dahilindeki müziksel etkinliklere dahil olmalarının ve sürece yönelik planlamalar yapmalarının, sanatsal gelişimin oluşmasına ve müziksel eğitimin gelişmesine yönelik katkı sağladığı savunulmaktadır. "Anne-babanın, ev ortamlarında çocuğun müziksel gelişimine olan katkı ve rolü, müziğe ilişkin tutum ve ilgisinin (konserlere gitme, çocuğu ile şarkı söyleme, ona müzik dinletme, bir çalgı çalma, çocuğunun bir çalgı çalmasını sağlama gibi) niteliği ve miktarı ile belli olmaktadır"(Özmenteş, 2012, s.55). Bu doğrultuda müzik eğitiminin süreçler dahilindeki kazanımlarının hem çocukları hem de aileleri kapsadığı söylenebilir.

Sanat eğitimi ve bir alt dalı olan müzik eğitimi süreçler dahilinde farklı yaklaşımlarla ele alınıp geliştirilmeye devam etmektedir. Bu doğrultuda ülkeler, eğitim programlarında sanat eğitimi ve müzik eğitimi üzerinde araştırmalar yapmakta ve programlar geliştirmektedir. Hem bireysel hem de toplumsal anlamdaki kazanımları açısından müzik eğitimi, çocukluktan birey olabilme sürecine geçişte her dönem olduğu gibi günümüzde de eğitimin en önemli alanlarından biri olmaya devam etmektedir.

Geçmişten günümüze eğitim programlarının plan ve programlarında, müzik eğitimi etkili ve süregelen bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitime yönelik kazanımlarında müzik eğitiminin kişinin kendini bilişsel ve duyuşsal alanda geliştirmesine, toplumların kültür seviyelerinin arttırılmasına etkin bir nitelik kazandırdığı savunulmuştur.

Müzik eğitiminde, gelişen bilgi çağına bağlı olarak gerek eğitim-öğretim programları gerek devlet politikaları kapsamında çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Çocukların eğitimlerinde birey olma sürecine yönelik olarak müzik eğitiminden geçmiş olmaları, estetik düşünebilme yeteneğinin oluşturulmasına olanak tanımaktadır.

Bu doğrultuda, "Bilgi toplumu" olma yolundaki çabalara gittikçe daha sıkı rastlanılmaya başlanan Ülkemiz Türkiye'de bilimsel ve teknolojik bilgilerin yanı sıra " sanatsal bilgi"nin de daha yoğun ve kapsamlı olarak geliştirilip üretilmesi, daha yaygın ve etkin biçimde kullanılması beklenmektedir (Uçan, 1995, s.131).

Bu noktada müzik eğitiminin bir alt dalı olan çalgı eğitimine yönelik kazanımların ve eğitim süreçlerinin incelenerek çocuk- aile ekseninde yorumlanması hem müzik eğitimi hem de çalgı eğitimi açısından ayrı bir önem taşımaktadır.

2.8. Çalgı Eğitimi

"Eğitimsel işgörünün en temel basamağı olan çalgı eğitimi; insanın kendi sesi, bedensel devinimi ve çeşitli çalgılar aracılığıyla oluşturduğu ses ve ritimleri kapsayan bir eğitim aracı olan müziğin ve müzik eğitiminin önemli bir basamağını teşkil etmektedir" (Toparlak, 2013, s.117). Bu doğrultuda çalgı eğitimi temel olarak müzik eğitiminin gerçekleştiği en zorlu ve en kapsamlı boyutlarından biri olarak ifade edilebilir. Çalgı çalmak en basit şekliyle müziğin ifadelerle birleşmesi, olgunlaşması, insanlara aktarımı olarak düşünülmektedir. Günay ve Özdemir'e (2003, s.72) göre; "müziğin öğretilmesinde, öğrenilmesinde, müziğin yaşatılmasında çalgı, kendisinden vazgeçilmez bir materyaldir".

Araştırmalarda, geçmişten günümüze çalgı eğitiminin bireysel ve toplumsal gelişime katkı sağladığı savunulmaktadır. Çalgı eğitiminin; sosyal bir varlık olarak insanın toplumsal anlamda kendine yer edinebilmesine katkı sağladığı ifade edilmektedir. Bu bağlamda ele alındığında, çalgı eğitiminin amaçlarının birçok alana yönelik kazanımları içerdiği görülmektedir.

"Çalgı eğitiminin amacı, teknik ve müzikalite bakımından gelişmiş öğrenciler yetiştirmenin yanı sıra aynı zamanda çalgılarını müziğin ve müzik eğitiminin her alanında işlevsel olarak kullanabilen bireyler yetiştirmektir" (Coşkuner, 2007, s.2). Çocuk müzik eğitiminde, çalgı eğitiminin hem yeteneklerinin geliştirilmesine hem de toplumsal anlamda çocuğun sosyalleşmesine destek verdiği görülmektedir.

"Çalgı çalma, çalgı yoluyla insanın kendisiyle özdeşleşip bütünleşmesine kaynaklık eder, duyguları ifade etmede ve toplumsallaşmasında etkin rol oynayan müzik sanatının önemli bir boyutudur"(Uslu, 1996, s.105).

Tanrıverdi (1997)'e göre çalgı eğitimi yoluyla müzik eğitimindeki öğrenilen ve kazandırılan bilgi ve beceriler gelişir ve müzik kültürünün oluşmasında önemli bir rol oynar.

“Birey, çalgı eğitimi yoluyla müziği, müzikle birlikte müziksel yaşamı ve sanatsal bakışı daha iyi algılayıp yorumlayabilecektir”(Toparlak, 2013, s.117).

Müzik eğitimiyle beraber çalgı eğitiminin süreçler dahilinde planlanması ve değerlendirilmesi önemlidir. “Çalgı eğitimi zorlu ve uzun bir süreci kapsamaktadır. Bu süreç; çalgı çalmanın gerçekleşmesi için bazı becerilerin sistematik olarak kazanılmasını gerektirmektedir” (Özmenteş, 2008, s.157).

Çalgı eğitimi bireyin yaşamındaki katkıları açısından değerlendirildiğinde, sürece yönelik yaklaşımların günümüz eğitim yaklaşımlarına uygun revize edilmesi gerektiği söylenebilir

“Çağdaş eğitim anlayışına göre, mesleki çalgı öğretimi, öteden beri gelen sadece usta-çırak ilişkileri değil, aynı zamanda çağdaş anlamda geçerliliği ispatlanmış mesleki çalgı öğretim programlarına da dayandırılmalıdır” (Albuz, 2001, s.8).

Müzik ve çalgı eğitimi erken yaşlarda başlayan, uzun ve meşakkatli bir eğitim sürecini kapsamaktadır. “Çalgı çalışma eyleminin doğası gereği öğrenci, her an, hiç beklemediği, önceden tanımlaması zor ver beklenmeyen bir sorunla karşılaşabilir. İşte bu noktada üstbilişsel ve bilişsel taktiklerin sağlıklı bir şekilde öğrenci tarafından belirlenmesi ve yürütülmesi gereği ortaya çıkmaktadır” (Özmenteş, 2008, s.173).

Çalgı eğitimine yönelik destekleyici etkenler açısından, öğretmen ve ailenin sürece yönelik katkılarının önem kazandığı görülmektedir. Özen (2004)’e göre çalgı eğitimindeki amaçlar kapsamında öğretmenler; öğrencilerin çalgılarını sevmelerini sağlar ve yetenekleri doğrultusunda gerekli gördüklerinde ilgili eğitim kurumlarına yönlendirir ayrıca çalgı çalışma sürecine yönelik zorluklarda öğrencilerine geliştirici ve yol gösterici olur.

Çocukların çalgı çalışma süreçleri ele alındığında, çalışmaların büyük bir kısmının ev ortamında gerçekleştiği görülmektedir. Bu noktadan hareketle çocukların çalgı eğitimleri süreçlerinde, desteğe en çok ihtiyaç duyabilecekleri yerin ev ve aile ortamı olabileceği söylenebilir. Bu doğrultuda ailelerin, çalgı eğitiminin başarıya ulaşmasında belirleyici ve destekleyici olabileceği düşünülmektedir.

Günümüzde birçok farklı alanda gelişen çalgı eğitimi ülkemizde Örgün (Genel), Yaygın (Özengen) ve Mesleki Müzik eğitiminin bir alt dalı olarak uygulanmaktadır.

Ülkemizde çalgı eğitimi, devlet okullarında şarkı öğretimi ile birlikte uygulanan bir yaklaşımla gerçekleştirilmektedir. "İlköğretimde çalgı öğretimi çoğu kez şarkı öğretimi ile birlikte ve iç-içe yürütülür"(Uçan ve diğerleri, 1999, s.28). Devlet okullarındaki müzik derslerinde, çalgı eğitimi ile ilgili kapsamlı bir müfredat çalışması bulunmamaktadır. Genel müzik eğitiminde müziksel davranış kazandırma süreci, okul öncesi kurumlarda başlayarak ilkokul ve ortaokullarda devam etmektedir. Bu süreç müfredat dahilinde planlanırken, blok flüt temel okul çalgısı olarak seçilmektedir. İlkokul ve ortaokullarda müzik eğitiminde çalgı kullanımının, öğretilen ve dinlenilen şarkılara eşlik edebilme kapsamında kısıtlı kaldığı görülmektedir.

Bununla beraber bazı özel okullarda müzik derslerinde çalgı eğitiminin, müfredat dahilinde branş çalgısı ile işlendiği, bazılarında ise çeşitli müzik kulüpleri adı altında (klasik gitar, keman, flüt, çello vb) uygulandığı görülmektedir. Çalgı eğitimini yaşam boyu süren bir olgu olmasının öneminden hareketle, ailelerin müzik ve çalgı eğitimindeki rollerinin belirlenmesi gerçekleştirilen çalgı eğitimin niteliği ve kazanımları açısından önem kazanmaktadır.

2.9. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, aile katılımı, müzik ve çalgı eğitiminde aile katılımıyla ilgili yapılan yabancı ve yerli yayınların özetlerine yer verilmiştir.

Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) ailelerin eğitim sürecine katılımlarına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerini almaya yönelik araştırmasında, Ankara'daki ilköğretim okullarında görev yapan 10 öğretmen ve 10 yönetici ile görüşmüştür. Yarı yapılandırılan görüşme yöntemi ile toplanılan veriler sonucunda, hem öğretmenlerin hem de yöneticilerin ailelerin eğitim sürecine katılımlarının önemine yönelik ortak görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarında ailelerin eğitime katılım süreçlerinde pasif ve isteksiz oldukları, katılımın sadece okullara gelip yönetici ve öğretmenlerle bilgi alışverişi yapma düzeyinde kaldığı ifade edilmiştir. Eğitimcilerin olumsuz tavırlarının ailelerin katılım süreçlerine yönelik olumsuz etkileri olduğu belirtilmiştir. Aile katılımının arttırılmasına yönelik aileleri, eğitimcileri ve yöneticileri kapsayan öneriler sunulmuştur.

Ceylan ve Akar (2010) yaptıkları araştırmada, okul-aile iş birliği sürecine yönelik öğretmen ve veli görüşlerini incelemişlerdir. Araştırmanın örneklemini Karacasu Lisesi'nde görev yapan 25 öğretmen ve aktif eğitimde öğrencisi bulunan 200 veli oluşturmuştur. Araştırmada aile-okul iş birliğine yönelik engellerin tespitinde; ailelerin ekonomik durumlarının belirleyici olduğu, okul-aile iş birliğine yönelik planlamaların yetersiz kaldığı, ailelerin iş birliği sağlamadığı ve süreç hakkında bilgi yetersizlikleri olduğu ifade edilmiştir. Araştırma sonucunda okul-aile ve öğretmenlere yönelik süreç dahilinde önerilerde bulunulmuştur.

Demircan (2012) Epstein, Connors ve Salinas (1993) tarafından geliştirilen "Ortaöğretimde Aile Katılım Ölçeği: Öğretmen, Öğrenci, Veli Formları"nın Türkçe'ye uyarlanması üzerinde çalışmalar yapmıştır. Çalışmanın örneklemini Kastamonu İl merkezinde bulunan ortaöğretim kurumlarında görev yapan 221 öğretmen, 285 öğrenci ve 252 veli oluşturmuştur. Araştırma sonucunda uygulanan ölçeğin güvenirliği tespit edilmiş ve Türkiye'deki araştırmacılar ve okullara uygulanabilirliği uygun görülmüştür.

Argon ve Kıyıcı (2012) araştırmalarında, öğretmen görüşleri doğrultusunda ailelerin ilköğretim okullarındaki katılımlarını incelemiştir. Araştırmanın örneklemini Kayseri ili İncesu merkezinde bulunan ilköğretim okulunda görev alan 150 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmanda veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmış ve veriler içerik analizi ile elde edilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarında; akademik başarı ile ailenin eğitime katılımı ve öğrenci gelişimi arasında olumlu yönde ilişki olduğu tespit edilirken aile katılım düzeyinin yeterli olmadığı görülmüştür. Bu sonuçların öğretmenlerin motivasyonlarını, performanslarını etkilediği ortaya çıkmıştır. Ailelerin eğitim süreçlerine katılımını engelleyen faktörler; ekonomik düzeyin düşük olması, yoğun iş temposunun katılımı olumsuz etkilemesi ve aile içi sorunların belirleyici olması şeklinde ifade edilmiştir. Araştırma sonucunda, ailelerin eğitim sürecine katılımlarının arttırılmasına yönelik öneriler getirilmiştir.

Aksu (2014)'nun araştırmasında, ortaokul fen dersi ev temelli öğrenme etkinliklerine aile katılım düzeyinin belirlenmesi ve katılıma yönelik sonuçların farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Öğrenci ailelerine yapılan araştırmada, betimsel ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2013-2014 yılları arasında Samsun ilinde 5. ve 8. sınıfa devam eden 580 öğrenci velisi oluşturmuştur.

Araştırmaya yönelik "Öğrencilerin Ev Temelli Öğrenme Etkinliklerine Aile Katılım Ölçeği" geliştirilmiştir. Aile katılım düzeylerinin, ailelerin aktif katılım düzeylerinin ve aile katılımına yönelik kendilerini geliştirme çabaları ile yetersizlik algılarının; ailelerin meslek gruplarına, öğrenim düzeyine, gelir düzeyine ve çocukların okuduğu eğitim sınıf düzeyine göre farklılaştığı sonucu ortaya çıkan araştırmada eksikliklerinin giderilmesine yönelik aile eğitim programlarının düzenlenmesi ile aile eğitim materyallerinin eğitimde kullanılmasına ilişkin öneriler de bulunulmuştur.

Lındberg (2014)'de yaptığı araştırmada, farklı bölgelerden seçilen eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği ile alan öğretmenliği programına devam eden öğretmen adaylarının aile katılımı ile ilgili görüşlerini incelemiştir. Çalışmanın örneklemini 4. sınıf öğrencileri oluşturmuş ve 520 öğrenci katılım göstermiştir. Veriler Epstein ve Dauber tarafından geliştirilen " Aile Katılım Ölçeği" ile elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular her iki programa devam eden öğretmen adaylarının aile katılımına yönelik görüşlerinin genel olarak olumlu olduğunu göstermiştir. Araştırmada; aile ve okulların temel sorumlulukları, ailelerin okuldaki katılımları, ailelerin evdeki öğrenme etkinliklerine katılımları, ailelerin iletişimleri alt boyutları ile ilgili ortalamalar arasında anlamlı düzeyde farklılaşma görülürken, aile katılımı, gönüllülük, farklı aile türleri alt boyutları ile ilgili ortalamalar arasında anlamlı düzeyde farklılaşma görülmediği tespit edilmiştir.

Araştırmada aile katılımın sağlanması ve uygulamalar ile ilgili bilgi yetersizliğinin giderilmesi için öğretmen adaylarına konu ile ilgili eğitim verilmesinin önemi belirtilmiştir. Öğretmen adaylarına aile katılımı ile ilgili farkındalık ve yeterlilikleri kazandırmak amacıyla öğretmenlik uygulamaları kapsamında, meslek öncesi çalışmalar yapılmasının yardımcı olabileceği önerisinde bulunulmuştur.

Durmuş (2016) araştırmasında, ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan öğretmenlerin aile katılımına yönelik görüşlerini, öğretmenlerin çeşitli demografik özelliklerine göre incelemiştir. Araştırmanın örneklemini İstanbul Sultanbeyli ilçesinde liselerde görev yapan 150 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Ortaöğretimde Aile Katılımı Görüşme Formu" kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, öğretmenlerin çoğunun velilerle özel toplantılar yaptıkları, çocukların genel durumu hakkında bilgi amaçlı okula aileleri çağırdıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin

çocukların okul başarısı ve okula uyumları bağlamında, aile katılımının önemini savundukları tespit edilmiştir. Araştırmada ailelerin eğitime katılımının düşük ve yetersiz kaldığını ifade edilmiştir. Aile katılımını engelleyen faktörler açısından öğretmen görüşleri ailelerin eğitim düzeylerinin ve sosyo-ekonomik düzeyin düşük olması, iş yoğunluğunun olması ve sürece ilgisiz olması yönünde ağırlık kazanmıştır. Eğitime katılmayan ailelerin öğrencilerinde, derslere ve okula karşı ilgisizliklerin, isteksizliklerin ve akademik başarısızlıkların gözlemlendiği ifade edilmiştir. Araştırmada ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan öğretmenlerin aile katılımında; konferans, seminerler ve rehberlik çalışmaları düzenlemelerine yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öğretim süreçlerine katılımın arttırılmasında, eğitim ve sosyal faaliyetlerin yapılması gerekliliğinde, sürece yönelik ailelerin eğitimin içinde olması açısından çeşitli ev ziyaretleri, veli toplantıları ve telefon görüşmelerinin yapılmasına yönelik öneriler getirilmiştir.

Çakır (2017) araştırmasında, resmi ve özel okullarda görev yapmakta olan okul müdürlerinin okul-aile iş birliğine yönelik görüşlerini incelemiştir. Araştırmanın örneklemini 9 devlet ortaokulu, 2 imam hatip ortaokulu, 2 özel ortaokul toplamda 15 okul müdürü oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak 13 sorudan oluşan "Okul Yöneticisi Görüşme Formu" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlarda; ortaokul müdürlerinin aile katılımına yönelik görüşlerinde aile ile kurulacak iletişimin önemli olduğu vurgulanmıştır. Aile katılımına yönelik faaliyetlerde ailelerin sosyo-ekonomik ve gelir düzeyleri, eğitim ve çocuk sayılarının belirleyici olduğu belirtilmiştir. Bilinçsiz ve eğitimsiz ailelerin eğitim süreçlerine ilgisiz kalmalarının, aile katılımını olumsuz yönde etkilediği savunulmuştur. Araştırma sonuçları doğrultusunda oluşturulan önerilerde; aile katılımını arttırıcı sosyal faaliyetlerin düzenlenmesi, aile ziyaretlerinin önem kazanması, mevcut okul-aile birlikleri yapılarının daha işlevsel hale getirilmesi gerektiği savunulmuştur.

Macmillan (2003) araştırmasında piyano öğretiminde, öğretmenlerin aile katılımına yönelik tutumlarını incelemiştir. Araştırmada genel müzik eğitimdeki aile katılımının kazanımlarından yola çıkılarak bir müzik çalgısında aile katılımının pozitif yönde etki taşıyıp taşımadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. 50 kişiyle anket çalışması yapılan araştırmaya 10 özel piyano öğretmeni, 20 öğrenci (öğretmenlerin öğrencileri), 20

ebeveyn katılmıştır. Araştırmacı tarafından oluşturulan anket sonucunda elde edilen bulgularda öğretmenlerin aileleri sürece yönelik teşvik edici buldukları görülmüştür.

Margiotta (2011) araştırmasında genç müzisyenlerin gelişiminde aile desteğini incelemiş, genç müzisyenlerin öğrenme süreçleri üzerindeki aile desteğinin ve etkilerinin üzerinde durmuştur. Araştırmanın örneklemini 34 ebeveyn ve 34 piyano öğrencisi oluşturmuştur. Dersler okul, konservatuar ve özel ders olmak üzere farklı alanda gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, ailelerin genç müzisyenlerin derslerine katılarak destekleyici bir rol aldıkları, özellikle annelerin, çocukların müzikal gelişimlerinde önemli birer aktör olarak ortaya çıkarak ders içi performansların yükselmesini katkı sağladıkları görülmüştür. Araştırmada velilerin derslere devam etmelerinin ve katılımlarının çocuğun gelişiminde hayati bir rol oynayacağı ifade edilmiştir.

Ho (2011) araştırmasında öğrencilerin ailelerinin çalgı eğitimi sürecine katılımları ve destekleri ile ilgili görüşlerinin incelemiştir. Araştırma Hong Kong okullarında çalgı eğitimi alan 4. ve 13. Sınıflardaki 356 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Çalgı eğitimi sürecindeki başarının aile katkısıyla arttığı ifade edilen araştırmada öğrenci ailelerinin çalgı eğitiminde maddi olarak gerekli finansmanı sağladıkları ve sürece destek oldukları belirtilmiştir. Ayrıca mesleki yönlendirmeler sürecine, ailelerin genel olarak pozitif yönde katkı verdikleri bu doğrultuda çeşitli müziksel faaliyetlere katılım sağladıkları görülmüştür.

Suk (2014) araştırmasında aile katkısının çocukların çalgı eğitimlerine yönelik etkilerini belirlemeye çalışmıştır. Çocukların bireysel çalgı öğretimindeki aile katılımını değerlendirmek ve ailelerin kişisel geçmişlerinin süreci nasıl etkilediğini tespit etmeyi amaçlayan araştırmanın örneklemini 6 ila 11 yaşları arasında çocukları olan, 71 katılımcıdan oluşan aile fertleri oluşturmuştur. Anket soruları doğrultusunda ailelere; çalgı eğitiminde derslere katılma, çocukların ev çalışmalarını destekleme, öğretmenlerle iletişim kurma, müzik etkinlikleri düzenleme ve ailelerin kişisel geçmişlerinin sürece fark yaratıp yaratmadığına yönelik alt boyutlarda sorular yönlendirilmiştir. Ailelerin sahip olduğu çocuk sayısı, geçmişte müzik eğitimi alma durumu ve aile-öğretmen iş birliğinin, aile katılım sürecini etkilediği görülen araştırmada, farklı aile yapılarına yönelik çalışmalar yapılması gerekliliği üzerinde durularak, eğitim sürecine katılımın

sağlanması noktasında her öğrenciye ve aileye rehberlik edilmesi gerekliliği önerilmiştir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; Bilfen Eğitim Kurumları'nın Esenşehir, Sancaktepe ve Yenişehir kampüslerinde ortaöğretim 5. sınıf öğrencilerinin müzik dersi çalgı eğitiminde algılanan aile desteğini belirlenmesi amacıyla yapılmış olup, araştırmada genel tarama modellerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. "Tarama modelleri, geçmişte ve halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Olayları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez" (Karasar, 2010, s.77).

Araştırmada Bilfen Eğitim Kurumları'nın Esenşehir, Sancaktepe ve Yenişehir kampüslerinde ortaöğretim 5. sınıf öğrencilerine çalgı eğitimi vermekte olan öğretmenlerin aile katılımına yönelik görüşleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme modeli kullanılmıştır. Steward ve Cash (1985) görüşmeyi, "önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci" olarak tanımlamıştır (akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.147). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde, "Araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir" (Türnüklü, A., 2000, s. 547).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili özel okulları ortaöğretim kademesinde müzik dersinde çalgı eğitimi gören öğrenciler oluşturmuştur. "Evren, araştırma sonuçlarının genellemek istendiği elemanlar bütünüdür" (Karasar, 2015, s.109).

Araştırmanın örneklemini, Bilfen Eğitim Kurumları Esenşehir, Sancaktepe ve Yenişehir kampüslerinde müzik dersinde çalgı eğitimi gören ortaöğretim 5. sınıf öğrencileri (200 öğrenci) ile aynı kampüslerde ortaöğretim 5. sınıf öğrencilerine müzik dersi veren müzik öğretmenleri (12 öğretmen) oluşturmuştur.

3.2.1. Grubun Genel Yapısına (Öğrenci) İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Araştırmada örneklem grubunu oluşturan öğrencilere ait demografik verilerin frekans ve yüzde dağılımları aşağıda sırasıyla verilmiştir.

Tablo 3.1. Cinsiyet değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.

Cinsiyet	f	%
Kadın	86	43,0
Erkek	114	57,0
Toplam	200	100,0

Tabloda yer aldığı üzere, öğrencilere ait örneklem grubu cinsiyet değişkenine göre 114'ü (%57) erkek, 86'sı (%43) kadın olmak üzere 200 öğrenciden oluşmaktadır.

Tablo 3.2. Müzik Aleti Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.

Müzik Aleti	f	%
Gitar	112	56,0
Keman	57	28,5
Flüt	31	15,5
Toplam	200	100,0

Tabloda yer aldığı üzere, öğrencilerin müzik aleti değişkenine göre dağılımları 112 (%56) gitar, 57 (%28,5) keman, 31 (%15,5) flüt şeklinde oluşmaktadır.

Tablo 3.3. Eğitim Düzeyi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.

Eğitim Düzeyi	f	%
Lise	57	28,5
Lisans	110	55,0
Lisansüstü	33	16,5
Toplam	200	100,0

Tabloda yer aldığı üzere, araştırmaya katılan, öğrenci ailelerinin eğitim düzeyi değişkenine göre dağılımları 110 (%55,0) lisans, 57 (%28,5) lise, 33 (%16,5) lisansüstü şeklinde oluşmaktadır.

Tablo 3.4. Cinsiyet ve Branş değişkenleri arasındaki etkileşimi belirlemek üzere yapılan Ki-Kare Analizi Sonuçları

			Müzik Aleti			Toplam
			Gitar	Keman	Flüt	
Cinsiyet	Kadın	f	21	45	20	86
		%	24,4%	52,3%	23,3%	100,0%
	Erkek	f	91	12	11	114
		%	79,8%	10,5%	9,6%	100,0%
Toplam		f	112	57	31	200
		%	56,0%	28,5%	15,5%	100,0%

Ki-Kare: 62,779 Sd:2 p < ,001

Tabloda yer aldığı üzere, araştırmaya katılan erkek öğrencilerin 91'inin (%79,8) müzik aleti olarak gitar seçtiği görülmektedir. Gitarı seçen kadın öğrenci sayısı 21 (%24,4) dir. Araştırmaya katılan kadın öğrencilerin 45'i (%52,3) keman çalgısını seçerken, erkeklerde bu sayının 12 (%10,5) ; araştırmaya katılan kadın öğrencilerin 20'si (%23,3) flüt çalgısını seçerken erkeklerde bu sayının 11 (%9,6) olduğu görülmektedir.

3.2.2. Grubun Genel Yapısına (Öğretmen) İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Araştırmada örneklem grubunu oluşturan öğretmenlere ait demografik verilerin frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 3.5. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.

Cinsiyet	f	%
Kadın	8	67,0
Erkek	4	33,0
Toplam	12	100,0

Tabloda yer aldığı üzere, cinsiyet değişkenine göre öğretmenlere ait örneklem grubunun 8'i (%67,0) kadın, 4'ü (%33,0) erkek olmak üzere toplam 12 öğretmenden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 3.6. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.

Müzik Aleti	f	%
Eğitim Fakültesi	7	58,5
Konservatuar	1	8,5
Güzel Sanatlar Fakültesi	4	33,0
Toplam	12	100,0

Tabloda yer aldığı üzere, öğretmenlerin mezun oldukları okul değişkenine göre dağılımlarının 7 (%58,5) Eğitim Fakültesi, 1 (8,5) Konservatuar, 4 (%33,0) Güzel Sanatlar Fakültesi mezunu şeklinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3.7. Öğretmenlerin Müzik Aleti Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.

Müzik Aleti	f	%
Gitar	4	33,0
Keman	5	42,0
Flüt	3	25,0
Toplam	12	100,0

Tabloda yer aldığı üzere, öğretmenlerin müzik aleti değişkenine göre dağılımlarının 5 (%42,0) Keman, 4 (%33,0) Gitar, 3 (%25,0) Flüt çalgısı şeklinde olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, öğrencilerin sosyo- demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu', çalgı eğitimine yönelik aile katkı düzeylerini inceleyerek alt boyutlar kapsamında ele alabilmek amacıyla Demet Girgin (2016) tarafından geliştirilen "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" kullanılmıştır. Ayrıca araştırmanın amaçları kapsamında çalgı eğitiminde algılanan aile desteğinin öğretmen görüşleri düzeyinde incelenmesine yönelik veri elde etmek için araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" ve "Aile Katılımı Öğretmen Görüşme Formu" kullanılmıştır. Belirtilen veri toplama araçları, aşağıda genel olarak tanıtılmış olup kişisel bilgi formu, ölçek ve görüşme formuna ekler bölümünde yer verilmiştir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada kullanılan kişisel bilgi formunda, örneklemi oluşturan ortaöğretim 5. sınıf öğrencileri hakkında cinsiyet, çalgı ve ailenin eğitim düzeyi durumunun öğrenilmesini sağlayacak 3 madde yer almıştır. Kişisel bilgi formu örneklem grubundaki öğrencilerden kişisel bilgi toplamak amacıyla "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" üzerinde yorumlar yapmak için hazırlanmıştır. Araştırmada kullanılan diğer kişisel bilgi formunda, örneklemi oluşturan ortaöğretim 5. sınıf öğrencilerine müzik dersi veren müzik öğretmenler hakkında cinsiyet, mezun olunan okul, mezun olunan okuldaki ana çalgı durumunun öğrenilmesini sağlayacak 3 madde yer almıştır. Kişisel bilgi formu örneklem grubundaki öğretmenlerden kişisel bilgi toplamak amacıyla "Aile Katkısı Öğretmen Görüşme Formu" üzerinde yorumlar yapmak için oluşturulmuştur.

3.3.2. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği

Çalgı eğitiminde algılanan aile desteğinin belirlenmesi amacıyla Demet Girgin (2016) tarafından geliştirilen "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" kullanılmıştır.

> Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin 23 madde ve 2 alt boyuta sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa değerleri sırasıyla; "duyarlılık" . 93, "sürece dahil olma" . 92 dir. Ölçeğin bütününü Cronbach Alfa değeri. 96'dır. Açımlayıcı faktör analizinin ardından doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır ve modelin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğu görülmüştür (Girgin, 2016,s.778).

Geliştirilen ölçekte 23 maddenin 2 faktörde toplandığı görülmektedir. Ölçeğin ilk boyutu olan "duyarlılık" alt boyutuna ait 12 madde, ikinci alt boyutu olan "sürece dahil olma" alt boyutuna ait 11 madde yer almıştır.

3.3.4. Aile Katılımı Öğretmen Görüşme Formu

Bu araştırmada çalgı eğitiminde aile katılımına yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi doğrultusunda araştırmacı tarafından "Aile Katılımı Öğretmen Görüşme Formu" geliştirilmiştir.

Araştırmada, öğretmenlerin aile katılımıyla ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla açık uçlu soru tekniğine uygun, yarı yapılandırılmış 10 sorudan oluşan "Aile Katılımı

Öğretmen Görüşme Formu" kullanılmıştır. Görüşme formunda geliştirilen sorular, ailelerin çalgı eğitimine katılım düzeylerine, ailelerin eğitim durumlarına, ailelerin geçmişinde çalgı eğitimi alma durumlarına ve aile-okul iş birliğine yönelik oluşturulmuştur. Sorular oluşturulurken Argon ve Kıyıcı (2012)'nın "İlköğretim Kurumlarında Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri" adlı çalışmasından yararlanılmış, geliştirilen görüşme formuna yönelik uzman görüşleri alınmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Bilfen Eğitim Kurumları'nın Esenşehir, Sancaktepe ve Yenişehir kampüslerindeki ortaöğretim 5. sınıf ve ortaöğretim 5. sınıf çalgı derslerine eğitim-öğretim görevini gerçekleştiren müzik öğretmenlerine ulaşılması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, resmi izinlerin alınmasının ardından ölçekler ve görüşme formları araştırmacı tarafından birebir uygulanmıştır. Öğrencilere "Kişisel Bilgi Formu" , "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği"nin yer aldığı formlar okul ve sınıflarda öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmada ayrıca öğretmenlere yönelik, "Kişisel Bilgi Formu" , "Aile Katılımı Öğretmen Görüşme Formunun" yer aldığı formlar okullarda öğretmenlerle yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır. Her iki uygulamanın öncesinde, öğrencilere ve öğretmenlere araştırmanın amacı ve araştırma ile ilgili kısa bir bilgi verilmiştir. Açıklamalar sonrasında, öğrencilerin veri toplama aracını cevaplama süreleri ortalama 10-15 dakika, öğretmenlerin veri toplama aracını cevaplama süreleri ortalama 10-20 dakika sürmüştür. Öğretmenler ile yapılan görüşme anında, uygulayıcı tarafından görüşme formlarına kısa notlar alınmış ve görüşme sonrasında bu notlar tekrar revize edilerek yazıya aktarılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlenmesi

Çalgı eğitiminde algılanan aile desteği öğrenci görüşleri incelendiğinde verilerin analizinde kişisel bilgi formunda yer alan değişkenlere ilişkin yüzde ve frekans değerlerinin yanı sıra değişkenler arasındaki etkiletişimi belirlemek için Ki-Kare analizinden yararlanılmıştır. Ayrıca bağımlı değişkenlerin iki kategoriye ayrılmış

parametrik dağılım gösteren demografik değişkenlerce farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere ilişkisiz grup t testinden yararlanılmıştır. Bunun yanı sıra bağımlı değişkenlerin üç ve daha fazla kategoriye ayrılmış parametrik dağılım gösteren demografik değişkenlerce farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır. Son olarak ölçek alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı tekniğinden yararlanılmıştır. Aile katılımına yönelik öğretmen görüşme formundan elde edilen verilere ilişkin yüzde ve frekans gibi tanımlayıcı istatistik değerler kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen bulgular doğrultusunda içerik analizi yapılarak istatistiksel verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM IV BULGULAR

Bu bölümde, "Kişisel Bilgi Formu", "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" ve "Aile Katılımı Öğretmen Görüşme Formu"'na ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Elde edilen bulgular, araştırmanın amaçları doğrultusunda ele alınan sorular dikkate alınarak sunulmuştur.

4.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına Ait Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Tablo 4.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Toplam Puanları

	N	$\overline{X}$	*ss*	Maksimum alınabilecek puan	Destek Yüzdesi
Toplam Puan	200	96,52	13,794	115	83,93

Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeğine ait ortalama ve standart sapma değerleri incelendiğinde, öğrencilerin ailelerinden aldıkları destek toplam puanlarının %83,93 düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği alt boyutlarına ait ortalama ve standart sapma değerleri

	N	$\overline{X}$	*ss*	Maksimum alınabilecek puan	Destek Yüzdesi
Duyarlılık	200	53,21	7,216	60	88,68
Sürece Dahil Olma	200	43,32	8,162	55	78,76

Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği alt boyutlarına ait ortalama ve standart sapma değerleri incelendiğinde, öğrencilerin ailelerinden aldıkları destek duyarlılık alt boyutunda %88,68 düzeyindeyken, sürece dahil olma alt boyutunda %78,76 düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.3. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği alt boyut puanları arasındaki korelasyonu belirlemek üzere yapılan Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı Analizi

		Öğrenci	Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği
Duyarlılık	r	1	,618(**)
	p		,000
	n	200	200
Sürece Dahil Olma	r		1
	p		
	n		200

Tabloda görüldüğü üzere, Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeğinin duyarlılık ve sürece dahil olma alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda iki alt boyut arasında anlamlı ve yüksek pozitif ilişkiye rastlanmıştır. Bu durum alt boyut puanlarının doğru orantı içerisinde olduğunu göstermektedir. Bir alt boyut puanı arttıkça diğer alt boyutlardan alınan puanlar da artmakta ya da düştükçe diğer alt boyut puanları da düşmektedir.

4.2. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Toplam Puan ve Alt Boyutlara Ait Puanların Cinsiyet Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları

Tablo 4.4. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği toplam puanının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan t testi sonuçları

	Kategori	*n*	$\overline{X}$	*ss*	t-test		
					t	*sd*	*p*
Toplam Puan	Kadın	86	99,41	11,229	2,603	198	,010*
	Erkek	114	94,35	15,138			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinden önce Levene's testi ile iki dağılımın varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Bu işlemin ardından ortalamalar arasındaki farkın test edilmesi işlemlerine geçilmiştir.

Tabloda görüldüğü üzere, Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği toplam puanının cinsiyet değişkenine göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark, anlamlı bulunmuştur. Farklılığın kadınlar lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 4.5. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Duyarlılık alt boyutunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan t testi sonuçları

	Kategori	*n*	$\overline{X}$	*ss*	t-test		
					t	*sd*	*p*
Duyarlılık	Kadın	86	54,23	6,761	1,750	198	,082
	Erkek	114	52,44	7,477			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinden önce Levene's testi ile iki dağılımın varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Bu işlemin ardından ortalamalar arasındaki farkın test edilmesi işlemlerine geçilmiştir.

Tabloda görüldüğü üzere, Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği duyarlılık alt boyutunun cinsiyet değişkenine göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark, anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuçlara duyarlılık alt boyutunda cinsiyetin anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır.

Tablo 4.6. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Sürece Dahil Olma alt boyutunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan t testi sonuçları

	Kategori	*n*	$\overline{X}$	*ss*	t-test		
					t	*sd*	*p*
Sürece dahil olma	Kadın	85	45,20	6,484	2,865	198	,005**
	Erkek	113	41,90	8,996			

** $p < 0,01$

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinden önce Levene's testi ile iki dağılımın varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların

homojen olduğu saptanmıştır. Bu işlemin ardından ortalamalar arasındaki farkın test edilmesi işlemlerine geçilmiştir.

Tabloda görüldüğü üzere, Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği sürece dahil olma alt boyutunun cinsiyet değişkenine göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak manidar bulunmuştur. Anlamlı farklılığın ortaya çıktığı puanlarda aritmetik ortalamalar karşılaştırıldığında, kadınların destek puanlarının erkeklerden anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir.

4.3. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Toplam Puan ve Alt Boyutlara Ait Puanların Branş Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA testi Sonuçları

Tablo 4.7. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği toplam puanının branş değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları

	Gruplar	***n***	$\overline{X}$	***ss***	**ANOVA**	
	Müzik aleti				***F***	***p***
Toplam Puan	Gitar (1)	111	95,65	14,143	,513	,600
	Keman (2)	56	97,53	13,397		
	Flüt (3)	31	97,84	13,437		

Tabloda görüldüğü üzere, Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği toplam puanlarının müzik aleti değişkenine göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır. (*F=0,513; p>,05*). Tabloda görüldüğü üzere, farklı grupların puan ortalamaları birbirine oldukça yakındır.

Tablo 4.8. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Duyarlılık alt boyutunun branş değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları

	Gruplar	***n***	$\overline{X}$	***ss***	**ANOVA**	
	Müzik aleti				***F***	***p***
Duyarlılık	Gitar (1)	112	53,08	7,088	,061	,940
	Keman (2)	57	53,49	7,755		
	Flüt (3)	31	53,16	6,856		

Tabloda görüldüğü üzere, Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği duyarlılık alt boyutunun müzik aleti değişkenine göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır. (*F=0,061; p>,05*). Tabloda görüldüğü üzere, farklı grupların puan ortalamaları birbirine oldukça yakındır.

Tablo 4.9. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Sürece Dahil Olma alt boyutunun branş değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları

	Gruplar	***n***	$\overline{X}$	***ss***	**ANOVA**	
	Müzik aleti				***F***	***p***
Sürece Dahil olma	Gitar (1)	111	42,57	8,550	1,128	,326
	Keman (2)	56	44,05	7,521		
	Flüt (3)	31	44,68	7,791		

Tabloda görüldüğü üzere, Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Sürece Dahil Olma alt boyutunun müzik aleti değişkenine göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır. (*F=1,128; p>,05*). Tabloda görüldüğü üzere, farklı grupların puan ortalamaları birbirine oldukça yakındır.

4.4. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Toplam Puan ve Alt Boyutlara Ait Puanların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA testi Sonuçlar

Tablo 4.10. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği toplam puanının eğitim düzeyi değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları

	Gruplar	***n***	$\overline{X}$	***ss***	**ANOVA**	
	Eğitim düzeyi				***F***	***p***
Toplam Puan	Lise (1)	55	97,42	16,169	,276	,759
	Lisans (2)	110	96,46	13,287		
	Lisansüstü (3)	33	95,18	11,007		

Tabloda görüldüğü üzere, Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği toplam puanının eğitim düzeyi değişkenine göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır (*F=0,276; p>,05*). Tabloda görüldüğü üzere, farklı grupların puan ortalamaları birbirine oldukça yakındır.

Tablo 4.11. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Duyarlılık alt boyutunun eğitim düzeyi değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları

	Gruplar	***n***	$\overline{X}$	***ss***	**ANOVA**	
	Eğitim düzeyi				***F***	***p***
Duyarlılık	Lise (1)	57	53,75	8,339	,421	,657
	Lisans (2)	110	53,20	7,088		
	Lisansüstü (3)	33	52,30	5,440		

Tabloda görüldüğü üzere, Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği duyarlılık alt boyutunun eğitim düzeyi değişkenine göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır. (*F=0,421; p>,05*). Tabloda görüldüğü üzere, farklı grupların puan ortalamaları birbirine oldukça yakındır.

Tablo 4.12. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Sürece Dahil Olma alt boyutunun eğitim düzeyi değişkenine, göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA testi sonuçları

	Gruplar				**ANOVA**	
	Eğitim düzeyi	***n***	$\overline{X}$	***ss***	***F***	***p***
Sürece dahil olma	Lise (1)	55	43,69	9,359	,107	,899
	Lisans (2)	110	43,26	7,990		
	Lisansüstü (3)	33	42,88	6,660		

Tabloda görüldüğü üzere, Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği sürece dahil olma alt boyutunun eğitim düzeyi değişkenine göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır. (*F=0,107; p>,05*). Tabloda görüldüğü üzere, farklı grupların puan ortalamaları birbirine oldukça yakındır.

4.5. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılım Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Soru 1: Ailenin çalgı eğitimine katkısından ne anlıyorsunuz? Bu konudaki görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?

Tablo 4.13. Öğretmenlerin ailenin çalgı eğitimi katkısına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı

Ailenin Çalgı Eğitimine Katkısı	**f**	**%**
Çalgı eğitimine yönelik gerekli çalgı ve araç-gereçlerin sağlanması, maddi desteğin aile tarafından karşılanması..	4	33,0
Öğrencinin çalışma ortamında yapılması gerekilen iyileştirmeler, uygun çalışma ortamı, çalışma sürecinin yapılandırılması, çalgı derslerine eşlik etmek.	3	25,0
Ailenin öğrencinin doğru çalgı seçimi sürecine desteği ve yönlendirmeleri.	2	17,0
Ailenin çalgı eğitim sürecinde öğrenciye rol model olması.	3	25,0
Toplam	12	100,0

Tabloda görüldüğü üzere ailenin çalgı eğitimi katkısına yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 12 öğretmenden 4'ü (%33,0) "Çalgı eğitimine yönelik gerekli çalgı ve araç-gereçlerin sağlanması, maddi desteğin aile tarafından karşılanması", 3'ü (%25,0)

"Öğrencinin çalışma ortamında yapılması gerekilen iyileştirmeler, uygun çalışma ortamı, çalışma sürecinin yapılandırılması ve çalgı derslerine eşlik etmek", 3'ü (%25) "Ailenin çalgı eğitimi sürecinde öğrenciye rol model olması", 2'si "Ailenin öğrencinin doğru çalgı seçimi sürecine desteği ve yönlendirmeleri" yönünde görüş bildirmiştir.

Konuyla ilgili olarak bir katılımcı düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmıştır.

Katılımcı: *"Çalgı eğitimi sürecinde, gerekirse yapılan derslere eşlik etmek, uygun çalışma ortamı hazırlamak ve bu çalışmanın yapılmasındaki planlamalara destek olmak, en önemlisi de çalışma sürecinde öğrenciye destek olmak gerekmektedir".*

Soru 2: Ailenin çalgı eğitiminde sürece dahil olması (konser,workshop) açısından katkı sağlaması gerektiğine katılıyor musunuz?

Tablo 4.14. Öğretmenlerin ailenin çalgı eğitimi sürecine dahil olmalarına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı

Ailenin Çalgı Eğitiminde Sürece Dahil Olması	**f**	**%**
Ailelerin çalgı eğitiminde sürece dahil olmasının, çocuğun çalgı eğitimine yönelik sürecinde olumlu yönde katkı sağlayacağı.	9	75,0
Ailelerin çalgı eğitiminde sürece dahil olmasının çocuğun çalgı eğitimi sürecinde olumsuz yönde etkisi olduğu.	3	25,0
Toplam	12	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, ailenin çalgı eğitiminde sürece dahil olmasına yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 12 öğretmenden 9'u (%75) "Ailelerin çalgı eğitimi sürecinde sürece dahil olmasının, çocuğun çalgı eğitimine yönelik sürecinde olumlu yönde katkı sağlayacağı", 3'ü (%25) "Ailenin çalgı eğitiminde sürece dahil olmasının çocuğun çalgı eğitimi sürecinde olumsuz yönde etkisi olduğu" yönünde görüş bildirmiştir.

Konuyla ilgili olarak bir katılımcı düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmıştır.

Katılımcı: *"Evet bu konuda ailelerin sürece yönelik sürecin içinde olması ve çocukla birlikte eğitim sürecini yaşaması önemli olmaktadır. Çocuk açısından ailenin süreç dahilinde aktif olmasının, çalgıya yönelik motivasyonu arttıracağını düşünüyorum"*

Soru 4: Ailelerin çalgı eğitiminde eğitim sürecine duyarlılıklarını nasıl değerlendirirsiniz?

Tablo 4.15. Öğretmenlerin ailenin çalgı eğitimi sürecine duyarlılıklarına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı

Ailenin Çalgı Eğitimi Sürecine Yönelik Duyarlılıkları	f	%
Ailelerin öğretmenlerin teşvikiyle çalgı eğitimi süreçlerine duyarlı olduğu.	2	16,5
Çalgı eğitimi süreçlerini özümsemesi, sürece yönelik aktif katılımı ve rol model olması.	4	33,0
Ailelerin çalgı eğitimi süreçlerine hakim olmaları durumunda, duyarlılıklarının arttığı.	2	16,5
Ailelerin çalgı eğitimi sürecinde öğrenciye ve eğitime sabırsız davranması, öğrenciye karşı ya çok hassas ya da çok ilgisiz davranması	4	33,0
Toplam	12	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, ailelerin çalgı eğitimi sürecine yönelik duyarlılıkları öğretmen görüşleri doğrultusunda incelendiğinde, 12 öğretmenden 4'ü (%33,0) "Çalgı eğitimi süreçlerini özümsemesi, sürece yönelik aktif katılımı ve rol model olması", 4'ü (33,00) "Ailelerin çalgı eğitimi sürecinde öğrenciye ve eğitime sabırsız davranması, öğrenciye karşı ya çok hassas ya da çok ilgisiz davranması", 2'si (%16,5) "Ailelerin öğretmenlerin teşvikiyle çalgı eğitimi süreçlerine duyarlı olduğu", 2'si (%16,5) "Ailelerin çalgı eğitimi süreçlerine hakim olmaları durumunda, duyarlılıklarının arttığı" yönünde görüş bildirmiştir.

Konuyla ilgili olarak bir katılımcı düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmıştır.

Katılımcı: *"Ailelerin çalgı eğitimi sürecinde, çocuklara karşı daha anlayışlı olmalarını bekliyorum. Çünkü müzik ve çalgı eğitimi zorlu, uzun, meşakkatli bir süreçtir. Bu süreçte çocuklarının hemen bir eser çalmasını beklemek, onlara bu konuda bazı zamanlarda baskı yapmak, çalgı çalan arkadaşlarıyla kıyaslamalarda bulunmak eğitim sürecine olumsuz etki yaratmaktadır. Tam tersine öğrencinin motivasyonunu yüksek tutucak sözler söylemenin, çalgı çalmanın ve çalışmanın zor bir iş olduğu yönünde destekleyici cümleler kurmanın daha yararlı olacağını düşünüyorum".*

4.6. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılımlarının Eğitim Durumu Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Soru 3: Ailelerin eğitim durumları açısından çalgı eğitiminde aile katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz açıklar mısınız?

Tablo 4.16. Öğretmenlerin ailenin çalgı eğitimi katkısına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı

Ailenin Eğitim Durumunun Çalgı Eğitimine Katkısı	f	%
Eğitim durumu yüksek olan ailelerin, çalgı eğitimine olumlu katkı sağlaması.	9	75,0
Eğitim durumunun farklılaşmasının, ailenin çalgı eğitimine yönelik katkısında etkisi olmadığı	3	25,0
Toplam	12	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, ailelerin eğitim durumlarının çalgı eğitimine katkısına yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 12 öğretmenden 9'u (%75) "Eğitim durumu yüksek olan ailelerin, çalgı eğitimine olumlu katkı sağlaması", 3'ü (%25) "Eğitim durumunun farklılaşmasının, ailenin çalgı eğitimine yönelik katkısında etkisi olmadığı" yönünde görüş bildirmiştir.

Konuyla ilgili olarak bazı katılımcılar düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmışlardır.

Katılımcı: *"Çalgı eğitiminde ailelerin eğitim durumlarıyla birlikte, aile olarak sanata ve müziğe verdiği önemin de ağırlık kazandığını düşünüyorum. Gözlemlerimde, ailelerin birçoğunun eğitim düzeyi yüksek olmasına rağmen hayatlarında hiçbir sanatsal aktivitenin içerisinde bulunmadığına şahit oldum.*

Bir diğer katılımcı: *"Tabi ki eğitim düzeyinin yüksek olması ailenin daha bilinçli olmasına katkı sağlayacaktır. Fakat kişilerin hayata bakış açılarının, sanat ve müziğe yönelik yaklaşımlarını etkilediğin düşünüyorum. Bu doğrultuda yüksekokul mezunu olmayan ailelerin de çocuklarına çalgı eğitiminde olumlu yönde destek olduklarını gözlemledim".*

4.7. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılımlarının Çalgı Eğitimi Alma Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Soru 5: Geçmişinde çalgı eğitimi almış aile bireylerinin çalgı eğitimine katkısını nasıl değerlendirirsiniz açıklayabilir misiniz?

Tablo 4.17. Öğretmenlerin geçmişinde çalgı eğitimi almış aile bireylerinin çalgı eğitimine katkısına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı

Geçmişinde Çalgı Eğitimi Almış Aile Bireylerinin Çalgı Eğitimine Yönelik Katkısı	f	%
Geçmişinde müzik eğitimi ve çalgı eğitimi olan ailelerin olmayan ailelere göre daha fazla katkı sağlaması.	11	91,6
Geçmişinde müzik ve çalgı eğitimi almış aile bireylerinin olumlu olduğu kadar olumsuz da etkilerinin olabileceği.	1	8,4
Toplam	12	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, geçmişinde müzik ya da çalgı eğitimi almış ailelerin çalgı eğitimine yönelik katkılarına ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde, 12 öğretmenden 11'i (%91,6) "Geçmişinde müzik eğitimi ve çalgı eğitimi almış olan ailelerin, olmayan ailelere göre daha fazla katkı sağlaması", 1'i (%8,4) "Geçmişinde müzik ve çalgı eğitimi almış aile bireylerinin olumlu olduğu kadar olumsuz da etkilerinin de olabileceği" yönünde görüş bildirmiştir.

Konuyla ilgili olarak bir katılımcı düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmıştır.

"*Ailelerin geçmişlerinde müzik ile ilgilenmeleri ve çalgı çalabilmeleri çocuklar için büyük bir avantaj sağlamaktadır. Çalgı çalabilen ailelerin çocuklarında, çalamayan ailelerin çocuklarına göre daha hızlı ilerleme sağlandığını gözlemledim"*.

4.8. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılımlarının Aile-Okul İş birliği Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Soru 6: Çalgı eğitimi süreçlerinde aile-öğretmen iş birliğini nasıl değerlendirirsiniz? Bu konudaki fikirlerinizi açıklayabilir misiniz?

Tablo 4.18. Öğretmenlerin çalgı eğitimi süreçlerinde aile-öğretmen iş birliğine yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı

Çalgı Eğitimi Süreçlerinde Aile-Öğretmen İş birliği	f	%
Aile-Öğretmen iş birliğinin çalgı eğitimindeki motivasyonu artırması.	3	25,0
Aile-Öğretmen iş birliğinin çalgı eğitiminde çalışma düzenine katkısı.	6	50,0
Aile-Öğretmen iş birliğiyle, çalgı eğitiminde çocuklarda farkındalık, ilginin artması.	3	25,0
Toplam	12	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, çalgı eğitimi süreçlerinde aile-öğretmen iş birliğine yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 12 öğretmenden 6'sı (%50) "Aile-öğretmen iş birliğinin çalgı eğitiminde çalışma düzenine katkısı", 3'ü (%25) "Aile-öğretmen iş birliğinin çalgı eğitimindeki motivasyonu arttırması", 3'ü (%25) "Aile-öğretmen iş birliğiyle, çalgı eğitiminde çocuklarda farkındalık, ilginin artması" yönünde görüş bildirmiştir.

Konuyla ilgili olarak bir katılımcı düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmıştır.

Katılımcı: *"Eğitim sürecinde aile-öğretmen iş birliği'nin, çalgı eğitimine yönelik karşılaşılan zorlukların daha hızlı ve sağlıklı aşılmasına olanak sağladığını düşünüyorum. Ailenin çalışma sürecini takip ve kontrol etmesi, çocuğun çalgı gelişimini izlemesi, çocuğun daha titiz çalışmasını ve çalgısını daha çok önemsemesini sağlamaktadır".*

Soru 7: Çalgı eğitimi süreçlerinde aile-okul iş birliğini nasıl değerlendirirsiniz? Bu konudaki fikirlerinizi açıklayabilir misiniz?

Tablo 4.19. Öğretmenlerin çalgı eğitimi süreçlerinde aile-okul iş birliğine yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı

Çalgı Eğitimi Süreçlerinde Aile-Okul İş birliği	f	%
Aile ve Okul tarafından planlanan ve düzenlenen etkinliklere katkılımın sağlanmasında motivasyonun artması.	7	59,0
Çalgı eğitimindeki planlı ve disiplinli çalışma programının sağlanması.	3	25,0
Çalgı eğitiminde aile-öğretmen iş birliğinin, aile-okul iş birliğine göre daha yararlı olduğu.	2	16,0
Toplam	12	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, çalgı eğitimi süreçlerinde aile-okul iş birliğine yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 12 öğretmenin 7'si (%59) "Aile ve okul tarafından planlanan ve düzenlenen etkinliklere katılımın sağlanmasında motivasyonun artması", 3'ü (%25) "Çalgı eğitimindeki planlı ve disiplinli çalışma programının sağlanması", 2'si (%16) "Çalgı eğitiminde aile-öğretmen iş birliğinin, aile-okul iş birliğine göre daha yararlı olduğu" yönünde görüş bildirmiştir.

Konuyla ilgili olarak bir katılımcı düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmıştır.

Katılımcı: *"Çalgı eğitimi boyutunda, okul ve aile tarafından planlanan ve düzenlenen etkinliklerle (konser, dinleti) öğrencilerin motivasyonları olumlu yönde etkilenmektedir. Bu doğrultuda okul yönetimleri çocukları her zaman desteklemeli ve görevlendirmelidir".*

Katılımcı: *"Okulların çalgı eğitiminde aktif olmaları ve çocukları bu yönde desteklemeler, çocukların almış oldukları eğitimi daha ciddiye almalarını ve daha disiplinli çalışmalarını sağlamaktadır. Bu durum hem aileyi hem de çocuğu etkilemekte dolayısıyla çalgı bilinci hem ailede hem de çocukta oluşmaktadır".*

Soru 8: Ailelerle çalgı eğitimi sürecindeki görüşme sıklığınız nedir ?

Tablo 4.20. Öğretmenlerin çalgı eğitimi süreçlerinde aile ile görüşme sıklıklarına yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı

Çalgı Eğitiminde Aile ile Görüşme Sıklıkları	f	%
Her hafta (haftada 1 ya da 2).	4	33,0
Ayda 1 ya da 2.	6	50,0
Veli Toplantılarında.	2	17,0
Toplam	12	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, çalgı eğitimi süreçlerinde öğretmenlerin ailelerle görüşme sıklıklarına yönelik görüşleri incelendiğinde, 12 öğretmenden 6'sı (%50) "Ayda 1 ya da 2", 4'ü (%33) "Her hafta (haftada 1 ya da 2), 2'si (%17) "Veli toplantılarında" yönünde görüş bildirmiştir.

Soru 9: Aileler ile yaptığınız görüşmelerin çalgı eğitimine etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konudaki fikirlerinizi açıklayabilir misiniz?

Tablo 4.21. Öğretmenlerin aileler ile yaptıkları görüşmelerin çalgı eğitiminde etkisine yönelik görüşlerine ilişkin frekans dağılımı

Aile Görüşmelerinin Çalgı Eğitimine Etkisi	f	%
Ev çalışmalarına verilen önemin sağlanmasına yönelik katkısı.	6	50,0
Ailelerin duyarlılıklarının artmasıyla çalgıya yönelik çocuklardaki bilincin sağlanması.	2	17,0
Ailelerin çalgı eğitimine yönelik bilgi sahibi olma isteklerinin artması.	4	33,0
Toplam	12	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, aileler ile yapılan görüşmelerin çalgı eğitimine etkilerine yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 12 öğretmenden 6'sı (%50) "Ev çalışmalarına verilen önemin sağlanmasına yönelik katkısı", 4'ü (%33) "Ailelerin çalgı eğitimine yönelik bilgi sahibi olma isteklerinin artması", 2'si (%17) "Ailelerin duyarlılıklarının artmasıyla çalgıya yönelik çocuklardaki bilincin sağlanması" yönünde görüş bildirmiştir.

Konuyla ilgili olarak bir katılımcı düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmıştır.

Katılımcı: *“ Aile, çocukların evdeki öğretmenleridir. Ailenin her zaman eğitimin içinde kalması ve aktif olması, eksik olduğu konularda önce kendisini geliştirmesi ve daha sonra çocuklarına yardımcı olması gerekmektedir. Bu sebeple ailelerin çalgı eğitimine yönelik eksikliklerinin belirlenmesi ve sürecin planlanmasını önemli görüyorum. Bu da öğretmenlerin aileler ile olan iletişimiyle sağlanabilir”.*

Soru 10 Çalgı eğitiminde aile katılımının önemine yönelik çalışmalar açısından vermekte olduğunuz eğitimde kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konu ile ilgili diğer düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?

Tablo 4.22. Çalgı eğitiminde aile katılımının önemine yönelik çalışmalar açısından öğretmen görüşlerine ilişkin frekans dağılımı

Çalgı Eğitiminde Aile Katılımına Yönelik Çalışmalar	f	%
Çalgı eğitiminde aile katılımının önemine yönelik aileleri bilinçlendirme.	7	59,0
Veli-Öğretmen-Öğrenci Etkinlikleri Düzenleme	3	25,0
Aile Katılımına Yönelik Çalışma Yapılmadığı	2	17,0
Toplam	12	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, çalgı eğitiminde aile katılımının önemine yönelik çalışmalar açısından öğretmen görüşleri incelendiğinde, 12 öğretmenden 7’si (%59) “Çalgı eğitiminde aile katılımının önemine yönelik aileleri bilinçlendirme”, 3’ü (%25) “Veli-öğretmen-öğrenci etkinlikleri düzenlenme”, 2’si (%17) “Aile katılımına yönelik çalışma yapılmadığı” yönünde görüş bildirmiştir.

Konuyla ilgili olarak bir katılımcı düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmıştır.

Katılımcı: *“Suzuki keman eğitimi programı ile öğrencilerimle her ay toplanıp veli-öğrenci-öğretmen etkinliği düzenliyorum. Bu yapılan etkinlikler süresince, ailelerin çalgı eğitimine aktif katılımlarını sağlıyorum. Etkinliklerde, ailelerin hem çocuklarının çalışma tarzlarını öğrenmesini hem de bir çalgı çalışmanın nasıl olması gerektiğini anlamalarına yardımcı oluyorum. Ayrıca, çocukların çalgı çalışırken zorlandıklarında, onlara nasıl destek olmaları gerektiği ile ilgili kazanımları elde etmesini sağlıyorum”.*

BÖLÜM V: SONUÇ

5.1. Yargı

Bu bölümde, araştırma sonuçlarından yola çıkılarak elde edilen yargılara yer verilmiştir. Araştırma sonucuna yönelik yargılar, amaçlar doğrultusunda ele alınan sorular dikkate alınarak sunulmuştur.

5.1.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği Sonuçları

5.1.1.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ne Düzeydedir?

Araştırmanın birinci amacına yönelik analiz sonuçlarına göre, ortaöğretim 5.sınıf öğrencilerin çalgı eğitiminde algıladıkları aile desteği incelenmiştir. Bu doğrultuda, "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" toplamından elde edilen puanların ortalaması ve standart sapması hesaplanmıştır. Elde edilen veriler incelendiğinde; çalgı eğitiminde algılanan aile desteği ölçeğine yönelik öğrencilerin ailelerinden aldıkları destek toplam puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmanın birinci amacına yönelik alt boyutlara ait ortalama puanlar incelendiğinde, sürece dahil olma ve *duyarlılık* alt boyutuna ait alınabilecek maksimum puan dikkate alındığında elde edilen verilere göre, çalgı eğitiminde algılanan aile desteği ölçeğinin sürece dahil olma ve duyarlılık alt boyutunda, yüksek seviyede anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın birinci amacına yönelik çalgı eğitiminde algılanan aile desteği ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik yapılan korelasyon analizi sonucunda duyarlılık ve sürece dahil olma alt boyutları arasında olumlu yönde yüksek ilişki olduğu görülmüştür.

5.1.1.2. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Cinsiyete Göre Anlamlı Olarak Farklılaşmakta Mıdır?

Araştırmanın ikinci amacına yönelik analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" toplam puanlarının ***cinsiyete*** değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Araştırmaya katılan kadınların toplam

puan ortalamaları, erkeklerin puan ortalamalarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Benzer şekilde ölçeğe ait alt boyutlar incelendiğinde "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" duyarlılık alt boyutu puanlarının ***cinsiyete*** göre farklılaşmadığı, sürece dahil olma alt boyutu puanlarını cinsiyete göre kadınlar lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir.

5.1.1.3. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Branş Değişkenine Göre Anlamlı Olarak Farklılaşmakta Mıdır?

Araştırmanın üçüncü amacına yönelik analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" ***branş*** değişkenine göre toplam puanlarda anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Benzer şekilde alt boyutlar incelendiğinde, duyarlılık ve sürece dahil olma alt boyutlarının branş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

5.1.1.4. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Eğitim Düzeyine Göre Anlamlı Olarak Farklılaşmakta Mıdır?

Araştırmanın dördüncü amacına yönelik analiz sonuçlarına göre, Öğrencilerin "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" ***eğitim düzeyi*** değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan analizler sonucunda toplam puanlar ve tüm alt boyutlar ile eğitim düzeyi değişkeni arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır.

5.1.2. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılım Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

5.1.2.1. Çalgı Eğitiminde Aile Desteği Ne Düzeydedir?

Araştırmanın birinci amacına yönelik analiz sonuçlarına göre, ailelerin katılım düzeyleri öğretmen görüşleri kapsamında değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda;

Ailelerin çalgı eğitimine katkısına yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 1.maddeye (Çalgı eğitimine yönelik gerekli çalgı ve araç-gereçlerin sağlanması, maddi desteğin aile tarafından karşılanması) yönelik anlamlı bir katılım sağlandığı görülmektedir. Analiz sonucuna göre söz konusu maddeye yönelik olarak öğretmenler aile katılımını, çalgı eğitimine gerekli desteğin sağlanması olarak ifade etmişlerdir.

Ailelerin çalgı eğitiminde sürece dahil olmalarına yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 2.maddeye (Ailelerin çalgı eğitiminde sürece dahil olmasının, çocuğun çalgı eğitimine yönelik sürecinde olumlu yönde katkı sağlayacağı) yönelik anlamlı katılım sağlandığı görülmektedir. Analiz sonucuna göre söz konusu maddeye yönelik olarak öğretmenler, ailelerin çalgı eğitiminde sürece katılımlarının, çocukların motivasyonu arttırdığını ifade etmişlerdir.

Ailelerin çalgı eğitimi süreci duyarlılıklarına yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 4.maddeye yönelik görüşlerde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin görüşlerinde, ailelerin çalgı eğitimi süreci duyarlılıkları kapsamındaki görüşlerinin birbirlerine yakın olduğu görülmüştür.

5.1.2.2. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısı Ailelerin Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmakta Mıdır?

Araştırmanın ikinci amacına yönelik analiz sonuçlarına göre, ailelerin eğitim durumları açısından çalgı eğitiminde aile katkısına yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 3. maddede eğitim durumu yüksek olan ailelerin çalgı eğitimine olumlu katkı sağlayacağı görüşüne yönelik anlamlı katılım sağlandığı görülmektedir. Analiz sonucuna göre söz konusu maddede öğretmenler, eğitim durumu yüksek olan ailelerin çalgı eğitimi ile birlikte sanata ve müziğe verilen duyarlılığın önem kazandığını ifade etmektedir.

5.1.2.3. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısı Ailelerin Çalgı Eğitimi Alma Durumlarına Göre Farklılaşmakta Mıdır?

Araştırmanın üçüncü amacına yönelik analiz sonuçlarına göre, geçmişinde çalgı eğitimi almış aile bireylerinin çalgı eğitimine katkısına yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 5.maddede geçmişinde müzik eğitimi ve çalgı eğitimi olan ailelerin olmayan ailelere göre daha fazla katkı sağlayacağı görüşüne yönelik anlamlı katılım sağlandığı görülmektedir. Analiz sonucuna göre söz konusu maddeye yönelik olarak öğretmenler, geçmişinde çalgı eğitimi almış ailelerin çalgı eğitimi sürecine daha fazla katkı sağladığını ve duyarlılıklarının daha yüksek olduğu ifade etmişlerdir.

5.1.2.4. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısı Aile-Okul İş birliği Ne Düzeydedir?

Araştırmanın dördüncü amacına yönelik analiz sonuçlarına göre, çalgı eğitimi süreçlerinde aile-öğretmen iş birliğine yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 6.maddede Aile-Öğretmen iş birliğinin çalgı eğitiminde çalışma düzenine katkı sağlayacağı görüşüne yönelik anlamlı katılım sağlandığı görülmektedir. Analiz sonucuna göre söz konusu maddeye yönelik olarak öğretmenler, aile-öğretmen iş birliğinin sağlaması ile çalgı eğitimindeki zorlukların daha kolay aşılabileceğini, aile-öğretmen iş birliğiyle düzenli bir çalışma programının sağlanabileceğini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin çalgı eğitimi süreçlerinde aile-okul iş birliğine yönelik görüşleri incelendiğinde, 7.maddede aile ve okul tarafından planlanan ve düzenlenen etkinliklere katılımın sağlanmasında motivasyonun artacağı görüşüne yönelik anlamlı katılımın sağlandığı görülmektedir. Analiz sonucuna göre söz konusu maddeye yönelik olarak öğretmenler, çalgı eğitiminde okul-aile iş birliğiyle düzenlenen etkinliklere katılımının çalgı eğitimine yönelik duyarlılığı ve motivasyonu arttırdığını ifade etmişlerdir. Çalgı eğitimi süreçlerinde aile ile görüşme sıklıklarına yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 8.maddede yer alan ayda 1 ya da 2 görüşüne yönelik yüksek bir katılımın sağlandığı görülmektedir.

Aileler ile yaptıkları görülmelerin çalgı eğitimine etkisine yönelik öğretmen görüşleri incelendiğinde, 9.maddede ev çalışmalarına verilen önemin sağlanmasına yönelik katkı sağlaması görüşüne yönelik anlamlı bir katılımın sağlandığı görülmektedir. Analiz sonucuna göre söz konusu maddeye yönelik olarak öğretmen görüşlerinde, ailelerin çalgı eğitiminde her zaman aktif olarak katılım sağlamaları ve ev çalışmalarına destek olmaları gerektiği ifade edilmiştir.

Çalgı eğitiminde aile katılımın önemine yönelik çalışmalar açısından öğretmen görüşleri incelendiğinde, 10. maddede çalgı eğitiminde aile katılımının önemine yönelik ailelerin bilinçlendirilmesi görüşüne yönelik anlamlı bir katılımın sağlandığı görülmektedir. Analiz sonucuna göre söz konusu maddeye yönelik olarak öğretmenlerin görüşlerinde, çalgı eğitimine yönelik ailelerle yapılabilecek etkinliklerle, ailelerin eğitime aktif katılımlarının sağlanabileceği ifade edilmiştir.

5.2. Tartışma

5.2.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği ile İlgili Tartışma

5.2.1.1. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Düzeyi ile İlgili Tartışma

Araştırmanın birinci amacına yönelik elde edilen bulgularda, öğrencilerin kendilerinde algıladıkları aile desteğinin anlamlı düzeyde yüksek olması, ailelerin eğitimin her aşamasında olduğu gibi çalgı eğitimi süreçlerinde de öğrencilere destek olduklarını ve bu doğrultuda aktif olarak sürece katılım sağladıklarını göstermektedir. Özkasnaklı (2015) araştırmasında genel müzik eğitimindeki çalgı çalmaya yönelik öğrenci görüşlerini incelediğinde, ailelerin genel olarak çalgı eğitiminde ve çalgı eğitimine yönelik faaliyetlerde, çocuklarını destek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmanın bu sonuçları, bulgular dahilinde paralellik gösterdiği ifade edilebilir.

Araştırmanın sürece dahil olma ve duyarlılık alt boyutunda, öğrencilerin kendilerinde algıladıkları aile desteğinin anlamlı düzeyde yüksek olması, çalgı eğitimi sürecinde ailelerin eğitime aktif olarak dahil olduklarını ve çalgı eğitimi süreçlerine duyarlılık gösterdikleri sonucunu ortaya koymaktadır.

Eğitimde olduğu gibi çalgı eğitiminde de sürece dahil olma ve duyarlılık, aile katılımının en temel özelliğidir. Çalgı eğitiminde aile tarafından alınan aktif rol, süreklilik ve verimlilik açısından katkı sağlamaktadır. Ailelerin rol model olarak çalgı eğitimi süreci içinde yer almalarının, öğrenci kazanımları açısından da olumlu katkı sağladığı görülmüştür. Bu nedenle, ailelerin eğitim süreçlerindeki duyarlılıklarının ve sürece dahil olma düzeylerinin yüksek olmasının önemli olduğu kabul edilebilir.

Literatürde çalgı eğitimine yönelik aile katılımının incelenmesi doğrultusunda, sürece dahil olma ve duyarlılık alt boyutlarını içeren akademik çalışmaya rastlanılmamıştır.

Araştırmada sürece dahil olma ve duyarlılık alt boyutları arasındaki ilişkinin anlamlı düzeyde yüksek olması, aile katılımındaki alt boyutların birbirlerini etkiledikleri sonucunu ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, ailelerin çocuklarının çalgı eğitimlerine ilgili ve duyarlı olmalarının, çalgı eğitimi süreçlerindeki zorlukların aşılmasına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Gerekli maddi ve manevi desteğin sağlanması ile çalgı eğitimine yönelik gerekli yönlendirmelerin yapılması bunlara örnek verilebilir. Erim (2016) gitar eğitiminde başlangıç yaşı ve kritik dönem olgusunu incelediği

araştırmasında benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Araştırma, çocuk müzik eğitimindeki ailenin rolüne vurgu yaparak, çocukların müzik eğitimine yönlendirilmesinde ailenin belirleyici ve yönlendirici olduğunu işaret etmektedir.

5.2.1.2. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteğinin Cinsiyete Değişkeni ile İlgili Tartışma

Araştırmanın ikinci amacına yönelik elde edilen veriler doğrultusunda, "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" cinsiyet değişkeninin toplam puan ve sürece dahil olma alt boyutunda anlamlı düzeyde kız öğrenciler lehine farklılık görülmüştür. Çalgı eğitimi süreçlerinde kız çocuklarının, aile desteğini kendilerinde daha fazla hissettiği sonucunu ortaya koyan bu durum, kız çocuklarının karşılaştıkları zorlukları aileleriyle daha fazla paylaştıkları, zorlukların aşılması sürecinde aileleriyle kurdukları iletişimlerde daha açık oldukları şeklinde ifade edilebilir. Bu durum çalgı eğitimi süreçlerindeki zorlu ve meşakkatli süreçler değerlendirildiğinde, ailelerin çalgı eğitimindeki zorlukların aşılmasında kız çocuklarının eğitimlerinde daha aktif rol aldıkları şeklinde de yorumlanabilir.

Yaycı (2016) benzer bir araştırmada lise öğrencilerinde aileden algılanan sosyal destek ile denetim odağı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonuçlarında, aileden algılanan sosyal destek puanlarının kız öğrenciler lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, kız öğrencilerin sosyal ve kültürel ortamlarda erkek öğrencilere kıyasla rahat zaman geçiremedikleri ortaya çıkmıştır. Bu durum kız çocuklarının daha korumacı bir ortamda yetiştirildikleri, aile ile olan paylaşımlarında ve iletişimlerinde erkeklere oranla daha güçlü ilişkiler kurabildikleri şeklinde yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçların, bulgular dahilinde araştırmayla paralellik gösterdiği ifade edilebilir.

Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda, "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" cinsiyet değişkeninin duyarlılık alt boyutunda anlamlı düzeyde farklılaşma olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum, ailelerin çalgı eğitimi süreçlerine yönelik duyarlılıklarında çocukların cinsiyetlerine yönelik bir ayrımcılıkta bulunmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Günümüz çalışma koşullarında, aile fertlerinin birçoğunun yoğun ve aktif olarak çalışma hayatında yer aldıkları bilinmektedir. Bu nedenle, ailelerin çocuklarının

eğitimlerine zaman ayırmaları, destekleyici ve teşvik edici bildirimlerde bulunmaları önemli kabul edilmektedir. Ailelerin çalgı eğitimine yönelik duyarlılıklarında çocuklarına karşı ayrım gözetmeksizin katkıda bulunmaları süreç açısından katkı sağlamaktadır.

Literatürde yapılmış araştırmalara bakıldığında, cinsiyet değişkenine yönelik sonuçlarda benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir.

Şad ve Gürbüztürk (2013) araştırmalarında ilköğretim 1. kademe öğrenci velilerinin, çocuklarının eğitimlerine katılım düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonuçlarında, velilerin katılımlarının çocukların cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı, ailelerin katılımlarında çocukların cinsiyetlerine yönelik ayrımcılıkta bulunmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

5.2.1.3. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteğinin Branş Değişkeni ile İlgili Tartışma

Araştırmanın üçüncü amacına yönelik elde edilen bulgularda, "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" branş değişkeninin toplam puanlarda ve diğer alt boyutlarda anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Bu durum ailelerin herhangi bir çalgıya yönelik destekleri doğrultusunda, farklı tutum sergilemedikleri şeklinde ifade edilebilir. Her çalgının kendi içinde zorlukları barındırması gerçeğinden yola çıkılarak, ailelerin de herhangi bir çalgıya yönelik olumlu ya da olumsuz önyargılarının olmamasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Yapılan araştırmalar doğrultusunda, branş değişkenine göre aile katılımının incelendiği bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Ancak Suzuki yönteminde çalgı eğitiminde uygulanan, aile katılımının aktif olarak uygulanmasının, aile katkısının çalgı eğitimindeki yararlarının belirlenmesi açısından örnek oluşturabileceği görülmektedir. Aykar (2014) araştırmasında, Suzuki yöntemi doğrultusunda gitar eğitiminde Türk Halk Ezgilerinin kullanılabilirliğini incelemiş, çalgı eğitimi süresince grup derslerine aktif olarak katılan ailelerin çocuklarındaki başarı oranının, yüksek olduğunu tespit etmiştir. Elde edilen sonuçlar, ailelerin derslere aktif olarak katılımlarının çalgı eğitimini pozitif yönde etkilediği şeklinde ifade edilmiştir.

5.2.1.4. Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteğinin Eğitim Düzeyi Değişkeni ile İlgili Tartışma

Araştırmanın dördüncü amacına yönelik elde edilen bulgularda, "Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği" ailelerin eğitim düzeyi değişkeninin toplam puanlarda ve diğer alt boyutlarda anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç hem aileler hem de eğitimciler açısından önemli kabul edilebilir. Eğitimde, her çocuk ilgiye ve desteğe ihtiyaç duyar. Bu ihtiyacın yalnız eğitim düzeyi yüksek olan aileler tarafından sağlanması, eğitimin en temel özelliği olan eşitlik ilkesinin sağlanmaması sonucunu ortaya çıkarabilir. Bu doğrultuda her eğitim düzeyinden ailenin, çalgı eğitiminde aktif rol alması gerektiği söylenebilir.

Literatürde yapılan araştırmalar dikkate alındığında, eğitim durumu değişkenine yönelik benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir.

Gürşimşek (2003) araştırmasında, ailelerin eğitim düzeyleri ile aile katılım sürecine katkıları arasında anlamlı boyutta farklılığa rastlamamıştır.

Özcan (2012) araştırmasında, aile bireylerinin eğitim düzeylerinin aile katılımlarına etki etmediği sonucuna ulaşmıştır.

Benzer araştırma sonuçlarından farklı olarak;

Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) araştırmalarında, ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri incelemiştir. Araştırma sonuçlarında ailelerin eğitim düzeylerinin, hem öğretmenler hem de yöneticiler ekseninde belirleyici olduğu görüşü ağırlık kazanmıştır.

Çakır (2017)'ın ortaokullarda aile katılımına yönelik okul müdürlerinin görüşlerini incelediği araştırmasında, ailelerin sürece yönelik katılımlarına etkisi bakımından, eğitim düzeyinin belirleyici ve etkili olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

Topçu (2013) okulu geliştirmede velilerin rolü ile ilgili araştırmasında, eğitim düzeyi yüksek olan ailelerin, öğrencilerin ödevlerine ve ders dışı etkinliklerine destekleri konusunda eğitim düzeyi düşük olan ailelere göre daha fazla katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır.

Lındberg (2014) eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin aile katılımına yönelik görüşleri incelendiği araştırmasında, okullarda aile katılımını engelleyen faktörler

arasında anne ve babaların eğitim düzeylerinin düşük olmasının ağırlık kazandığı görülmüştür.

5.2.2. Ailelerin Çalgı Eğitimine Katılım Düzeylerine Yönelik Öğretmen Görüşleri ile İlgili Tartışma

5.2.2.1. Çalgı Eğitiminde Aile Desteği Düzeyi Öğretmen Görüşleri ile İlgili Tartışma

Araştırmanın birinci amacına göre elde edilen bulgular doğrultusunda, 1.maddeye yönelik çalgı eğitiminde aile desteği öğretmen görüşleri incelendiğinde, aile katılımının çalgı eğitiminde gerekli araç gereçlerin sağlanması, çalgı eğitimine yönelik maddi desteğin oluşturulması olarak algılandığı görülmektedir. Çakır (2017) araştırmasında ortaokullarda aile katılımına yönelik okul müdürlerinin görüşlerini incelemiştir. Araştırma sonuçlarında incelendiğinde, okul müdürlerinin ailelerin okul ve eğitime yönelik maddi anlamda destek olmaları gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar birbirini destekler niteliktedir. Ancak, aile katılımının sadece maddi destek ve araç - gereç temini sağlanma şeklinde düşünülmesi yeterli değildir. Çünkü aile katılımı, çocukların eğitimlerine yönelik maddi ve manevi destekleri içermektedir. Yapılan birçok araştırmada da görüldüğü üzere aile katılımı süreçleri yalnızca ortamı zenginleştirmek ve maddi desteğin sağlanması ile ifade edilmemektedir.

Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda 2.maddeye yönelik çalgı eğitiminde aile desteği öğretmen görüşleri incelendiğinde, ailelerin çalgı eğitiminde sürece dahil olmalarının çocukların çalgı eğitimine yönelik eğitim süreçlerine olumlu yönde katkı sağlayacağı ifade edilmiştir. Ailelerin katılımlarıyla zenginleşen çalgı eğitimi süreçlerinin, çocukların motivasyonlarına katkı sağladığı ve bu doğrultuda başarılarının arttığı ifade edilmiştir. Bu amaç doğrultusunda, yapılan etkinliklerin eğitime yönelik katkıları açısından belirleyici olduğu ve aile katılımının çalgı eğitimindeki işlevselliğine yönelik kazanımlar sağladığı söylenebilir.

Kılınç (2017) araştırmasında, güzel sanatlar fakültesi müzik bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma motivasyonlarını incelemiştir. Araştırma sonuçlarında, öğrencilerin ailelerinden ve yakın çevrelerinden aldıkları sosyal dönütlerin ve eğitim sürecine aktif katılımın çalgı çalışmaya yönelik motivasyonu arttırdığı ifade edilmiştir. Araştırmanın sonuçları öğretmen görüşlerini destekler niteliktedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda 4.maddeye yönelik çalgı eğitiminde aile desteği öğretmen görüşleri incelendiğinde, ailelerin çalgı eğitimindeki duyarlılıkları doğrultusunda anlamlı bir farklılığa rastlanılamamıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, öğretmenler aile katılımını duyarlılık kapsamında değerlendirirken, sürece yönelik belirleyici ve çarpıcı ifadeler kullanmışlardır. Öğretmen görüşlerinde, çalgı eğitimine yönelik duyarlılıkların öncelikle öğrencilerin eğitim süreçlerinin aileler tarafından benimsenmesi, özümsenmesi ve anlaşılmaya çalışılması olarak ifade edilmiştir. Bu nedenle sürecin yapılandırılmasına yönelik aşamalarda, ailenin çalgı eğitimini destekleyici tavır sergilemesinin ve rol model olmasının kazanımlar açısından fayda sağlayabileceği düşünülmektedir. Eğitimdeki aile duyarlılıklarının arttırılmasına yönelik çalışmaların hem aile hem de okul ve öğretmenler kapsamında ele alınması gerekliliği akla gelmektedir.

Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) benzer araştırmalarında, ailelerin eğitim sürecine katılımlarının önemi ve gereği konusunda öğretmenlerin ve yöneticilerin hemfikir olduklarını belirtirken, ailelerin eğitim sürecine katılımlarında pek çok bileşenin bir arada yeterli çalışmalar yapmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar dahilinde, hem eğitimde hem de çalgı eğitiminde aile katılımına yönelik duyarlılık algısının oluşturulmasında gerekli bilgilendirme çalışmalarının yapılmasının gerekli görüldüğü ifade edilebilir.

5.2.2.2. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısının Ailelerin Eğitim Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşleri ile İlgili Tartışma

Araştırmanın ikinci amacına göre elde edilen bulgular doğrultusunda, 3.maddeye yönelik çalgı eğitiminde aile desteği öğretmen görüşleri incelendiğinde, ailelerin eğitim durumlarının yüksek olmasının çalgı eğitime yönelik destekleri açısından olumlu yönde katkı sağlayacağı görüşü ifade edilmiştir. Bu doğrultuda öğretmen görüşlerinde, sanat ve müziğe yönelik yaklaşımların eğitim durum ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Eğitimin, insanın yetişmesinde ve dünyaya bakış açısının değişmesinde belirleyici ve yönlendirici olduğu savunulmaktadır. Sanat ve müzik bir yaşam ve ifade biçimidir. Eğitim sanatla iç içe olmakla beraber, sanata ve müziğe dair bakış açısı geliştirmede tek başına belirleyici değildir. Her eğitim düzeyinden ailenin bu süreçte yer almasının, öğrenciler ve eğitime yönelik katkılar açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca araştırmada çalgı eğitiminde algılanan aile desteği öğrenci görüşlerinde, aile eğitim durumlarının çalgı eğitimine katılımda belirleyici olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmen ve öğrenciler arasındaki bu farklılığın; aile katılımının öğretmenlerde sürecin gözlemlenmesi ve değerlendirilmesi kapsamında, öğrencilerde ise kendilerinde hissettikleri aile desteğinin yorumlanması kapsamında değerlendirilmesinden oluşabileceği ifade edilebilir. Ayrıca öğrencilerin yaşları itibariyle çalgı eğitimi süreçlerine yönelik değerlendirmelerinin daha sınırlı olabileceği düşünülürken, öğretmenlerin eğitim süreçlerini yaşamaları ve deneyimlemeleri açısından öğrencilere göre daha çözüm odaklı değerlendirmelerde bulundukları düşünülebilir.

Konu ile ilgili benzer araştırmalara bakıldığında, Önal (2012) araştırmasında, müzik bölümünde okuyan öğrencilerin aile profilleri ve meslek tercihlerinde, ailenin rolünü incelemiştir. Araştırma sonuçlarında aile eğitim durumlarının, öğrencilerin eğitimlerine ve meslek tercihlerine doğrudan ya da dolaylı etki edebileceği ifade edilmiştir. Elde edilen bulgularda, ailelerin eğitim düzeylerinin artması ile sanata yönelik bilinçlenmenin sağlanabildiği sonucu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda araştırma sonuçları ile öğretmen görüşleri birbirlerini destekler niteliktedir.

5.2.2.3. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısının Ailelerin Çalgı Eğitimi Alma Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşleri ile İlgili Tartışma

Araştırmanın üçüncü amacına göre elde edilen bulgular doğrultusunda, 5.maddeye yönelik çalgı eğitiminde aile desteği öğretmen görüşleri incelendiğinde, geçmişinde çalgı ve müzik eğitimi almış olan ailelerin, çocuklara yönelik daha fazla katkı sağlayabileceği görüşü ağırlık kazanmıştır. Çalgı eğitimi süreçlerinde karşılaşılan zorlukların aşılmasında ve çözümünde ailelerin bilinçli olabilmesi, aile katılımının çocuklara yönelik kazanımları açısından belirleyici olabilir. Bu doğrultuda, geçmişinde çalgı eğitimi almış aile bireylerinin, almayan aile bireylerine göre daha avantajlı olabileceği düşünülebilir.

Çalgı eğitimi alan çocukların ileride kendi çocuklarını sanata ve müziğe karşı belli bakış açılarına sahip, ilgi duyan bireyler olarak yetiştirebilmeleri mümkün kılınabilir. Her ailede çalgı çalabilen bireylerin olması, kuşaktan kuşağa müzik ve çalgı sevgisinin

aktarılabilmesini sağlayabilir. Bu nedenle hem bireylerde hem de toplumda müzik ve çalgı bilincinin oluşturulmasında, her çocuğun önemli olduğu vurgulanmalıdır.

Önal (2012) araştırmasında, meslek olarak müzik alanını seçmiş aile bireyleri ile geçmişinde müzik eğitimi almış olma kriterlerinin, çocukların alana yönelik ilgilerinin artmasını sağladığı ve ailelerini model almalarına sebep olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç öğretmen görüşlerini destekler niteliktedir.

5.2.2.4. Çalgı Eğitiminde Aile Katkısının Aile-Okul İş birliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri ile İlgili Tartışma

Araştırmanın dördüncü amacına göre elde edilen bulgular doğrultusunda, 6.maddeye yönelik çalgı eğitiminde aile desteği öğretmen görüşleri incelendiğinde, aile-öğretmen iş birliğinin çalgı eğitimindeki çalışma düzenine olumlu yönde katkı sağlayacağı görüşü ağırlık kazanmıştır. Çalgı eğitimine yönelik sürecin, küçük yaşlardan itibaren başlaması doğrultusunda sürece yönelik zorlukların aşılmasında, aile-öğretmen iş birliğine yönelik yaklaşımların dikkate alınması önemli görülmektedir. Bu noktadan hareketle geliştirilen çalgı eğitimi yaklaşımları, sürece yönelik kazanımları açısından belirleyici olmaktadır. Özellikle aile-öğretmen iş birliğinin aktif şekilde uygulandığı Suzuki yöntemi, çalgı eğitiminin başlangıcından itibaren ailenin aktif olarak sürece katılımının gerçekleşmesini desteklemektedir. Bu doğrultuda çalgı eğitiminde kullanılan Suzuki yönteminin aile katılımı açısından dikkate alınması önemli olabilir. Uygulanan eğitim programlarında, ailenin çalgı eğitimine yönelik katılımının Suzuki yaklaşımıyla desteklenmesi, aile katılımının çalgı eğitiminde uygulanabilirliği açısından çözüm sağlayabilir. Özmenteş (2013)'in araştırmasında, çalgı eğitimine yönelik öğrenci motivasyonu ve performansları öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Araştırmada, çalgı eğitimindeki motivasyon ve performansın öğretmen öğrenci iletişimi ile sağlandığı ve gerçekleştiği ifade edilmiştir. Araştırmada, eğitim sürecine yönelik dışşal motivasyonlar olarak aile desteği vurgulanmıştır. Öğretmen görüşlerinde, eğitimdeki aile desteğinin artması ile birlikte öğrencinin çalgıdaki başarısının ve motivasyonunun arttığı ifade edilmiştir. Elde edilen sonuçlar araştırmayla benzer nitelikler taşımaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda 7.maddeye yönelik çalgı eğitiminde aile desteği öğretmen görüşleri incelendiğinde, aile-okul iş birliğinin sağlanmasıyla;

planlanan ve düzenlenen etkinliklere katılımın sağlandığı ve çocukların çalgı eğitimine yönelik motivasyonlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlar, sanat ve müzik eğitiminde aile-okul iş birliğine yönelik uygulamaların, çocuklara yönelik kazanımlar açısından destekleyici olabileceğini akla getirmektedir.

Bu doğrultuda yapılacak etkinliklerin (konser, dinleti, vb.) çocukların çalgılarını sahiplenme duygularını oluşturabilmelerine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Müzik ve çalgı eğitimi sonuçları kapsamında, paylaşıma ve sosyalleşmeye olanak tanımaktadır. Bu sebeple aile-okul tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler sayesinde, çocukların sosyalleşmesi ve müzik yoluyla kendilerini ifade edebilmeleri sağlanabilir.

Atılgan ve Ördekci (2014) ilkokul öğrencilerinin sosyalleşmelerinde koro eğitiminin rolünü inceledikleri araştırmalarında, bireyin toplumsal bir varlık olabilmesi için sosyalleşebilmesi gerektiği ifade etmişler, sanat ve müzik aktivitelerinin okullar ve aileler tarafından desteklenmesi gerektiği görüşünü savunmuşlardır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ile paralellik gösteren bu durum aile ve okul tarafından düzenlenecek sanatsal aktivitelerin, çocukların toplum ile kaynaşma, paylaşma vb. davranışları geliştirebilmelerine olanak sağlayabileceği düşüncesini akla getirmektedir.

Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda 8.maddeye yönelik çalgı eğitiminde aile desteği öğretmen görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin aileler ile görüşme sıklıklarının ayda 1 ya da 2 olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Sonuçlar dahilinde çalgı eğitimine yönelik görüşme sıklıkları değerlendirildiğinde, çalgı eğitiminde ailelerin katılımlarının sağlanmasına yönelik daha sık ve aktif yapıların sağlanması gerektiği ifade edilebilir. Öğretmenlerin eğitime yönelik uyarıları ile ailelerin çalgı eğitimine yönelik katkıları, aile-öğretmen görüşmeleri sayesinde sağlanabilmektedir. Bu süreçte ailelerle kurulabilecek sıkı ve sağlıklı iletişimin, çalgı eğitimi süreçlerinde çocuklara yönelik kazanımlar açısından yarar sağlayabileceği düşünülmektedir.

Aydoğan (2007)'ın araştırmasında aile katılımının öğrenci, aile ve toplum açısından yararları belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca, ailelerin okul faaliyetlerine katılımlarında süreci engelleyen faktörlerin belirlenmesi üzerinde durulmuştur. Ailelerin katılımını engelleyen faktörlerde; zaman darlığının, okul faaliyetleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmamanın ve ekonomik problemlerin öne çıktığı görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgularda, öğretmenlerin ailelerin eğitimine katılımları doğrultusunda sık ve

sıcak bir iletişim halinde olmaları gerektiği vurgulamıştır. Araştırma sonuçlarının, bu notada bulguları destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda 9.maddeye yönelik çalgı eğitiminde aile desteği öğretmen görüşleri incelendiğinde, çalgı eğitimine yönelik öğretmen aile görüşmelerinin, çocukların ev çalışmalarına verdikleri önemin sağlanmasına yönelik katkı sağladığı görülmüştür. Bu durum ailelerin çalgı eğitimine katılımlarının, çocuklardaki çalgı çalışma süreçlerine doğrudan etki ettiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öğretmen görüşleri dahilinde ailelerin sürece dahil olmasıyla birlikte çalgı çalışmanın önemi, çalgı çalışmanın düzeni ve çalgı çalışmanın gerekliliği yönünde kazanılması gereken alışkanlıklar ve davranışların elde edilebileceği görülmektedir.

Kotaman (2008) ailelerin çocuklarının eğitimlerine katılım düzeylerini incelediği araştırmasında, aile katılımının sağlanması ile öğrencilerin akademik başarılarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gökbudak (2003) araştırmasında, etkili bir piyano eğitimi ve öğretiminde ailenin rolünü incelemiştir. Araştırmadan elde edilen verilerde, ailelerin evdeki piyano çalışmalarını teşvik etmelerinin ve eğitim sürecine katılımlarının, çocukların her gün düzenli piyano çalışmalarını sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırmanın bu sonuçlarının bulguları destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda 10. Maddeye yönelik çalgı eğitiminde aile desteği öğretmen görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin aile katılımına yönelik çalışmalarında, çalgı eğitiminde aile katılımın önemine yönelik aileleri bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yaptıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Öğretmenlerin çalgı eğitiminde ailelerin sürece aktif olarak katılımlarının sağlanması yönünde bilgilendirme çalışmaları yaptıkları ve yapılacak etkinliklerin önemli olduğunu vurguladıkları tespit edilmiştir. Bu nedenle, öğretmenlerin aileleri çalgı eğitimindeki süreçlere dahil etmelerinin katılımın sağlanması doğrultusunda önemli olduğu söylenebilir.

Özmenteş (2012) araştırmasında ilköğretim öğrencilerinin evdeki müziksel ortamlarını inceleyerek müzik dersine yönelik tutum ve kişisel değişkenleri arasındaki ilişkileri belirlemeye çalışmıştır. Araştırmada, müzik öğretmenlerinin öğrencilerin ailelerini eğitime katılımları konusunda bilinçlendirmeleri gerektiği ve öğretmen aile iletişimi

üzerinde çalışmalar yapmaları gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Araştırman sonuçları birbirini destekler niteliktedir.

5.3. Öneriler

5.3.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. Çalgı eğitiminde algılanan aile desteği öğrenci görüşlerinde, toplam ve sürece dahil olma alt boyutlarında kız öğrenciler lehine anlamı düzeyde farklılaşması bulgusundan yola çıkılarak, okullardaki erkek öğrencilerin ailelerine yönelik aile katılımı kapsamında bilgilendirme çalışmaları ve aile katılım seminerleri düzenlenmelidir.
2. Öğretmen görüşlerinde aile katılımının, çalgı eğitimine yönelik maddi destek olarak algılanması bulgusundan yola çıkılarak, öğretmenlerin çalgı eğitiminde aile katılımı konusunda hem teorik alana hem de uygulama alanına dönük rehberliğe ihtiyaç duyabilecekleri düşünülmektedir. Aile katılımının hem maddi hem de manevi destekleri içermesi gerçeğinden hareketle öğretmenlerin aile katılımı kapsamında ilgili üniversiteler ve Milli Eğitim Bakanlıkları tarafından gerçekleştirilen bilgilendirme çalışmalarına ve seminerlere katılmaları sağlanmalıdır.
3. Aile katılımı öğretmen görüşlerinde ailelerin sürece dahil olmalarının, çalgı eğitimine olumlu katkı sağladığı bulgusundan yola çıkılarak, ailelerin çalgı eğitiminde sürece aktif olarak katılımlarının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda, öğretmenler ve okul yönetimleri ailelerin eğitimde aktif rol alabilmelerini sağlayacak dersler planlanmalı ve eğitim sürecinde çocuklarıyla birlikte olmaları amaçlanmalıdır. Uygulamaya yönelik kazanımları açısından, aile katılımının aktif olarak gerçekleştiği Suzuki çalgı öğretimi yaklaşımından yararlanılarak, çalgı eğitimi süreçlerinde ailenin eğitimdeki etkinliğinin arttırılabileceği çalışmalar yapılmalıdır.
4. Aile katılımı öğretmen görüşlerinde geçmişinde müzik ve çalgı eğitimi almış aile bireylerinin, çalgı eğitimine olumlu yönde katkı sağlayabileceği bulgusundan yola çıkılarak, müzik ve çalgı eğitimi almış aile bireyleri ile çalgı eğitimi alan öğrencilerle birlikte düzenlenebilecek dersler ve etkinlikler planlanmalıdır. Aile ve

çocuk arasındaki müzik yoluyla kurulabilecek bağların güçlenmesi, çalgı çalışmaya yönelik motivasyonun arttırılması sağlanmalıdır.

5. Aile katılımı öğretmen görüşlerinde aile-öğretmen işbirliğinin çalgı eğitiminde çalışma düzenine katkısı olduğu bulgusundan yola çıkılarak, öğretmenler ve ailelerle birlikte hazırlanabilecek haftalık, aylık ve dönemlik çalgı çalışma programları oluşturulmalıdır. Oluşturulan çalışma programlarının takibi konusunda ailelerle iletişim halinde olunmalıdır.
6. Aile katılımı öğretmen görüşlerinde aile-okul işbirliğinin planlanan etkinliklere katılımın sağlanmasında motivasyonu arttırdığı bulgusundan yola çıkılarak, okul-aile iş birliğince geziler ve konserler düzenlenmelidir. Bu doğrultuda, öğrencilerle yakın çevredeki Güzel Sanatlar Liseleri, Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Bölümleri ve Konservatuarlara yapılacak gezilerin gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.
7. Aile katılımı öğretmen görüşlerinde ailelerle yapılan görüşmelere yönelik elde edilen bulgular doğrultusunda, görüşmelerin ayda 1 ya da 2 defa gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalgı eğitiminin zorlu aşamaları barındırdığı gerçeğinden yola çıkılarak, aile ve öğretmenlerin daha sıkı bir iletişim halinde olmaları gerektiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin ailelerin çalgı eğitimine katılımlarının sağlanmasına yönelik olarak her ay düzenli bilgilendirme toplantıları yapmaları gerekmektedir. Düzenlenen bu bilgilendirme toplantılarında, çalgı eğitiminde karşılaşılan zorlukların çözümüne yönelik ailelerle ortak kararlar alınmalıdır.

5.3.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Çalgı eğitiminde algılanan aile desteği öğrenci görüşlerinde, aile desteğinin toplam ve tüm alt boyutlarda yüksek olduğu bulgusundan yola çıkılarak, araştırma sonuçlarının karşılaştırılması kapsamında, farklı il ve ilçelerdeki devlet ve özel okullarında öğrenim gören öğrencilerle ya da farklı öğretim seviyesindeki örneklem gruplarıyla çalışmalar yapılabilir.

2. Çalgı eğitiminde algılanan aile desteğinin öğrenci görüşleri branş değişkeninde toplam ve tüm alt boyutlarda farklılaşmaması bulgusundan yola çıkılarak, farklı çalgı gruplarına yönelik aile katılımının değerlendirilmesi kapsamında alana yönelik araştırmalar yapılması sağlanabilir.
3. Araştırmanın öğrenci ve öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgulardan yola çıkılarak, farklı eğitim düzeylerine ait ailelere yönelik aile katılım çalışmaları yapılmalıdır. Bu doğrultuda farklı eğitim düzeylerinden ailelerin çalgı eğitimi süreçlerine katılımlarının değerlendirilmesi kapsamında araştırmalar yapılmalı, alana yönelik ölçek, anket gibi veri toplama araçlarının geliştirilmesi sağlanmalıdır.
4. Aile katılımının çalgı ve müzik eğitiminde uygulanabilirliğine yönelik araştırmalarda ilgili üniversitelerin ve bölümlerin çalgı eğitiminde ailenin rolü üzerinde çalışmalar yapmaları önemlidir.

KAYNAKLAR

Akbulut, E. (2006). Günümüz müzik eğitimcisi nasıl olmalıdır?. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20,* 13-22. http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/OncekiSayilarDetay.aspx?Sayi=20 adresinden 15 Mart 2018 tarihinde edinilmiştir.

Aksu, F. F., (2014). *Fen derslerinde ev temelli öğrenme etkinliklerinin aile katılımı açısından incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitim Bilim Dalı.

Albuz, A. (2001). *Viyola öğretiminde geleneksel türk müziği ses sistemine ilişkin dizilerin kullanımı ve bu sistem kaynaklı çokseslilik yaklaşımları*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Argon, T. ve Kıyıcı, C. (2012). İlköğretim kurumlarında ailelerin eğitim sürecine katılımlarına yönelik öğretmen görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 19,* 80-95.

Arslan, M. M. & Eraslan, L. (2003). Yeni eğitim paradigması ve türk eğitim sisteminde dönüşüm gerekliliği. *Milli Eğitim Dergisi, 160.*

Aslanargun, E. (2007). Okul-aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. *Sosyal Bilimler Dergisi, 18,* 119-135.

Atılgan, S. D. ve Ördekci, Ş. (2014). İlkokul öğrencilerinin sosyalleşmesinde koro eğitiminin rolü. *V. Hisarlı Ahmet Sempozyumu,* 29-31 Mayıs, 1-25.

Aydın, B. (2003). Bilgi toplumu oluşumunda bireylerin yetiştirilmesi ve matematik öğretimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(2).*

Aydoğan, İ. (2007). Okul faaliyetlerine aile katılımını engelleyen faktörler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 23(2), 259-273.

Ayık, A. ve Ada, Ş. (2009). İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü ile okulların etkililiği arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2),* 429-446.

Aykar, A. (2014). *Suzuki yönteminin türk halk ezgileri kullanılarak başlangıç gitar eğitimine uygulanabilirliği.* Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı.

Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2),* 61-82.

Barutçu, E., Akatay, A. (2000). Bilgi toplumu ve transformasyonel liderlik. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 4,* 175-188.

Bayraktar, V. , Güven, G. , Temel, Z.F. (2016). Okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerin aile katılım çalışmalarına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 24(2),* 755-770.

Bruner, J.S. (1960). *The process of education.* Cambridge: Harward University. (SAÜ dergiden alındı).

Cavkaytar, A. (2004). Okul öncesi eğitimde okul, aile ve çevre işbirliği. Ş. Yaşar(ed.), *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. (ss. 133-144) İçinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Ceylan, M. ve Akar, B. (2010). Ortaöğretimde okul-aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerinin incelenmesi (karacasu lisesi örneği), Çankırı Karatekin *Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2,* 43-64.

Coşkuner, S. (2007). *Türkiye'de anadolu güzel sanatlar liseleri (yaylı çalgılar) bireysel çalgı eğitimi dersinde piyano eşlikli çalışmalara ilişkin öğretmen görüşleri.* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı.

Cömert, D., Güleç, H. (2004). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımının önemi: öğretmen- aile – çocuk ve kurum. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Dergisi, VI (1),* 131-145.

Çakır, E. (2017). *Ortaokullarda aile katılımına yönelik okul müdürlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi (karaman ili örneği).* Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı.

Çakmak, Ö.Ç. (2010). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(20).*

Çalık, T., ve Sezgin, F. (2005). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 13(1),* 55-66.

Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: okul- aile dayanışması. *İlköğretim Online, 2(2),* 28-39.

Demircan, N. A. (2012). *Ortaöğretim kurumlarında aile katılımı: ölçek uyarlaması*. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.

Demirel. Ö. , Kaya, Z.(2002). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Pegema Yayıncılık.

Doğan, D. (1994). Bilgi toplumu: uzun ince bir yol. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi. 27 (1),* 97-111. http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/495/5832.pdf adresinden 16 Nisan 2018 tarihinde edinilmiştir.

Durmuş, E. (2016). *Ortaöğretim kurumlarında öğretmenlerin aile katılımıyla ilgili görüşlerinin incelenmesi: istanbul-sultanbeyli örneği.* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ekinci V., D. (2006). *Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katılımlı sosyal beceri eğitimi programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi.* Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ensari, H., & Zembat, R. (1999). Yönetim stillerinin ailenin okul öncesi eğitim programlarına katılımı üzerindeki etkileri. *Marmara Üniverisitesi Anaokulu\ Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı.* İstanbul: YA-PA Yayınları.

Epstein, J. L. (1995). School/family/community partnerships: caring for the children we share. *Phi Delta Kappan, 76(9),* 701–712.

Epstein, J. L., & Sheldon, S.B. (2002). Present and accounted for: ımproving student attendance through family and community ınvolvement. *The Journal of Educational Resarch, 95(5),* 308-318.

Epstein, J. L., Connors, L J., & Salinas, K. C. (1993). *High school and family partnerships: how to summarize your high school's survey data*. Baltimore MD: Johns Hopkins University Center on School, Family, and Community Partnerships.

Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16(3),* 399-431.

Erdoğdu M.Y. (2007) Ana-baba tutumları ve öğretmen davranışları ile öğrencilerin akademik başarıları arasındaki ilişkiler. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14.*

Erim, A. (2016). Gitar eğitiminde başlangıç yaşı ve kritik dönem olgusu. *Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 6(1),* 169-178.

Ersoy, Ö. (2003). Aile katılım çalışmaları. *36-72 aylık çocuklar için yıllık plan örnekleri ve aile katılım çalışmaları.* (Yayıma Hazırlayan: Prof. Dr. Esra Ömeroğlu). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 116-229.

Ersoy, Ö. (2006). Aile katılımı çalışmaları. *Yıllık plan örnekleri ve aile katılımı çalışmaları* içinde, Yay. Haz. Esra Ömeroğlu, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Ertürk, S. (1973). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayıncılık.

Garda, B., Temizel, M. (2016). Bilgi çağında eğitim. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi, 12,* 23-43.

Girgin, D. (2016). Çalgı eğitiminde algılanan aile desteği ölçeği geliştirme çalışması. *İlköğretim Online*, 15(3), 778-786, 2016. [Online]:http://ilkogretim-online.org.tr doi: http://dx.doi.org/10.17051/io.2016.90950. adresinden 01 Mayıs 2018 tarihinde edinilmiştir.

Gordon, T. (2016). *Etkili anne-baba eğitimi*. İstanbul: Mavi Ağaç Kültür Sanat Yayıncılık.

Gökbudak, S.Z. (2003) Etkili bir piyano eğitimi ve öğretimi için ailenin rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9,* 559-574.

Gökçe, F. (2005). *Değişme sürecinde devlet ve eğitim*. Ankara: Tekağaç Yayınları.

Gül, İ. (2009). *Okul yöneticilerinin liderlik yaklaşımlarının okul- çevre ilişkileri üzerinde etkisinin değerlendirilmesi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Günay, E. Özdemir, M. (2003). *Müzik öğretimi teknolojisi ve materyal geliştirme*. Ankara: Önsöz Basım Yayıncılık.

Gürşimşek, I. (2003). Okul öncesi eğitime aile katılımı ve psikososyal gelişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 3(1)*, 125-144.

Gürşimşek, I. (2010). Okul öncesi eğitime aile katılımını etkileyen faktörler. *Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 9(18),* 1-19.

Güven, G. (2011). *Farklı eğitim modelleri kullanılarak uygulanan aile eğitim ve aile katılım programlarının okul öncesi öğretmenlerinin uygulamalarına ve ebeveynlerin görüşlerine etkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Helvacı, Z (2006). Kültürel kimlik bağlamında müzik kültürümüz ve ab süreci. *Müzik Sanatımız ve AB Süreci Sempozyumu,* Ankara: Sevda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.

Ho, W. C. (2011). Parental support and student learning of musical instruments in Hong Kong. *Visions of Research in Music Education*, 19. Retrieved from http://www-usr.rider.edu/vrme~/ adresinden 17 Mayıs 2018 tarihinde edinilmiştir.

Kandır, A. ve Alpan, Y. (Nisan, Mayıs, Haziran 2008). *Okul öncesi dönemde sosyal duygusal gelişime anne-baba davranışlarının etkisi*. T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları, *4(14),* 35.

Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri (*21.Baskı). Ankara: Nobel.

Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (28.baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaysılı, B.K. (2008). Akademik başarının arttırılmasında aile katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 9(1),* 69-83.

Kılıç, Ç. (2010). Aile eğitim programları ve Türkiye'deki örnekleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1).

Kılınç, S. (2017). *Güzel sanatlar fakültesi müzik bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma motivasyonlarının etkileyen unsurlar*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı.

Kotaman, H. (2008). Türk ana babalarının çocuklarının eğitim öğretimlerine katılım düzeyleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(1),* 135-149.

Köksal E., F. C. (2008). *Okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin eğitime katılımı (kocaeli'nde beş anaokulunda yapılan araştırma).* Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kuşin, İ. (1991). Okulöncesinde aile ve okul işbirliği. *7. Okul Öncesi Eğitimi ve*

Lındberg, A. N.E. (2014). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin aile katılımı ile ilgili görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 14(4),* 1339-1361.

M.E.B. (2002). *36-72 Aylık çocuklar için okulöncesi eğitim programı*. M.E.B. Ankara.

Macmillan, J. (2003). *Learning the piano: teachers' attitudes to parental involvement.* Submitted in partial fulfiment of the MA in Psychology for Musicians Department of Music University of Sheffield.

Margiotta, M. (2011). *Parental support in the devolopment of young musicians: a theacher's perspective from a small-scale study of piano students and their parents.* Australlian Journal of Music Education, *1,* 6-30.

MEB. (2006). *Milli eğitim bakanlığı özel eğitim hizmetleri yönetmeliği*. 31.05.2006 tarih ve 26184 sayılı Resmî Gazete.

Morrison, G.S. (2003). *Fundamentals of early childhood education*. Upper Saddle River; New Jersey, Columbus, Ohio.

Nietzsche, F. (2003). *Öğretim kurumlarının geleceği üzerine*. çev. Gürsel Aytaç, Say Yayınları, İstanbul, 2003.

Ömeroğlu, Esra; Can Yaşar, Münevver. (2005). Okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin eğitime katılımı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, 62.*

Önal, F.G.(2012). Müzik bölümünde okuyan öğrencilerin aile profilleri ve meslek tercihlerinde ailenin rolü: kırıkkale üniversitesi güzel sanatlar fakültesi örneği. *Sosyal Bilimler Dergisi, 2(2),* 27-43.

Özcan, Ç. (2012). *Okul öncesinde aile katılımı ile çocukların akademik benlik saygısı düzeyi arasındaki ilişkinin anne-baba görüşüne göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *24(2),* 57-63.

Özkan, H.H. (2009). Bilgi toplumu eğitim programları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *10(2).*

Özkasnaklı, U. (2015). *Genel müzik eğitiminde çalgı çalmaya yönelik öğrenci görüşleri.* Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi.

Özmenteş, S. (2008). Çalgı eğitiminde ön düzenlemeli öğrenme taktikleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *9(16),* 157-175.

Özmenteş, S. (2012). İlköğretim öğrencilerinin evdeki müziksel ortamları, müzik dersine yönelik tutumları ve kişisel değişkenleri arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim Dergisi,* 37(163), 53-66.

Özmenteş, S. (2013). Çalgı eğitiminde öğrenci motivasyonu ve performans. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(2),* 35: 320-331.

Parlar, H. (2012). Bilgi toplumu, değişim ve yeni eğitim paradigması. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, *4.*

Suk, S. (2014). *Parental ınvolvement in their children's ınstrumental music learning.* Department of Music Research Schulich School of Music McGill University, Montreal.

Şad, S.N. ve Gürbüztürk, O. (2013). İlköğretim birinci kademe öğrenci velilerinin çocuklarının eğitime katılım düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 13(2),* 993-1011.

Şimşek, H. , Şimşek, S. (2015). Ailenin dönüşümü ve aile sorumluluğu bağlamında etüt merkezlerini yeniden düşünmek. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *23(1),* 365-384.

Tanrıverdi, A. (1997). Güzel sanatlar liselerinin müzik bölümlerinde uygulanan çalgı eğitimi ve viyolanın çalgı eğitimi içerisindeki yeri. *Mavi Nota Müzik ve Sanat Dergisi*. 16. Trabzon: Selva Yayıncılık.

Tezel-Şahin, F. ve Ünver, N. (2005). Okul öncesi eğitim programlarına aile katılımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 13(1),* 23-30.

Toparlak, Ş. (2013). Güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi/öğretiminde karşılaşılan sorunların incelenmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, *1(2),* 114-129.

Topçu, İ. (2013). *Okulu geliştirmede velilerin rolü (sivas il merkezinde bir durum çalışması).* Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı.

Tufan, S. ve Sökezoğlu, D. (2009, 23-25 Eylül), Oyun, hareket, dans ve ritim yoluyla müzik eğitiminin 7-11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerine etkisi. *8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, Samsun.

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 6(4).*

Uçal, E. (2003). *Okul öncesi müzik eğitiminde orff öğretisinin müziksel beceriler üzerindeki etkileri. dokuz eylül üniversitesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı.

Uçan, A. (1993). Genel müzik eğitiminde ve genel müzik eğitimcisi yetiştirmede müzik türlerinin yeri. *1. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, Trabzon.

Uçan, A. (1993). *Müzik eğitimi, ülkemizde müzik öğretimine genel bir bakış.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (1995). Türkiye'de güzel sanatlar fakültelerinin yeniden yapılanması ve eğitim programlarının yeniden düzenlenmesi. *Anadolu Sanat Dergisi*. *4* , 121-142, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayın No 12, Eskişehir, *Sempozyum-Konferanslar*. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Eskişehir, 1995, 115-126; *Sanat, 8*/1995, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, 12-23.

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi: temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum.* Ankara: Evrensel.

Uçan, A., Gökay B., Ertuğrul (1999). *İlköğretimde müzik öğretimi*. Modül 9. 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar.

Uslu, M. (1996). Türkiye'de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılmasında ve geliştirilmesinde agsl müzik bölümlerinin önemi. *1. Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyum Bildirisi,* Bursa: Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Bölümü.

Uslu, M. (2013). Müzik eğitimi aracılığıyla aynı yaş gruplarının sosyo-kültürel değişimlerinin ve gelişimlerinin sağlanması. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi,* ISSN: 1309-9876 E-ISSN: 1309-9884, *3(8),* 197-202.

Yavuzer, H (1999). *Çocuk psikolojisi***.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2011). *Anne-baba ve çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yaycı, L. (2016). Lise öğrencilerinde aileden algılanan sosyal destek ile denetim odağı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(3),* 829-843. DOI: http://dx.doi.org/10.17860/mersinefd.282383 *Yaygınlaştırılması Semineri.* İstanbul: Ya-pa Yayınları, 74-77.

Yıldırım, A.ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek 1: Kişisel Bilgi Formu

Değerli öğrenciler,

Yapılan bu çalışmada, ortaöğretim müzik dersi çalgı eğitiminde algılan aile desteğinın belirlenmesi amaçlanmaktadır. Kişisel bilgi formuna ve ölçeğe isim yazılmayacaktır. Ölçekteki soruları cevaplarken size en yakın gelen seçeneği işaretlemeniz beklenmektedir. Soruların seçeneklerine vereceğiniz cevapların samimi olması, çalışmanın geçerliği açısından son derece önemlidir. Lütfen boş soru bırakmayınız.

Utku YÜKSEL

1. Cinsiyet

(1) Kadın (2) Erkek

2. Çalgı

(1) Gitar (2) Keman (3) Flüt

3. Ailenin Eğitim Düzeyi

(1)Lise (2) Lisans (3) Lisansüstü

Ek 2: Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği

	Çalgı Eğitiminde Algılanan Aile Desteği Ölçeği	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Çalgı eğitimimle ilgili etkinliklerim ailemin umurlarında değildir					
2	Çalgı eğitimimle ilgili isteklerim ailem için önemsizdir					
3	Aile fertlerime çalgı eğitimimle ilgili bir konu açtığımda bunun onları rahatsız ettiğini düşünürüm					
4	Ailemdeki kişiler çalgı çalıştığımı görmekten memnun olurlar					
5	Çalgı eğitimindeki gelişimim ailemin umurlarında değildir					
6	Ailem çalgı eğitimimle ilgili isteklerim olduğunda ellerinden gelenin en iyisini yaparlar					
7	Ailemden çalgı eğitimimle ilgili herhangi bir şey istediğimde tedirgin olurum					
8	Ailem çalgı eğitimimle ilgili ileriye yönelik planlar yapmamda bana yardımcı olurlar					
9	Çalgı eğitimiyle ilgili ailemin fertlerinden yararlı fikirler alırım					
10	Ailem çalgı eğitimimle ilgili çalışmaları yakından takip ederler					
11	Ailem açısından evde çalgı çalışmam rahatsız edici bir durumdur					
12	Çalgı eğitimimle ilgili sorunlarımı çözmede her zaman ailemin yardımını görürüm					
13	Ailem çalgı eğitimimle ilgili özel işlerimin çoğunu paylaşırlar					
14	Ailem çalgı eğitimimle ilgili sorunlarımla yakından ilgilenirler					
15	Ailemden birkaç kişiyle çalgı eğitimimle ilgili pek çok sorunumu paylaşırım					
16	Keşke ailem çalgı eğitimimle ilgili onların desteğine olan ihtiyacımı biraz anlayabilse					
17	Ailem konserlerime katılma konusunda isteklidirler					
18	Çalgı eğitimindeki başarım ailemin umurlarında değildir					
19	Beni bu denli destekleyen bir ailem olmasa çalgı eğitiminde bu kadar başarılı olamazdım					
20	Ailem çalgı eğitimimle ilgili etkinliklerde manevi olarak her zaman arkamdadır					
21	Çalgı eğitiminde ailemin desteği bana güç veriyor					
22	Ailem çalgı eğitimiyle ilgili gelişimimi sağlayacak çalışmalara(workshop vb.) katılmam konusunda her türlü desteği sağlarlar					
23	Ailem çalgı eğitimimle ilgili etkinliklerde maddi olarak her zaman arkamdadır					

Ek 3: Kişisel Bilgi Formu

Değerli Öğretmenler,

Müzik eğitimindeki çalgı eğitiminde aile katkısının incelenmesi ile ilgili okul öğretmenlerinin görüşlerini değerlendirmek amacıyla planlanan araştırmada sizin de görüşlerinizden faydalanmak istiyorum. Sorulara vereceğiniz yanıtların açık ve anlaşılır olması, araştırma için önem taşıdığından, sorularla ilgili anlaşılmayan bir nokta varsa lütfen açıklama yapılmasını isteyiniz.

Görüşme sırasında vereceğiniz yanıtlar sadece araştırma amacıyla kullanılacak olup herhangi bir kurum ya da kişilerle paylaşılmayacaktır. Araştırmada isminiz asla kullanılmayacaktır. Bunun yerine sizler için belirlenen kod isimler kullanılacaktır. İstediğiniz takdirde görüşmenin herhangi bir bölümünde çalışmadan ayrılabilirsiniz.

Bu görüşmenin yaklaşık 20 dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Utku YÜKSEL

Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri

1. Cinsiyetiniz: E( ) K ( )

2. Mezun olduğunuz okul?

a. Eğitim Fakültesi ( )

b. Konservatuar ( )

c. Güzel Sanatlar Fakültesi ( )

3. Mezun olduğunuz okuldaki ana çalgınız nedir?

…….

Ek 4: Aile Katılımı Öğretmen Görüşme Formu

1. Ailenin çalgı eğitimine katkısından ne anlıyorsunuz? Bu konudaki görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?

2. Ailenin çalgı eğitiminde sürece dahil olma (konser, workshop) açısından katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

3. Ailelerin eğitim durumları açısından çalgı eğitiminde aile katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz açıklar mısınız?

4. Ailelerin çalgı eğitiminde eğitim sürecine duyarlılıklarını nasıl değerlendirirsiniz?

5. Geçmişinde çalgı eğitimi almış aile bireylerinin çalgı eğitimine katkısını nasıl değerlendirirsiniz açıklayabilir misiniz?

6. Çalgı eğitimi süreçlerinde aile-öğretmen iş birliğini nasıl değerlendirirsiniz? Bu konudaki fikirlerinizi açıklayabilir misiniz?

7. Çalgı eğitimi süreçlerinde aile-okul iş birliğini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konudaki fikirlerinizi açıklayabilir misiniz?

8. Ailelerle çalgı eğitimi sürecindeki görüşme sıklığınız nedir ?

9. Aileler ile yaptığınız görüşmelerin çalgı eğitimine etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konudaki fikirlerinizi açıklayabilir misiniz?

10. Çalgı eğitiminde aile katılımının önemine yönelik çalışmalar açısından vermekte olduğunuz eğitimde kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konu ile ilgili diğer düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?

Ek 5: Ölçeğin Uygulanmasına Yönelik Valilik İzin Yazısı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.18403698 03/11/2017
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) Marmara Üniversitesi'nin 20.10.2017 tarih ve 1700315402 sayılı yazısı.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tk. Gn. Md. 22.08.2017 tarih ve 12607291/ 2017/25 No'lu Gen.
c) Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 02.11.2017 tarihli tutanağı.

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Utku YÜKSEL'in **"İlköğretim Müzik Dersi Çalgı Eğitiminde Aile Katkısının İncelenmesi"** konulu tezi kapsamında; İlimiz Ümraniye, Sancaktepe ve Çekmeköy ilçelerinde bulunan Bilfen İlkokul ve Ortaokullarında öğrenim gören öğrencilere; kişisel bilgi formu ve anket uygulama isteği hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanılması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla** Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde Olur'larınıza arz ederim.

Ömer Faruk YELKENCİ
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
03/11/2017

Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

Bilgi İçin: Y.YÜKSEL
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 27b4-6282-36e8-a092-a9a7 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 6: Ölçeğin Uygulanmasına Yönelik Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Yazısı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.18446570
Konu: Anket Araştırma İzni

03.11.2017

MARMARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: a) 20.10.2017 tarih ve 1700315402 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamı'nın 03.11.2017 tarih ve 18403698 Sayılı Oluru.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Utku YÜKSEL'in **"İlköğretim Müzik Dersi Çalgı Eğitiminde Aile Katkısının İncelenmesi"** konulu tezi hakkındaki ilgi (a) yazınız, ilgi (b) Valilik Onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanılması,** katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

M. Nurettin ARAS
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

Bilgi İçin: Y.YÜKSEL
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 7cc9-26ef-32c0-9ec7-361f kodu ile teyit edilebilir.